

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

Når kvinner konverterer

En interpretativ fenomenologisk studie (IPA) av norske kvinner som konverterer til islam

Ina Kathrine Håkull

Veileder

Førsteamanuensis Janicke Heldal Stray
Stipendiat Emil Sætra

*Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved
Det teologiske Menighetsfakultet og er godkjent som del av denne utdanningen*

Det teologiske menighetsfakultet, 2017, vår

AVH5035: Masteroppgave Religion, Society and Global Issues (60 ECTS)

Studieprogram: Master i Religion, Society and Global Issues

Antall ord: 37 568

Sammendrag

Hensikten med denne oppgaven har vært å undersøke hvorfor norske kvinner konverterer til islam og om det er på grunn av kjærlighet slik tidligere forskning har vist.

Forskningsspørsmålet mitt er som følger: Hvorfor søker kvinner som er oppvokst i Norge en versjon av islam?

For å belyse temaet har det blitt tatt utgangspunkt i tre ulike teorier, henholdsvis Yalom (2007), Bauman (2001) og Pargament (1997) sine teorier. Yalom er brukt til å representere det eksistensielle: Det eksistensielle finnes overalt, og er derfor grunnen til at religiøs tro finnes overalt. Bauman presenterer bevegelse og fokus på det individuelle i samfunnet. Vi befinner oss i en ny tid, hvor man tar egne valg i større grad enn tidligere. Og Pargament presenterer religion som en alternativ måte å mestre på. Fenomenologisk tolkningsanalyse er en tilnærming til kvalitativ, eksperimentell og psykologisk forskning, som har blitt til gjennom begreper og debatter fra tre hovedområder innen filosofisk kunnskap. Disse tre områdene er fenomenologi, hermeneutikk og ideografi.

Denne studien er basert på semi-strukturert intervju med fire norske kvinner som har konvertert til islam. Metoden som er brukt er interpretativ fenomenologisk metode (IPA). Det er dermed en kvalitativ studie.

Kvinnene som har deltatt i min studie har ikke konvertert til islam på grunn av kjærlighet. Resultatet harmonerer derfor ikke med forskningen til Roald (2004) som sier at hele 90% av nordiske kvinner konverterer på grunn av kjærlighet. Bakgrunnen for hvorfor kvinnene har konvertert til islam må ses på som individuelle. Amy konverterte til islam på bakgrunn av et dødsfall, Annie fikk en kontakt med fellesskapet, Lotta fant en mening med livet og Victoria ser på alt innen islam som logisk. Kvinnene som har deltatt i studien synes å være sterke individuelle personligheter, med sterk tro på at de selv vet hva som er best for dem selv.

Forord

Siste punktum er satt og oppgaven har nå nådd sin ende. Masteroppgaveskrivingen har vært en markering av et avsluttende kapittel ved MF, hvor jeg har tatt i bruk de kunnskapene jeg har opparbeidet meg gjennom de siste fem årene. I arbeidet med oppgaven er det flere som fortjener en takk. Aller først vil jeg rette en stor takk til veileder Janicke Heldal Stray for grundig oppfølging, kunnskap og inspirerende innspill. Biveileder Emil Sætra må også takkes for oppmuntring, støtte og konstruktive faglige tilbakemeldinger. Ikke minst for sin tilgjengelighet gjennom hele perioden. Jeg er så takknemlig for å ha fått hjelp av dere. Takk til informantene som tok meg imot med åpne armer. Uten historiene deres hadde ikke denne teksten vært mulig.

Også venner og familie fortjener noen ord. Takk til Victoria, Ida, Beata og Susanne for deres motivasjon og støtte, og for at dere har dratt meg med ut i frisk luft. Det setter jeg pris på! Tusen takk til Jasna for at du alltid stiller opp, uansett hva det måtte være! Takk til mamma som alltid støtter meg. Takk til pappa og Kristine for deres hjelp med Olivia, uten dere hadde ikke kabalen gått opp. Takk til Ida som på strak arm sa ja til korrekturlesing av oppgaven min. En spesiell takk til mannen i mitt liv for støtte, tålmodighet, forståelse og kjærighet. En siste spesiell takk til Michelle for din kunnskap og ditt gjennomgode hjerte. Du inspirerer og motiverer meg. Takk for støtten gjennom skriveprosessens opp- og nedture. Du har oppmuntret meg og kommet med nyttige tilbakemeldinger på tekst. Tusen takk!

Oslo, mai 2017

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	III
Forord.....	V
Innholdsfortegnelse	VII
1 Introduksjon	1
1.1 Innledning	1
Forskningsspørsmål	4
1.2 Presentasjon av empiri	4
Konvertering	4
Islam.....	5
Konvertering til islam	6
2 Teoretiske perspektiver	11
2.1 Interpretativ fenomenologisk analyse (IPA).....	11
Det teoretiske grunnlaget for IPA	13
Interpretativ fenomenologisk teori.....	17
Interpretativ fenomenologisk metode	19
2.2 Irvin D. Yalom	31
Eksistensen.....	32
Isolasjon	33
Døden.....	34
2.3 Zygmund Bauman.....	34
Flytende modernitet	35
Identitetsdannelse.....	36
Integrasjon på det sosiale plan	37
2.4 Kenneth I. Pargament.....	38
Religion og mestring.....	38
Mestringsprosess.....	39
Menneskets vei mot religion.....	39
3 Analyse og diskusjon	43
3.1 Presentasjon av intervjuobjekter.....	43
Amy	43
Annie.....	44
Lotta.....	44

Victoria	45
3.2 Presentasjon av datamaterialet.....	45
Isolasjon	47
Mestring og meningen med livet	57
Død.....	66
Frihet.....	70
3.3 Hvorfor konverterer norske kvinner til islam?	78
Litteraturliste.....	93
Vedlegg	97
Appendix: Intervjuguide	97

1 Introduksjon

1.1 Innledning

Overskrift i Dagbladet 8. Juni 2015: ”Flere nordmenn konverterer til islam, 2500 på 20 år”. Artikkelen viser til forskeren Kari Vogt som sier at om lag 2000 har konvertert i Norge og at det tradisjonelt har vært vanlig med konverteringer i forbindelse med ekteskap, men at det også i de senere år har blitt vanlig med såkalte ”kamerat- konverteringer”- hvor unge muslimer eksponerer ikke- muslimske jevnaldrende for islam.

Er det grunn til panikk hvis avkommet bytter ut Rihanna med Koran- resitasjon? Er neste stopp treningsleir med Al-Qaida? Hvordan ville du reagert om poden erklærer at han aldri mer skal spise svinekjøtt og kaster pornobladene sine i søpla? Eller om pappas lille pike poserer i smug foran speilet med hijab og stadig får tekstmeldinger fra den mørke helten på fotballaget ved navn Abdi Qadir? Da er sannsynligheten stor for at du snart har en muslim i huset og at eplet har falt fra stammen i retning Mekka (Alzaghari, 2012).

At det norske samfunnet har gjennomgått en sekulariseringsprosess der kulturelle og samfunnsmessige sektorer er blitt fjernet fra religiøse institusjoners dominans i likhet med andre vestlige samfunn er noe det er bred enighet om (Larsen, 2003, s. 164). Blant annet har moderne kommunikasjonssystemer og transportsystemer medført at bevisstheten har økt rundt de ulike livssynsmessige og religiøse valgmulighetene som finnes i verden. Oppfatningen av at det ikke lenger bare finnes ”én sannhet” er noe som går på bekostning av dette. Det med å ha flere valg er også noe som knyttes opp mot individuell frihet, hvilket i vår tid er et nøkkelbegrep i den vestlige verden. Ungdommen ønsker å forstå religion ut fra eget liv tilhørende dagens samfunn i Norge. Koranen tolkes på nytt av feminister og andre aktører som ønsker at islam skal holde tritt med nåtiden. Med et mer moderne og et norskere islam kommer sekulariseringen (Kristiansen, 2013, 04.02.).

Selv om islam er en voksende religion i Norge, så er det vanskelig å fastslå nøyaktig antall muslimer. Våre myndigheter og statistikere fører ikke lister over hva hver enkelt av oss tror

på. Forskere innen feltet teller og beregner seg frem til vår religiøse tro (Kristiansen, 2013, 04.02.). Målt i antallet registrerte medlemmer denne gruppen utgjør kan man se at det islamske trossamfunnet representerer den nest største religionen i Norge (TV2, 2016, 25.11.). På listen over verdens mest islamske nasjoner kan man se at Norge er plassert på en solid sjetteplass (Lund, 2014).

I takt med at islam vokser viser også media til at det er mange som frykter at islam endrer Norge (VG, 2016, 19.03.). De stemmene som når frem til befolkningen blir de ekstreme stemmene. Det som skjer er at mottakerne, den norske befolkning, får inntrykk av at det er disse ekstreme personene som representerer muslimer i Norge, noe det selvsagt ikke er (Lund, 2014).

Hege Storhaug skriver:

Islam vokser uhyre raskt i Norge, men Erna er ikke bekymret: Islam får flere og flere tilhengere, og den form for islam som har fått makt i moskeer og bevegelser, har sine røtter i Muhammeds maktepoke i Medina fra islam ble formelt etablert i 622 og til krigerprofetens død i 632. Vi trenger en statsminister som forstår sin samtid. Som ikke lefler med krefter som er fiendtlig innstilt til grunnleggende liberale verdier som demokrati, frihet og likestilling (Storhaug, 2016, 12.09.).

For å støtte opp om det hun skriver viser Storhaug til en undersøkelse gjort i England, som viser til unge muslimer (16- 24 år), hvorav 37 prosent ønsker sharialover fremfor verdslig britisk lov. Ved å ha slike holdninger så ligger det åpent for at holdninger som det også vil bre seg utover i Norge og viser til at medlemsmassen hvert tiende år dobles i moskeer (Storhaug, 2016, 12.09.). Ordene skriker nærmest ut at det norske folk har grunn til å bekymre seg over muslimene i landet. Dagbladet skriver 24.11.2015: Selvfølgelig henger islam og terror sammen. Bare vurder følgende forhold: Terroristene selv er dypt overbevist om det. De bruker Koranen og henvisninger til profeten Muhammed for å begrunne sine handlinger. De dreper i islams navn. Selv om terroristene skulle ta feil i sin tolkning av islam er det islam som motiverer dem (Braanen, 2015).

Terrorisme blir raskt omtalt i mediene etter at et angrep har skjedd. I VG (31.03.2017) kan man lese artikkelen “VGs terrorsuppe”, hvor det står at terror er en fin måte å få

oppmerksomhet på og IS takker VG for hjelpen. VG skriver selv at de har servert en suppe av feilaktige analyser og angst på kommentarplass. Terrorhandlingen det vises til i VG tok IS på seg skylden for, men etterforskningen har imidlertid ikke avdekket noen kobling mellom IS og terroristen. Vi kan få et samfunn med mer bevæpning, mer overvåkning, mer kontroll, mindre tillit og mer rasisme (VG, 2017, 31.03.).

Frykten for islam vokser, ikke bare i USA, men også i Europa (Senneset, 2017). Etter 2001 har holdninger endret seg. Frykten for islam er på sitt høyeste punkt på 10- 20 år, og den vokser. John L. Espisoto mener at folk ble muslim- og islam- bevisste etter 11. september. Tidligere var det snakk om at noen var fra Pakistan eller India, nå sier man bare “muslim”. Mediene forsterker også dette ved å henvise til “muslimske kriminelle” selv om kriminaliteten ikke hadde noe med religion å gjøre (Senneset, 2017). Frykten for islam gjør også at mange tror det er langt flere muslimer i et samfunn enn det egentlig er.

Selv om man har mennesker som frykter islam, så har man også de som blir nysgjerrige på islam. Frode Kinserdal skrev i år 2010 en masteroppgave om menn som har konvertert til islam- den maskuline konversjonsfortellingen. Hans fokus i oppgaven er på unge norske menn, men påpeker at forskning viser til at kvinner og menn tenker forskjellig om religion. Kvinner tenker ofte at Gud er en venn og har en tendens til å knytte religion til venner og nettverk, mens menn er mer opptatt av dogmatikk/etikk, og at de tenker på Gud som en kraft mennesket ikke kan ha kontroll over (Kinserdal, 2010). Som et konversjonsmotiv viser Anne Sofie Roald (2004), som har forsket på konvertitter i Skandinavia, til at de fleste i hennes studie hadde konvertert fordi de hadde truffet en partner. Det var kun to av de ni mennene hun hadde intervjuet som ikke hadde konvertert på bakgrunn av en partner. Alle kvinnene i studiet hadde konvertert på grunn av en partner (Roald, 2004).

Det er ikke alle konvertitter som føler de blir akseptert som fullgod muslim. De kan bli sett på som avvikere av storfamilien og i noen tilfeller også familien. Nyfrelste konvertitter befinner seg ofte i en nærmest euforisk tilstand over å endelig ha funnet meningen med livet, og motstand vil bare forsterke behovet for å markere dette med sterkest mulig uttrykk. Derimot så kan konvertitter utmerke seg som brobyggere mellom majoritetsbefolkningen og den muslimske minoriteten. De blir da viktige stemmer i utformingen av en islamsk diskurs (Alzaghari, 2012).

Det påpekes at det er flest kvinner som konverterer, men selv om dette er tilfellet så er allikevel forskningen på kvinnene det gjelder begrenset. Som vist ovenfor fremlegger media det de ønsker skal komme ut til storsamfunnet. Leserne får servert én side av saken, og man tar gjerne det man får servert for “god fisk”, og tror det er noe som gjelder “alle” muslimer, noe som igjen skaper fremmedfrykt og usikkerhet i samfunnet. Artikler som det vises til i innledende i kapittelet er artikler som har vekket min nysgjerrighet for emnet. Selv om det nevnes at det er flest kvinner som konverterer til islam, så finner man svært lite informasjon rundt akkurat det. Hvem er disse kvinnene, og hvorfor ønsker de å konvertere til islam? Det er spørsmål jeg ønsker å finne svar på i oppgaven.

Forskningsspørsmål

Problemstilling: Jeg vil undersøke kvinner som konverterer til islam. Hvorfor søker kvinner som er oppvokst i Norge en versjon av islam?

1.2 Presentasjon av empiri

”90% av nordiske kvinner konverterer på grunn av kjærlighet”, sier Anne Sofie Roald (Holden, 2013).

Sitatet ovenfor er et av mange eksempler på overskrifter fra norske medier. Medier har i flere av sine artikler fokus på at man konverterer på bakgrunn av noen andre enn seg selv, og velger å ha overskrifter som kan tolkes som negative når det kommer til konverteringsaspektet. Dette kan være med på å påvirke storsamfunnets syn på religionen.

Forskning funnet på feltet viser tilbake til 90- tallet og tidlig 2000- tallet. De som har skrevet mest om kvinner som konverterer i Norge er blant annet Anne Sofie Roald, Lena Larsen og Kari Vogt- men også disse viser tilbake til studier gjort på 90- tallet. Fordi forskningen som foreligger begynner å ligge rundt 15- 20 år tilbake i tid er det viktig å se tematikken både i lys av teori og samfunnet vi i dag er en del av ettersom samfunnet konstant er i stadig utvikling. Videre vil jeg vise til konvertering, islam og konvertering og islam i Norge, for å kunne presentere til helheten av det foreliggende feltet.

Konvertering

I denne oppgaven brukes begrepet konvertitt om en person som verken har religiøs tilknytning

til islam eller som har geografisk eller kulturell tilknytning til muslimske områder. Videre kan vi se til Lena Larsens beskrivelse av konversjon til islam i Norge, hvor hun henviser til Lewis Rambo, som er spesialist på konversjonsteori. Han beskriver konversjon som:

.. a process of change that takes place in a dynamic force field of people, events, ideologies, institutions, expectations, and ori-entations... (a) conversion is a process of time, not a single event; (b) conversion is contextual and thereby influences and is influenced by a matrix of relationships, expectations, and sit- uations; and (c) factors in the conversion process are multiple, interactive, and cummulative (Larsen, 2003, s. 164).

Konversjonsprosessen vil variere ut fra ulike betingelser; religiøse, sosiale, personlige og kulturelle. I likhet med andre vestlige samfunn er det bred enighet om at det norske samfunnet har gjennomgått en sekulariseringsprosess, hvor den religiøse dominansen har blitt fjernet fra kulturelle og samfunnsmessige sektorer. I takt med at moderne kommunikasjons og transportsystemer har utviklet seg har det blitt en økt bevissthet rundt de ulike livssynsmessige og religiøse valgmulighetene i verden (Larsen, 2003, s. 164).

Islam

Islam er en misjonerende religion. Da'wah er den islamske termen for islamsk misjon og betyr invitasjon. Alle muslimer pålegges å invitere til islam ”på den beste måte”, noe som kommer frem i Koranens sure 16, vers 125 (Larsen, 2003, s.166-167). Da'wah skal skje gjennom gode gjerninger og innbydende ord til grupper og individer, og til både ikke-muslimer og muslimer. I et møte med nordmenn kan muslimene i Norge som bærere av en ikke- sekularisert kultur sies å være representanter for tradisjonelle verdier. For den eksisterende norske kulturen kan dette oppfattes som en kontrast opp mot de tradisjonelle verdiene. Ulike elementer fremstår i denne speilingsprosessen som attraktive: Det kan være verdier knyttet til familien eller ”det moralske aspektet ved kulturen” (Larsen, 2003, s. 164).

Dannelsen av islam i Norge indikerer en tendens til å se de islamske kildene gjennom kulturelle filtre. Samfunnsmessig er konvertitter et produkt av det sosiale miljøet rundt dem, i motsetning til hvordan det for eksempel er i Frankrike og England. Det at islam er et ganske nytt fenomen i Skandinavia, kan være noe av bakgrunnen for at islam ses på som noe

problematisk, istedenfor noe som er gunstig for samfunnet og dets videre utvikling (Roald, 2004, s. 342). En annen grunn kan være muslimer som ikke assosierer seg selv med den skandinaviske levemåten, og vil ut fra det ikke bli sett på som deltakere i samfunnet. I Europa er antall muslimer i stor vekst. Muslimsk innvandring kan hovedsakelig sees på som en årsak, men europeiske konvertitter er i mindre grad også en faktor til dette (Roald, 2004).

Konvertering til islam

Det er som nevnt ingen som helt kan fastslå et helt nøyaktig antall konvertitter til islam, verken i Norge eller i Europa. Forskere anslår derimot at det de siste 15- 20 årene har konvertert om lag 2500 til islam i Norge. Kari Vogt anslår at det er rundt 3000 nordmenn som har konvertert til islam. Bakgrunnen for konverteringene er at det er unge muslimer som eksponerer ikke- muslimske jevnaldrende for islam (Dagen, 2015, 08.06). Som nevnt tidligere i oppgaven har konverteringer i forbindelse med ekteskap vært mest vanlig, men de senere årene kan vi se både i Norge og resten av Europa at såkalte ”kameratkonverteringer” får fotfeste (Slettholm & Stokke, 2015, 06.06.).

Det vil variere fra individ til individ hvordan selve tilpasningen til den muslimske kulturen foregår. Roald (2004) skriver at hun i sin egen forskning har sett at nye muslimer pleier å uttrykke seg noe sterkere når det kommer til bruken av den religiøse kledningen, mat og religiøse helligdager innen islam. Kvinner som er konvertitter ses å adoptere mannens islamske idé, og selv om noen endrer syn etter hvert, vil fremdeles noen av dem fremdeles se den samme ideologien etter en periode på 15- 20 år etter konversjonen (Roald, 2004, s. 115).

Hvis man ser på konvertering og islam i Norge, viser Anne Sofie Roald (2004) til at modernitetens ”ene sannhet” tapte for postmodernitetenes dekonstruksjon, og at det ble fritt frem for alternative sannheter. Unge mennesker søker en konservativ versjon av islam på bakgrunn av tilhørighet og identitet. Det er lettere å knytte seg til en mer puritansk tolkning av islam om man ikke forstår det norske samfunnet, eller forstår sin plass i det, sier Shiraz Maher (Slettholm & Stokke, 2015, 06.06.).

Ifølge Larsen (2003) representerer islam ”en levemåte som baserer seg på logikk”, et ”genuint religiøst liv med Gud” og ”en livsstilsmessig og sosial attraksjon” for konvertittene. Larsen (2003) skriver om et motiv som hun kaller ”kjærlighetsmotivet”, hvor blant annet en

konvertitt ga uttrykk for at hun konverterte på grunn av mannen sin- etter at hun ble skilt fra ham. Motivet bak har her vært ”oppskrift for et vellykket ekteskap”. Hos alle konvertittene det gjaldt lå det en taushet bak det hele bortsett fra at noen sa: ”kom i kontakt med islam gjennom mannen min”. Det kan ha en sammenheng knyttet til rollen som muslim eller at det berørte et livsområde som de ikke ønsket å snakke om. Videre kan det bety at for personen som gikk gjennom en personlig forandring var dette noe som fikk mindre betydning, eller at personen etter hvert ble mer bevisstgjort og fikk mer kunnskap om de teologiske implikasjonene ved å være muslim (Larsen, 2003, s. 168).

Anne Sofie Roald sier til Østlandssendingen, publisert 19.02.2013, at så mange som 90% konverterte på grunn av kjærlighet, og at de alle hadde kontakt med muslimer før de konverterte. Studien er basert på intervju med folk som har konvertert til islam i Sverige, Danmark og Norge, gjort på begynnelsen av 2000- tallet. I samme artikkel påpeker Roald at det er flest kvinner som konverterer til islam. De blir som oftest de mest synlige i samfunnet også på grunn av at de bruker lange, vide klær og hodeplagg. Ofte for å bevise overfor mannen at de er riktige muslimer. Roald (2004) skriver om konverteringstrender som viser at mange av de nye muslimene, ofte kvinner, har en tendens til å dele partnerens forståelse av islam. Det kan være kleskoder, altså hvordan kle seg i religiøse plagg, mat og tradisjonelle feiringer av Eid. Dette vil være noe av det første konvertitter vier seg til (Roald, 2004).

Møtet med islam

Islam gir konvertittene en opplevelse av mening og mysterium, og de finner noe de ikke har vært i stand til å finne noe andre steder. Alvoret og hengivenheten i den rituelle bønne fra møtet med praktiserende muslimer er noe flere forteller ble avgjørende. Islamsk enhetstanke og monoteisme blir fremhevet i læren. Gauraudy skriver: ”Islam avviser all falsk dualisme... Transcendens og fellesskap er uløselig forbundet. Prinsippet om enhet er bærebjelken i den islamske gudserfaringen og utelukker et skille mellom tro og vitenskap. Alt i naturen er et ”tegn” på Guds nærvær” (Vogt, 1995, s. 200).

Åpenbare grunner for å konvertere er at en del blir fascinert av den ukjente kulturen og ved det som er fremmed. En annen viktig grunn for konversjon er også ekteskapsinngåelse, noe som gjelder begge kjønn. Den religiøse overbevisningen er i praksis sjelden aktuell og spinkel ved slike ”administrative” konversjoner, som for eksempel menn som konverterer for å kunne gifte seg med en muslimsk kvinne (Vogt, 1995, s. 201). Det foreligger dog ikke et formelt

krav om at kvinner må konvertere til islam for å gifte seg med en muslimsk mann, noe som gjør det lettere for kvinner med for eksempel jødisk eller kristen bakgrunn å inngå et muslimsk ekteskap (Vogt, 1995).

Man får en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom fellesskapet mellom ”søstre” og ”brødre”. På slutten av et islamsk engasjement, hvis ekteskapet eller gruppen går i oppløsning, kan det nære fellesskapet føre til splid og spenninger (Vogt, 1995, s. 201).

Lena Larsen (2003) skriver at hennes materiale viser at konvertittene møter islam på to måter: Gjennom islamske bøker, gjennom muslimer, eller begge deler. For kvinner vil den vanligste måten å komme i kontakt med islam være gjennom en muslimsk ektemann. De muslimske reglene og skikkene vil være et viktig element innad i et muslimsk ekteskap. Et eksempel på dette kan være fastemåneden ramadan, en skikk som flere muslimer følger, alt fra ikke-praktiserende til praktiserende muslimer. Tradisjonell mat blir gjerne spist sammen med en samlet familie og døgnrytmen blir snudd (Larsen, 2003, s. 165).

I det norske samfunnet vil språk, venner og mat medvirke til at familien blir ”noe utenom” for en muslimsk livsstil. Lenge før en eventuell konversjon blir et tema, fremstår denne livsstilen som tiltrekkende på personene i materialet fra Larsens observasjoner. Flere av konvertittene Larsen intervjuet viste til ”kvinnens stilling” og ”hva islam sier om familieforhold” som et attraktivt trekk ved islam (Larsen, 2003, s. 165).

Det som er tiltrekkende for konvertitter er de islamske bøkene som er bygget på ”en fundamentalistisk apologetikk” (Larsen, 2003, s.166). De presenterer et ideologisk og teoretisk idealbilde og har en definerende av ”hva som er islam” og er med på å forme konversjonsprosessen. Ifølge Larsen (2003) er det åpenbart samsvar mellom det konvertittene sier tiltrakk dem ved islam og da’wah litteraturen. ”Det logiske” og ”vissheten om” ”én Gud” var ifølge enkelte konvertitter årsaken til at de konverterte. Den islamske litteraturen hevder at det ikke er noen motsetning mellom åpenbaring og fornuft, hvilket dette er i samsvar med. Det å være ”logisk” og ”fornuftig” gir flere av konvertittene uttrykk for at det er slik de opplever det å være muslim (Larsen, 2003, s. 167).

Konverteringene var et resultat av en prosess og et samspill av faktorer som for eksempel islamsk teologi, konvertittenes forhold til seg selv, det sekulariserte samfunnet og muslimer

som gjerne er ektemenn. Ingen av konversjonene var plutselige (Larsen, 2003, s. 167- 168). I den islamske litteraturen har også kvinnen fått mer plass. Litteraturen behandler temaer som rollefordeling i ekteskapet, kvinnen som mor og kvinnens natur i forhold til mannen. Det blir lagt stor vekt på kvinnens verdighet og hennes stilling som mor og hustru, hvor ekteskapet innen den apologetiske litteraturen blir ansett for å være et middel for realisering av kvinnens natur. Kvinnen blir beskrevet som uerstattelig og unik med utgangspunkt i disse to rollene (Larsen, 2003, s. 168).

Anne Sofie Roalds (2004) feltarbeid viser til at det ikke er uvanlig for kvinner som konverterer til islam å etter hvert skille seg fra deres innvandrer menn. Ved å være fri fra mannens kontroll vil flere av de konverterte kvinnene endre syn på hvordan de skal forstå de islamske tekstene. Gjenoppdagelsen av en selv vil føre til at den konverterte kvinnen returnerer til de skandinaviske verdiene, men i en islamsk kledning (Roald, 2004).

Konverteringsprosessen

Det er til dels samsvar mellom islamsk litteratur og muslimsk retorikk med hensyn til tematikk og argumenter, som kan ha en sammenheng med at litteraturen ble oversatt til europeiske språk (Larsen, 2003). Ifølge Lena Larsen (2003) har konvertittene blitt gjenstand for mediens interesse i Norge i de senere årene og konvertittene har blitt intervjuet om ”hvorfors de konverterte”. En ny trend ved at norske menn konverterer til islam gjennom ekteskap med muslimske kvinner, er blant annet noe av det media har beskrevet de siste årene. Konvertittene blir ved en slik innfallsvinkel fokusert på som individer og er med på å bringe den nokså usynlige gruppen ”frem i lyset” i Norge. Det finnes lite kunnskap om konvertitter som gruppe til tross for ukebladintervjuer og avisintervjuer. Et eksakt tall av konvertitter er vanskelig å fremdrive. Likevel skriver Larsen (2003) at inntrykket er at konversjoner til islam stadig forekommer, ikke minst etter 11. september 2001. Antall personer som konverterer til islam har sannsynligvis økt etter denne datoen og muslimene i etablerte islamske strukturer har erfart en økning i islamrelaterte spørsmål fra ikke- muslimer (Larsen, 2003, s. 164).

De norske konvertittene møter på en rekke utfordringer i forhold til de fødte muslimene, til sin primærfamilie og til det norske samfunnet. Det å konvertere til islam kan medføre en rekke forandringer, noe som blant annet innebærer en overgang fra ett livssynsperspektiv eller en religion til et annet. Konvertittene som tidligere ikke er fra et religiøst hjem har nå helt

andre religiøse og detaljerte leveregler enn før hvor praktiseringen av levereglene blir lagt stor vekt på. De ulike forbudene merkes når konvertittene kommer hjem på besøk. Forbud mot for eksempel svinekjøtt og alkohol, og et krav om at kjøtt skal være halal- slaktet etter islamske forskrifter kan by på utfordringer. Når et familiemedlem blir muslim vil et av de vanskeligste punktene for familien, ifølge konvertitten, være feiring av jul, som er en religiøs høytid med vektlegging av at ”familien skal være samlet” (Larsen, 2003, s. 170).

Som følge av utfordringer rundt det kulturelle vil kriteriene som ligger til grunn for å være en fullverdig muslim være det mange av konvertittene føler de ikke oppfyller. Konvertittene opplever seg som ”annen- rangs” muslimer. De norske konvertittene representerer en ”ny” gruppe ut fra betingelsene for gruppetilhørighet: som etnisk- nasjonal tilhørighet og religiøs tradisjon og språk. Dette gjør at vi ser en forskjell mellom muslimenes subjektive kriterier og islamske normative kriterier for å akseptere konvertittene i det muslimske fellesskapet. En forutsetning for utviklingen av konvertittene som gruppe er en aksept for en spesifikk norsk identitet. En tilegnelse av islamsk identitet er en prosess som strekker seg over tid (Larsen, 2003, s. 171).

Enkelte konverteringsprosesser kan ses på som et opprør mot foreldrene eller mot samfunnet på bakgrunn av den oppfattede islamofobiske holdningen i samfunnet. Konvertering må da oppfattes som en sterk opprørsk handling (Roald, 2004). Ifølge Roald (2004) fant hun noen nye muslimer som tilhørte venstrebevegelser før de konverterte til islam. De skandinaviske konvertering til islam kan ut fra det anses som et opprør mot denne typen etablert politikk. De skandinaviske muslimene tilhører et tradisjonelt rasjonelt syn, hvilket kanskje har med å gjøre at den tilgjengelige litteraturen har en rasjonell tilnærmet til islam eller et mer ekstremt syn (Roald, 2004).

2 Teoretiske perspektiver

I dette kapittelet ønsker jeg å vise til teoretiske perspektiver i oppgaven. Jeg vil fokusere på det teoretiske og metodiske ved interpretative fenomenologisk analyse, og vise til Yalom, Pargament og Bauman. Disse teoretikerne vil belyse ulike aspekter av teori innen samfunn, individ og eksistens, som jeg videre vil bruke når jeg skal analysere informantenes historier.

2.1 Interpretativ fenomenologisk analyse (IPA)

Interpretative fenomenologisk analyse vil bli brukt som både teori og metode i denne oppgaven. Interpretative fenomenologisk analyse (IPA) er en relativ ny og raskt voksende metode innenfor kvalitativ forskning. Den ble først brukt innenfor psykologi, men har nå blitt tatt i bruk innenfor ulike samfunnsvitenskapelige felt. IPA- studie er en kvalitativ forskningstilnærming som undersøker hvordan mennesker gir mening til betydningsfulle erfaringer i livet. IPA- studie er fenomenologisk i at det er opptatt av å utforske erfaringen ved sine egne premisser. Filosofen Edmund Husserl oppfordret fenomenologer til å ”gå tilbake til tingen i seg selv” (Smith, Flowers & Larkin, 2009, s. 1). Ved å gjøre akkurat dette følger IPA-forskere hans eksempel. IPA-forskere er spesielt interessert i det som skjer i menneskets hverdag, og den hendelsen som følger mennesket som en spesiell betydning. Dette skjer som regel når noe viktig har oppstått i våre liv.

Tilnærmingsmåten forklart ovenfor demonstrerer et hierarki av erfaring. Vi blir konstant innhentet av hverdagslig flyt av erfaring, uten helt å tenke over det på et grunnleggende nivå. Så snart vi finner ut hva som skjer rundt oss kan vi starte ved å beskrive hendelsene som ”en erfaring” i stedet for bare en erfaring. Som Dilthey sier: ”whatever presents itself as a unit in the flow of time because it has a unitary meaning, is the smallest unit which can be called an experience. Any more comprehensive unit which is made up of parts of a life, linked by a common meaning, is also called an experience, even when the parts are separated by interrupting events” (Smith et al., 2009, s.2).

IPA- studier er opptatt av Dilthys (1976) omfattende enhet, hvor erfaringen har en større betydning i personens liv. For eksempel så er forventningen bak det å svømme sammenkoblet til en viktig hendelse i fortiden, som igjen vil komme tilbake og ligge i underbevisstheten som

et minne neste gang du skal svømme. Når mennesker opplever noe betydningsfullt i livet begynner de å reflektere over viktigheten av hva som skjer. IPA-studier sikter mot å forstå disse refleksjonene. En IPA-forsker er interessert i å se hvordan mennesker gir mening til store hendelser som har skjedd i livet, som for eksempel når man mister foreldrene, når man får sitt første barn eller starter i ny jobb (Smith et al., 2009, s. 3). De ønsker også å undersøke hvordan noen tar en viktig avgjørelse, som for eksempel å konvertere til islam.

IPA- studier deler synet med Dilthey (1976) om at mennesket er fornuft- skapende og derfor vil redegjørelsen deltakerne oppgir reflektere deres forsøk på å gjøre mening ut av deres opplevelse. IPA- studier erkjenner at tilgang til erfaringer avhenger av hva deltakerne kan fortelle oss om opplevelsen og at forskeren deretter må tolke denne redegjørelsen for å forstå deres erfaringer. Det kan sies at IPA-forskeren er engasjert i dobbel hermeneutikk, fordi forskeren prøver å gjøre rede for deltakeren som prøver å gi mening til hva som skjer med dem (Smith et al., 2009, s.3).

IPA- forskeren ønsker detaljert å undersøke hver enkelt sak. Ved å bruke IPA- studier vil man altså detaljert vite hvordan erfaringen til personen er og hvilken mening denne erfaringen utgjør for personen. IPA-studier har som regel en liten gruppe med deltakere og målet er å avdekke noe ved erfaringen til hver av disse individene. Som en del av dette kan studien utforske likheter og forskjeller mellom hver enkelt i detalj. Størrelsen på utvalget innen IPA-studier er som regel relativt liten. Målet er å finne en homogen prøve som er realistisk slik at man innen utvalget kan undersøke avvikelse og sammentreff (Smith et al., 2009, s.3).

Datainnsamling blir vanligvis gjort gjennom semi- strukturert intervju, hvor det blir brukt et fleksibelt intervjueskjema og hvor deltakeren har en viktig rolle i hva som blir avdekket, hvilket det vil bli vist mer til senere i oppgaven. Gjennom en kvalitativ analyse blir transkripsjonen av intervjuene analysert hver for seg. Med verbalt utdrag fra deltakerne blir dette så omgjort til en sammenfattende tekst hvor forskeren presenterer sin analytiske tolkning presentert i detalj. Det som kan beskrives som omvendt psykologi eller psykologi i den virkelige verden er viktig innenfor IPA- studier (Smith et al., 2009, s. 4). Ettersom jeg skal bruke både teorien og metoden innen IPA vil jeg nå gå videre med å presentere det teoretiske grunnlaget for IPA- studier.

Det teoretiske grunnlaget for IPA

Fenomenologisk tolkningsanalyse er en tilnærming til kvalitativ, eksperimentell og psykologisk forskning, som har blitt til gjennom begreper og debatter fra tre hovedområder innen filosofisk kunnskap. Disse tre områdene er: fenomenologi, hermeneutikk og ideografi. I det følgende introduseres noen av de fremste teoretikerne innenfor disse områdene.

Fenomenologi

Fenomenologi er en filosofisk tilnærming til studiet av erfaringen. Hvordan erfaringen av det å være et menneske er i alle sine ulike aspekter, men spesielt da med tanke på de tingene som betyr noe spesielt for oss og som utgjør vår levde verden. Etersom man skal studere erfaringen vil det være naturlig å se på Husserl og refleksivitet.

For Husserl innebærer fenomenologien en nøye undersøkelse av den menneskelige erfaringen. Han var interessert i å finne et hjelpemiddel som gjør at noen nøyaktig får vite sin egen opplevelse gitt av et bestemt fenomen. De essensielle funksjonene av en opplevelse vil overskride de særskilte omstendighetene og kan dermed belyse en gitt opplevelse for andre også. Husserl hevder at vi bør "gå tilbake til tingen i seg selv". Han foreslo at vi skulle fokusere på hver enkelt ting som noe eget (Smith et al., 2009, s. 11-12). Husserls fenomenologi handler om å gå utenfor vår egen hverdagslige erfaring, vår naturlige holdning, for å kunne få muligheten til å undersøke den opplevelsen. Ved å påta oss en fenomenologisk holdning så innebærer det en refleksiv holdning og at vi må vende blikket bort fra "ting".

Når vi bevisst slutter å reflektere over det å se, huske og ønske, så blir vi fenomenologiske. Erfaring eller bevissthet er alltid bevissthet om noe: Det å se, er å se på noe, dersom man husker, husker man noe, det å dømme, er å dømme noe. Vi behøver å sette til side verdenen vi tar for gitt for å kunne konsentrere oss om vår oppfatning om den verdenen (Smith et al., 2009, s. 13). Ved å fokusere på opplevelsen i seg selv og beskrive i form av dens spesielle og viktige funksjoner blir et innhold til bevisst erfaring. Husserls arbeid har hjulpet IPA-forskere å fokusere spesifikt på refleksjonsprosessen. Han setter dagsorden for oppmerksomhet og systematisk undersøkelse av innholdet ved bevisstheten, vår levde erfaring, som er tingen ved livet. Mens Husserls var opptatt av å finne essensen ved erfaringen, har IPA ambisjoner om å forsøke å fange den beste erfaringen som er erfart av bestemte personer.

Heidegger begynte sin filosofiske karriere som Husserls student og skriver om væren. Heidegger satte spørsmålsteget ved muligheten til kunnskap utenfor en tolkende posisjon i en verden av ting, mennesker, relasjoner og språk. Det Heideggerianske konseptet ”verdslighet” gir mennesket valg om hva som er mulig og hva som er meningen. Heideggers syn på personen som alltid og uforglemmelig og det fenomenologiske konseptet av intersubjektivitet er begge sentrale her. Begrepet intersubjektivitet refererer til en delt, overlappende og relasjonell natur av vårt engasjement i verden. Vi tar feil hvis vi tror at vi noen ganger kan velge å flytte ut av en indre verden for å ta opp et forhold med ulike somatiske og semantiske objekter som utgjør vår verden, fordi slektskap til verden er en del av vår fundamentale grunnsubstans (Smith et al., 2009, s. 17).

Grunnideen IPA-forskere har tatt med seg fra Heidegger er at mennesket kan bli oppfattet som ”kastet inn” i en verden av objekter, forhold og språk og at vår ”væren i verden” alltid er sett i perspektiv og i ”forhold til” noe. Tolkning av menneskers søken etter mening er sentrale aspekter til fenomenologisk undersøkelse i psykologi (Smith et al., 2009, s. 18).

En som indikerer at man alltid blir oss selv er Sartre. Sartres populære uttrykk ”eksistensen kommer før essensen” indikerer at vi alltid blir oss selv og at selvet ikke er noe som har eksistert tidligere og kan bli oppdaget, men heller at det er et pågående prosjekt som blir rullet ut, litt etter litt. Som Kierkegaard (Smith et al., 2009, s. 19) sier ”et eksisterende individ er konstant i en prosess av å bli”. Denne bekymringen med hva vi vil bli i stedet for hva vi er blir sammenkoblet med et annet viktig konsept for Sartre, nemlig intet. Ting som ikke er tilstede er like viktig som det som er når vi skal definere hvordan vi ser på verden (Smith et al., 2009, s. 19).

Det jeg har skrevet om ovenfor er at Husserls arbeid viser oss viktigheten og relevansen av å ha fokus på erfaring og oppfatning. Heidegger og Sartre utvikler Husserls arbeid videre hvor de viser til mennesket i en verden av objekter og relasjoner, språk og kultur, prosjekter og bekymringer. De beveger seg mer mot en tolkende og verdslig posisjon med fokus på direktheten av vår involvering i den levde verden- noe som er personlig for hver enkelt av oss, men som er en eiendom av vårt forhold til verden og andre, snarere enn for oss som skapninger i isolasjon (Smith et al., 2009, s. 21).

Den komplekse forståelsen av ”erfaring” krever en levd prosess som utspringer fra perspektiver og meninger, som er unike for personens kroppslige og situasjonsbetinget forhold til verden. For å forsøke å forstå andre menneskers relasjon til verden vil det innen IPA- studier være nødvendig å tolke og holde fokus på deres forsøk på å lage en mening ut av deres aktiviteter og hva som skjer med dem. Etersom det innen IPA- studier vil være nødvendig å tolke vil jeg videre vise til hermeneutikk, som utgjør det andre store teoretiske punktet av et IPA- studie.

Hermeneutikk

Hermeneutikk er teorien om tolkning. I motsetning til fenomenologi går hermeneutikken inn som en fullstendig separat kroppslig tanke og trer inn i vår historie som noe eldre enn fenomenologien. Vi vil derimot allikevel kunne se i Heideggers arbeid at de to retningene møtes. Teoretikerne innen hermeneutikken tenker over spørsmål som for eksempel: Hva er forholdet mellom en tekst som har blitt fortolket og den opprinnelige teksten? Hva er forholdet mellom metoder og meninger bak fortolkningen i seg selv? Er det mulig å avdekke den originale meningen til en forfatter eller avdekke intensjonen til en forfatter? (Smith et al., 2009, s. 20). Videre i teksten, vil det vises til Schleiermacher, Heidegger og Gadamer, som er tre av de viktigste hermeneutiske teoretikerne.

Schleiermacher viser til at tilført verdi vil være noe som sannsynligvis blir et produkt av systematisk og detaljert analyse av teksten i seg selv. Noe av det vil komme fra forbindelser som fremkommer gjennom oversikt over større data og noe kan komme fra dialog med psykologisk teori. Schleiermacher tilbyr altså et holistisk syn på den fortolkende prosessen. En tekst er ikke bare formet ut fra forfatterens egen forventning og samtalene innad i teksten, men den blir også formet av det individuelle arbeidet gjort med språket i teksten. Intensjonen og teknikken gitt av en forfatter tilbyr noe unikt som vil bli ført over og gi mening til leseren. Leseren blir gitt muligheten til å fortolke disse meningene. Fortolkningene som gis må derimot kunne ses i en vid kontekst og opp mot det originale utgangspunktet (Smith et al., 2009, s. 23).

Fortolkning involverer for Schleiermacher en psykologisk og grammatisk fortolkning. Psykologisk fortolkning refererer til forfatterens individualitet, mens grammatisk fortolkning viser til den objektive og den eksakte tekstuelle meningen (Smith et al., 2009, s. 22). I en interpretativ prosess er en del av målet å forstå teksten, men også forfatteren. Schleiermacher

tror at dersom man går inn i en omfattende, holistisk og detaljert analyse, så vil man få en bedre forståelse av forfatteren i seg selv (Smith et al., 2009, s. 23). Sett i perspektiv fra et IPA- studie vil dette tillate oss å se hvordan man kan få meningsfull innsikt gitt av analysen. Som følge av at IPA er en tolkende fenomenologisk tilnærming vil jeg nå vise til Heidegger.

Heideggers formulering av fenomenologi som en eksplisitt fortolkende aktivitet og den forbindelsen han viser til hermeneutikken er viktig, fordi, som nevnt ovenfor er IPA- studier en tolkende fenomenologisk tilnærming. Heidegger viser også til forholdet mellom tolkende arbeid og for-strukturen for vår forståelse som burde få oss til å re-evaluere rollen av å se ting fra ulike perspektiv innen tolkning av kvalitativ data. Dette vil hjelpe oss med å se en mer beriket form for ulike sider, både som en syklisk prosess og som noe vi bare delvis kan oppnå. Dette forbinder perspektiver mer generelt med refleksive øvelser innen kvalitativ psykologi (Smith et al., 2009).

Retter vi blikket mot Gadamer, så fremmes viktigheten av historien og effekten av tradisjonen i en interpretativ prosess. Gadamer mener at forfatteren av en tekst ikke har automatisk tolkende autoritet over meningen bak en tekst (Smith et al., 2009, s. 27). Han gjør et skille mellom å forstå mening av teksten og forståelse av personen og han argumenterer for at det første er prioritet. Forståelse betyr grunnleggende å forstå konteksten av hva som blir sagt og bare sekundært å isolere og forstå noen andres mening sådan. Han er også skeptisk til muligheten til å gjenskape hensikten til forfatteren på grunn av det historiske gapet. Dermed er tolkning en dialog mellom fortid og nåtid. Den essensielle naturen av den historiske sjelen eksisterer ikke i gjenoppbyggelse av fortiden, men i tankefull meditasjon med det nåværende liv. Målet burde ikke være å avsløre fortiden, men å lære fra den i lys av nåtiden, det som er foreliggende (Smith et al., 2009, s. 27). Fortolkning sett i perspektiv av Gadamer vil fokusere på meningen av teksten. Meningen som fremkommer vil være påvirket av det øyeblikket fortolkningen tar sted. En annen teori innen hermeneutikken som nesten har blitt plukket av de fleste hermeneutiske forfatterne er den hermeneutiske sirkelen.

Den hermeneutiske sirkel

I en serie av nivåer ser den hermeneutiske sirkel på det dynamiske forholdet mellom en del og helheten. Man må se på helheten dersom man ønsker å forstå en gitt del og man må se på delene for å kunne forstå helheten. "En del" og "helheten" kan derimot beskrive ulike perspektiver av forhold. Meningen av ordet blir bare klart når man ser det i kontekst av en hel

setning. På samme tid, så vil meningen av setningen fortolkes ut fra meningen som ligger bak de individuelle ordene tilsatt setningen (Smith et al., 2009, s. 28).

Den hermeneutiske sirkelen gir oss en bra måte å tenke metode på for IPA-forskere. Vi kan bevege oss frem og tilbake gjennom en rekke ulike måter med tanke på dataen, i stedet for å måtte fullføre hvert steg, før man kan bevege seg videre. Når man beveger seg frem og tilbake gjennom denne prosessen, så kan det hjelpe å tenke på ens forhold til data som skiftende, ifølge den hermeneutiske sirkelen. Vår tilgang til meningen av en tekst kan bli gjort på ulike nivåer og som alle er relatert til hverandre og flere av disse vil tilby ulike perspektiv og sammenhenger i teksten (Smith et al., 2009, s. 28).

Sammendrag

IPA- studie er en tolkende fenomenologisk tilnærming, og derfor er Heideggers eksplisitte tilskrivelse av fenomenologi som en hermeneutisk virksomhet betydningsfull. Ved å følge Heidegger, er IPA- studier opptatt av å undersøke hvordan et fenomen oppstår, og analytikerens er den grunnleggende substansen for å forstå denne opptreden. Heidegger og Gadamer gir oss en innsiktsfull og dynamisk beskrivelse av forholdet mellom det som har vært og det nye fenomenet som det blir fokusert på i nåtiden (Smith et al., 2009, s. 28-29).

Ideografi

Ideografi er den tredje største innflytelsen på IPA- studier. Ideografi er opptatt av det spesielle. Ideografi kan også referere til forpliktelsen til enkeltsaker i sin egen rett, eller til en prosess som beveger seg fra undersøkelsen av en enkelt sak og over til et mer generelt krav. Det fenomenologiske synet på erfaring er komplekst. På den andre siden er kunnskap noe unikt tilhørende det kroppslige, nærliggende og hvordan man betrakter situasjoner eller temaer. På en annen side så er det også verdslig og et rasjonelt fenomen, noe som tilbyr oss et konsept av personen, noe som ikke er fullt så diskret og samlet som den typiske forståelsen av individet. Ideografi er som sagt tidligere et argument for et fokus på det spesifikke, som også leder til en re- evaluering av det viktige med studie av hver enkelt sak (Smith et al., 2009, s. 29).

Interpretativ fenomenologisk teori

IPA- studier er opptatt av den detaljerte undersøkelsen ved den menneskelige levde

erfaringen, og tar sikte på å gjennomføre denne undersøkelsen på en måte, slik at opplevelsen i størst mulig grad kan uttrykkes på ens egen måte, i stedet for å bli satt inn i forhåndssatte kategoriske systemer. IPA er enig med Heidegger om at en fenomenologisk undersøkelse er en fortolkende prosess fra begynnelsen av. Idiografisk ser IPA viktigheten i å undersøke hver sak før man kan gå over til mer generelle krav, som å se hver deltaker i en spesiell kontekst og utforske deres personlige perspektiv (Smith et al., 2009, s. 32).

Reflektere over egen erfaring

Halling (2008) sier: ”I hverdagen er vi alle litt fenomenologer når vi genuint lytter til historiene folk forteller oss, og når vi gir vår oppmerksomhet og reflekterer over våre egne oppfatninger” (Smith et al., 2009, s. 33). Som Husserl, så ser IPA- studier fenomenologisk forskning som systematisk og oppmerksom tolkning av hverdagslig erfaring. Som Husserl kan vi se at hverdagslig erfaring kan være enten; ved aktivitet eller en mental og påvirkelig respons til den aktiviteten, som for eksempel det å huske, angre og ønske. IPA er opptatt av å undersøke subjektets opplevelse, men det er alltid den subjektive opplevelsen av ”noe” (Smith et al., 2009, s. 33).

IPA- studier er vanligvis opptatt av erfaringen, noe som er en del av et bestemt øyeblikk eller av betydning for personen. IPA-studier har blant annet sett på hvordan folk bestemmer seg for å ta en genetisk test og hva HIV- positive homofile menn tenker om seksuelle forhold. Med IPA- studier er man opptatt av hvordan hverdagslige erfaringer blir ”en opplevelse” som er viktig, og hva som får personen til å reflektere over betydningen av hva som har skjedd, for deretter å gjøre opp en mening om det. Man prøver å gjøre forskning ut av tett erfaring. IPA- studier har en modell av mennesket som et meningsskapende individ. Det som kan sies å representere erfaringen i seg selv, vil være meningen gitt av deltakeren på bakgrunn av erfaringen idet det blir en erfaring (Smith et al., 2009, s. 33).

Husserls fenomenologi kan bli beskrevet som relativt ”intra- psykisk”, mens Heidegger og Sartres fokuserer mer på eksistensielle spørsmål- både praktiske og verdslige, så vel som moralske og etiske problemer. Man kan se disse ulike vektleggingene som enten i konkurranse med hverandre, eller som en helhet. IPA- studier påvirkes av kjernen fra de ulike posisjonene. IPA- studier kan ses på som en operatør innad, og som noe som ytterligere er opptatt av det nåværende intellektuelle av fenomenologi, i konteksten av psykologi. IPA- studier er derfor opptatt av den menneskelige levde erfaringen, og tar for gitt at erfaringen kan

bli forstått via en undersøkelse av meningene menneskene gir uttrykk for. Betydninger kan belyse den legemliggjorte, kognitivt påvirket og eksistensielle domener av psykologi. Folk er fysiske og psykiske enheter. De gjør ting i verden, de reflekterer over hva de gjør, og de handlingene har meningsfulle, eksistensielle konsekvenser (Smith et al., 2009, s. 34).

Den hermeneutiske vei

For IPA- studier er en vellykket tolkning en som hovedsakelig er basert på lesning innenfor vilkårene i teksten som deltakeren har produsert. Uten fenomenologien vil det ikke være noe å tolke, uten hermeneutikk, vil man ikke kunne se fenomenet (Smith et al., 2009, s. 37).

I en god IPA- studie burde det være mulig å analysere felles temaer, de særegne stemmene og variasjonene innen disse temaene. Denne bekymringen for det spesielle, med nyanser og ved variasjon betyr at IPA- studier arbeider i et tidlig stadie i forhold til Husserls fenomenologi (Smith et al., 2009, s. 38).

Interpretativ fenomenologisk metode

Planlegging

IPA- forskeren er opptatt av å forstå personlig levd erfaring og er dermed med på å utforske personens bekjentskap til, eller involvering i, en bestemt hendelse eller prosess (fenomen). IPA- studie er en kvalitativ tilnærming som undersøker hvordan mennesket gir mening til betydningsfulle erfaringer i livet. På bakgrunn av dette har jeg valgt IPA- studie som metode i denne masteroppgaven. En metode som egner seg bra for å få frem detaljene jeg ønsket ved bruk av intervju. Ved å undersøke hvordan kvinnene jeg har intervjuet gir mening til betydningsfull erfaring, vil jeg få grunnlaget for et svar på problemstillingen: Hvorfor søker kvinner som er oppvokst i Norge en versjon av islam?

Jeg tror det er viktig å se informantenes historier som noe individuelt tilpasset hver enkelt. Kvinnene har alle ulike historier, man kan se likheter og forskjeller ved hjelp av teori, men jeg tror ikke at man kan komme frem til noe felles for dem alle. Ved bruk av IPA- studie, så oppfordrer Husserl at man burde “gå tilbake til tingen i seg selv” (Smith et al., 2009, s. 12). Det er noe av det jeg ønsker å gjøre. Jeg ønsker å se på hvordan kvinnene gir mening til hendelser i livet, og jeg ønsker å undersøke hvordan de har tatt viktige avgjørelser, som det å konvertere til islam. IPA- studie lar meg gjøre akkurat dette. Det gir rom for utfoldelse og rom

for intervjuobjektene historie, noe som jeg tror har gjort at jeg har fått tilgang til fire dype og personlige historier.

Ved bruk av en IPA- studie er størrelsen på utvalget relativt liten. Målet er å avdekke noe ved erfaringen til hvert av individene. Jeg hadde et ønske før jeg startet intervjuene, om å få tilgang til dype historier, hvor kvinnene fortalte om sin personlige erfaring, rett og slett historier uten “filter”. Ved bruk av IPA som metode ble dette en mulighet og jeg fikk tilgangen jeg ønsket, nettopp ved å bruke denne metoden. Det fine med IPA som metode er at det kan gi tilgang til det dype og underliggende og gir mulighet for å fortolke erfaringen og meningen i historiene fortalt. IPA- studier ønsker å vite i detalj hvilken mening akkurat denne personen lager ut av hva hun har opplevd og hvordan erfaringen er for akkurat denne personen, noe som gjør IPA som metode relevant for det jeg ønsker ut av denne oppgaven. Det gir meg et bredere spekter å jobbe med, noe jeg tror er nødvendig når man ønsker å studere kvinner som konverterer.

Når man har valgt IPA som et forskningsprosjekt så forplikter man seg til å utforske, beskrive, tolke og gjør seg opp en mening. IPA-forskere trenger først og fremst tilgang til gode og detaljerte personlige detaljer. For en vellykket datainnsamling kreves organisering, fleksibilitet og sensibilitet. Metoden i seg selv vil ikke klare å produsere meningsfulle resultater alene, og er ikke, i seg selv, garantier for kvalitet (Smith et al., 2009, s. 40).

Første fase

Etter valg av tema satt jeg meg ned og laget en skisse for undersøkelsen. Hva er det egentlig jeg er ute etter og hvordan kan jeg på en best mulig måte komme frem til å finne svar på det jeg ønsker? Hvilken metode vil hjelpe meg best mulig på vei for å nå mitt mål? Det er fornuftig å lese litt litteratur om metode og i tillegg noen forskningsartikler som vil hjelpe deg med å se mer tydelig hva det er man går inn i (Smith et al., 2009). Jeg får ved å identifisere funksjonene i andres tilnærminger ut fra mine hensyn, preferanser, bekymringer og tanker rundt prosjektet sett hvilke tilnærminger som appellerer til det jeg har sett for meg. Etter å ha lest meg opp om IPA som metode, og så bakgrunnen for metoden var det ingen tvil om at dette for meg var den arbeidsmåten jeg foretrakk for min studie.

Valget av en kvalitativ forskningsmetode åpner mulighet for å kunne gå mer i dybden på fenomenene av interesse og gir en bedre forståelse av fenomenet, sett i motsetning av hva en

kvantitativ studie ville ha gjort. Når fenomenene blir studert vil konteksten rundt bli tatt med i betraktning innen en kvalitativ forskningsmetode. For meg var dette vesentlig å se på for at metoden skulle kunne gjenspeile forskningsspørsmålet jeg lurte på. Interessen min for oppgavens spørsmål er å finne ut hvordan og hvorfor, ikke hvor mye. Kvalitativ forskning vil i denne oppgaven være med på å lede til en bedre forståelse av fenomenet (Smith et al., 2009, s. 41- 42).

Målet for valgene som har blitt tatt er med bakgrunn i å kunne forstå ting bedre: Prøve å forstå hvilke faktorer som er underliggende når en norsk kvinne konverterer til islam. Kvalitativ forskning er sammenfatningen av systematisk innsamling, organisering og tolkning av materiell tekst som har kommet frem fra observasjon, individuelle intervju og dokumenter. Man kan ikke alltid finne definitive svar i en kvalitativ studie, men man kan delvis oppnå en forståelse og kan identifisere nye spørsmål vedrørende vårt forskningsprosjekt (Malterud, 2001). Underveis i forskningsprosjektet dukket det stadig opp nye spørsmål i hodet mitt, som kunne vært relevante for oppgaven. Informantenes historie vekket en nysgjerrighet i meg, som fikk meg til å ville vite mer. Jeg ønsket å finne svar på flere spørsmål. Men, de får ligge i ro til en annen gang.

Ved å velge IPA- tilnærmingen forpliktet jeg meg til å ha et åpent sinn ved innsamling av data. Skal jeg kunne forstå de personlige livserfaringene, burde alt av personlige tanker settes til side (Smith et al., 2009, s. 42). Dette gjelder alt fra utforming og gjennomføring av intervjuene til det å samle inn andre typer av data.

Hvert steg i den tidlige fasen av forskningsprosjektet er innledende til hva som skjer videre. Ved å lese en rekke tekster, vil jeg kunne identifisere “hva jobben er”. Hovedgrunnen for valget av IPA- studie, er at den samsvarer med den epistemologiske posisjonen av forskningsspørsmålet mitt, noe som gjør at epistemologien er en konseptuell utgave med en praktisk innvirkning på forskningen jeg har gjort. Med det menes at så snart jeg har datatranskripsjonen tilgjengelig, så vil det synliggjøres. Flere ting kan antydes: Mening, handling, hensikt og så videre. Hvor skal blikket rettes? Hva er det jeg skal kode? Innen IPA- studier kreves det at man identifiserer, forstår og beskriver to relaterte aspekter på bakgrunn av deltakeren: nøkkelen, som er “gjenstander av interesse” i deltakerens verden og de “erfaringsmessige krav,” som er laget av deltakeren for å kunne utvikle en fenomenologisk redegjørelse (Smith et al., 2009, s. 46). Ved det kan jeg anta hva datamaterialet forteller meg,

og se på hvordan kvinnes involvering og orientering mot verden er, og/eller hvordan hver enkelt av informantene gjør mening ut av dette.

Mål og spørsmål

Målsettingen som blir satt vil fokusere på informantenes erfaringer og forståelse av et bestemt fenomen. Deltakernes syn vil reflektere både det fenomenologiske og det fortolkende aspektet ved IPA- studier (Smith et al., 2009, s. 46).

Problemstillinger vil bli forankret i en epistemologisk posisjon. Bak formuleringen av forskningsspørsmålet ligger det en antakelse av hva datamaterialet kan fortelle oss, disse spørsmålene vil være de primære forskningsspørsmålene. Som nevnt tidligere i oppgaven, antar man at ved bruk av IPA- studie at data kan fortelle oss noe om hvordan menneskers engasjement i og orientering opp mot verden og/eller om hvordan de utgjør en mening ut av det hele. Primære spørsmål innen IPA- studier vil være rettet mot et fenomenologisk materiale hvor de vil fokusere på menneskers forståelse av deres erfaringer (Smith et al., 2009, s. 47). Spørsmålene som blir stilt blir plassert innen spesifikke kontekster i stedet for i mellom dem. Spørsmålene som blir plassert innen de spesifikke kontekster er spørsmål om menneskers forståelse, erfaringer og hvordan de gir mening til ting.

Utvalg

Prøvetakingen må være i teoretisk samsvar med det kvalitative paradigmet generelt, spesielt i en IPA- studie. Prøver er grundig valgt ut på bakgrunn av at de kan tilby innsyn innad i forskningsprosjektet ved en spesiell erfaring. På bakgrunn av hva jeg ønsker å finne svar på og undersøke i oppgaven, så vil kvinnene som kan tilby meg innsyn være norske kvinner som konverterer. Det er deres historier som vil kunne tilby en forståelse rundt temaet og komme med opplysninger rettet opp mot forskningsspørsmålet.

Jeg møtte på en rekke utfordringer da jeg skulle finne deltakere til prosjektet. Jeg hadde ikke kjennskap til noen i det muslimske miljøet i Norge, så jeg måtte forsøke å være kreativ for å nå ut til kvinner som har konvertert til islam. Ved bruk av snøballmetoden kom jeg i kontakt med mitt første intervjuobjekt. Ballen rullet videre og jeg kom i kontakt med flere, men det endte med at disse trakk seg. Sosiale medier ble min vei videre. Jeg kom over ei lukket gruppe for norske som har konvertert til islam, og meldte meg inn i den. På gruppens hovedside skrev jeg et innlegg om at jeg ønsket å komme i kontakt med kvinner som har konvertert til islam.

Flere meldte seg og jeg fikk gjennomført intervju med to av disse. Den siste informanten jeg intervjuet fant jeg også via sosiale medier, og tok kontakt med henne via e-post. Etter å ha hørt de fire kvinnenes historier besluttet jeg meg for å ikke søke etter flere.

Informantene som er valgt ut representerer et perspektiv på kvinner som konverterer til islam. I stedet for å bruke og undersøke en hel populasjon vil kvinnene gi tilgang til et bestemt perspektiv på kvinner som konverterer til islam. IPA- studier blir utført på et mindre utvalg, fordi IPA- studier er opptatt av å forstå bestemte fenomener i bestemte kontekster- en idiografisk tilnærming (Smith et al., 2009, s. 49). Selv om IPA- studier blir utført på et mindre utvalg, så er det ikke antall deltakere i studien som avgjør hvor bra resultatet blir. Den vitenskapelige kvaliteten i studien har i prinsippet ikke noe å gjøre med antall deltakere i studien (Kvale & Brinkmann, 2015, s.149).

På bakgrunn av at det er færre intervjuobjekter med, må man ha i bakhodet at det kan påvirke studiet. Det kan for eksempel være at de som har sagt seg villig til å bli med kanskje har en større interesse for temaet, enn de som har blitt utelatt fra studien. Ut fra dette, kan det hende at man ikke får se hele bildet av fenomenet som blir studert (Justesen & Mik- Meyer, 2012).

Som nevnt tidligere, vil utvalgsstørrelsen innen IPA- studiet være relativt liten. Det som ønskes er en detaljert redegjørelse av den individuelle opplevelsen. Innen IPA- studier vil det være et sentrert fokus på et lite nummer av saker. Mellom 3- 6 deltakere vil være en rimelig utvalgsstørrelse. I min studie har jeg 4 deltakere, som bør gi tilstrekkelige data til å kunne utvikle et meningsfullt poeng og mulighet til å vise til likhet og ulikhet mellom informantene. Men, samtidig ikke for mange, slik man er i fare for at mengden data som genereres blir overveldende (Smith et al., 2009, s. 51).

Forskningsetiske aspekter

Generelt i kvalitativ forskning, og spesielt i IPA- studier, så må man oppnå informert samtykke. Ikke bare ved deltakelse i datainnsamling, men også for de sannsynlige utfallene ved dataanalyse. Med hensyn til datainnsamling er det vanlig praksis å informere deltakerne om temaene som skal dekkes (Smith et al., 2009, s. 53). Deltakerne i prosjektet har blitt informert skriftlig og muntlig om bakgrunnen for intervjuet, og samtlige har samtykket til deltakelse. De ble alle først informert om prosjektet skriftlig og deretter informerte jeg dem om prosjektet oralt da vi møttes for intervju. Informantene fikk også informasjon om at de

hadde mulighet til å trekke seg når de måtte ønske dersom de skiftet mening om deltakelsen. Prosjektet er ikke meldepliktig ifølge retningslinjene til personvernombudet for forskning (NSD). Det er hverken direkte eller indirekte personopplysninger registrert i prosjektet, noe som gjør at prosjektet ikke oppfattes som meldepliktig, og man behøver ikke å sende inn meldeskjema (norsk senter for forskningsdata AS, 2017).

Informantene jeg har intervjuet har fått beskjed om at identiteten vil bli holdt anonym i prosjektet, noe som er essensielt i et kvalitativt forskningsintervju (Kvale & Brinkmann, 2015, s.149). Under utførelsen av intervjuene ble det brukt båndopptaker og skrivebok. Skriveboken ble brukt til å skrive ned viktige ord under intervjuet, som senere ville være til hjelp når jeg skulle kode intervjuet. Lydopptakene som ble lagret, ble lagret under kodet navn, slik at det bare var jeg som forstod hvem det er. All informasjon som kan knyttes til identifisering av kvinnene har blitt holdt separat fra resten av den innsamlede dataen. Etter transkriberingen av intervjuene ble opptaksbåndet slettet.

Underliggende kvaliteter

De underliggende kvaliteter som kreves av en IPA-forsker er: åpent sinn, fleksibilitet, tålmodighet, empati, og en vilje til å gå inn og svare på deltakerens verden. Prinsippene det henvises til bør følges når det er mulig. Man behøver også å ha besluttsomhet, utholdenhet og nysgjerrighet. Det finnes ikke noe som heter “perfekt” datainnsamling, og det er ikke en versjon som viser til “sannheten”. Det beste vi kan gjøre er å forsøke å forstå deltakerne så godt vi kan (Smith et al., 2009, s. 55).

Under intervjuene har jeg forsøkt å holde fokus på at man skal ha et åpent sinn, tålmodighet, empati, fleksibilitet, og en vilje til å gå inn og svare på deltakerens verden. Jeg har forsøkt å forstå informantene så godt jeg kan og har nullstilt meg for hvert intervju jeg har hatt. For å forsøke å forstå hver enkel informant, så tror jeg det er viktig å se informantens historie som noe individuelt og tilhørende den ene informanten. For hver historie er unik, det er som skrevet ovenfor, ikke en versjon som viser til sannheten. Man må se på enheten for å se helheten, og helheten for å se den ene delen (Hermeneutiske sirkel) (Smith et al., 2009, s. 28).

Hver enkelt av disse historiene vil kunne hjelpe med å nå frem til det jeg søker etter; svaret på hvorfor norske kvinner konverterer til islam. For å nå frem til det svaret er det viktig at jeg som intervjuer ikke blander inn mitt eget syn i saken. Legger jeg til mine egne meninger og

syn, så vil jeg ikke nå frem til svaret jeg ønsker på et riktig grunnlag. Ved at jeg har hatt et åpent sinn, tålmodighet og empati, så tror jeg det har gitt en trygghet hos informantene jeg har intervjuet. Dette være en medvirkende årsak til at jeg har fått tilgang til 4 unike og dype historier, som er med på å gi grunnlag for “rik” data.

Innsamling av data

IPA- studier krever ”rik” data, dette er helt klart en subjektiv vurdering. Når vi sier at ”rik data” er nødvendig, så mener vi å foreslå at deltakerne burde ha fått en mulighet til å: Fortelle deres historier, ha fått mulighet til å prate fritt og reflektert, ha fått utviklet deres ideer og har kunnet uttrykket deres bekymringer til en viss grad. Jeg valgte semi-strukturert intervju for å utforme hendelser som gjør at datainnsamlingen vil frembringe detaljerte historier, tanker og deltakerens følelser. Bakgrunnen for det valget er at et semi- strukturert intervju tillater informanten rom til å tenke og bli hørt, noe som i mitt prosjekt er viktig for å få tak i “rik” data. Et semi- strukturert intervju er også godt egnet for å kunne gå i dybden av et tema (Smith et al., 2009, s. 56).

Studiet handler om norske kvinner som konverterer. Det var ønskelig for meg å prate med kvinner som har konvertert, slik at deres historier kommer frem og at jeg får vist deres perspektiv på hvorfor de har valgt å konvertere. For meg var det viktig at deler av informantenes historie ikke ble utelatt, slik at jeg fikk med meg helheten av historiene de fortalte meg. Forskningsspørsmålene jeg skrev utformet jeg slik informantene kunne svare fritt og utdypende, men at det allikevel var rom for underspørsmål dersom det var noe som var nødvendig underveis i prosessen for å nå helheten. Hadde jeg valgt å gå for en annen vinkel hadde jeg kanskje ikke sittet igjen med den samme “rike” dataen, slik jeg gjør i dag.

Jeg nevnte i starten av metodekapittelet hvordan jeg kom i kontakt med informantene. I min studie har jeg ikke villet ekskludere noen. Det vil gjerne føre til at jeg hadde utelukket en vesentlig historie for å finne svar på spørsmålet mitt. Det var utfordrende å finne kvinner som ønsket å delta i studien, med tanke på at jeg ikke hadde tilknytning til det muslimske miljøet fra før. For å forsøke å nå ut til informanter med de spesifikke karaktertrekkene jeg ønsket å undersøke: etnisk norsk, kvinne og har konvertert til islam. Innsamlingsstrategien jeg valgte å ta i bruk var snøballmetoden. Jeg brukte nettverket mitt og fikk “ballen til å rulle”. Med hell, fikk jeg tak i min første informant. De andre kvinnene jeg kom i kontakt med ved bruk av snøballmetoden valgte å trekke seg før jeg møtte dem. Etter det valgte jeg å bruke en annen

strategi for å nå ut til norske kvinner som har konvertert til islam.

Jeg sendte e- poster til relevante forskere innen feltet. Aktører som sitter med høy kunnskap. Tanken bak det hele var å få tak i informasjon som omhandlet hvordan jeg kunne nå frem til aktuelle informanter og selv bedre kunnskapsnivået. Dette var en strategi jeg ikke lyktes helt med.

Jeg satt på en fantastisk historie og ønsket ikke å gi opp håpet om å finne flere informanter. Ønsket jeg å vite mer måtte jeg komme opp med en bedre strategi å nå ut til informantene. Jeg kom over ei gruppe for norske konvertitter på sosiale medier og meldte meg inn. Etter å ha fortalt om studiet mitt meldte det seg informanter som gjerne ville fortelle sin historie. Noen trakk seg også her før vi møttes, men jeg fikk to autentiske historier ut av det. Den siste informanten fant jeg også på sosiale medier, og jeg bestemte meg for å sende henne en e-post. Jeg fikk raskt svar tilbake om at dette var noe hun ville ta del i. Etter å ha intervjuet de fire informantene, bestemte jeg meg for å avslutte innsamlingen av data på bakgrunn av at jeg følte jeg hadde fått en bred forståelse av fenomenet. Jeg følte de fire informantene tilførte noe unikt til studiet.

Som nevnt flere ganger har jeg valgt å samle inn data ved semi- strukturert intervju. Målet er å kunne utvikle en plan som legger til rette for et behagelig samspill med deltakeren, som igjen, vil kunne vise til en detaljert redegjørelse når man undersøker en erfaring (Smith et al., 2009). Spørsmålene forberedte jeg på forhånd og dette gjorde jeg med tanke på at jeg ønsket at de skulle være åpne og ha mulighet for utvidelse av spørsmålene slik at kvinnene ble oppmuntret til å prate godt og detaljert og at de følte at de hadde god tid. Under selve intervjuene sa jeg minst mulig, slik jeg ikke skulle risikere å “putte ord i munnen på informantene”.

Intervjuet startet med et spørsmål som tillater informantene å fortelle om en detaljert episode eller erfaring. På den måten blir informantene mer komfortabel med å prate. Spørsmålene jeg stilte til informantene prøvde jeg å formulere henholdsvis riktig, med åpne formuleringer, slik spørsmålene ikke ble for lukket. Jeg har også forsøkt å holde meg borte fra spørsmål som vil lede kvinnene til et bestemt svar, og spørsmål som inneholder antakelser rundt kvinnenes erfaringer eller bekymringer. Jeg har brukt 18 spørsmål i intervjuguiden, i tillegg til oppfølgingsspørsmål, som ble brukt ved behov. Intervjuguiden ble brukt som ei sjekkliste og

et praktisk verktøy for meg rundt og under intervjuet. Gjennom fasen med intervju i forskningsprosjektet, så forlater du din forskningsverden og trer inn i den hermeneutiske sirkelen, og inn i deltakerens verden (Smith et al., 2009).

Gjennomføring av intervjuet

Det viktigste i starten av et intervju er å etablere god kontakt med informanten. Med dette menes at informanten behøver å være komfortabel rundt deg, må vite hva det er du vil og informanten behøver å vite at hun kan stole på deg (Smith et al., 2009, s. 59). I møte med informantene i studien satt vi oss ned og pratet litt sammen før jeg startet selve intervjuet og dette gjorde jeg for å få en komfortabel atmosfære rundt oss. Jeg startet med første spørsmål fra intervjueskjemaet etter at vi begge slappet litt av. Dersom begge er komfortable, blir sannsynligheten større for å kunne innhente god data fra deltakeren.

Underveis i intervjuprosessen ga jeg informanten tid til å gi et så fullverdig svar som mulig, ved enkelte tilfeller brukte jeg underspørsmål for å hjelpe informantene “på vei”, slik informantene ble vant med å prate. Skjemaet ble under intervjuene brukt som en guide, som blant annet kan vise til hvordan jeg bør stille spørsmål. Ved gjennomføringen av intervjuet brukte jeg forskningsspørsmålene på en fleksibel måte for at utøvelsen av intervjuet skulle bli gjort på en best mulig måte. Min rolle oppi det hele var å være en god og aktiv lytter til informanten som delte sin historie. Etter hvert intervju transkriberte jeg intervjuet før jeg gikk videre til neste. Ved å gjøre det på den måten kunne jeg før neste intervju se om det var spørsmål som burde endres, eller om det var noe jeg kunne gjøre annerledes ved neste intervju.

Intervju er et komplekst fenomen. En viktig funksjon som påvirker intervjuprosessen, er rytmen eller dynamikken i samhandlingen. I starten av intervjuet så vil det være konsis mening, narrativer og forståelser. Etter hvert som intervjuet utvikler seg og informanten blir vant til å prate, vil informanten sannsynligvis slappe mer av. Sannsynligheten for å bevege seg fra det beskrivende til det affektive, fra det generelle til det mer spesifikke, fra det overfladiske til noe mer fremleggende vil også bli større (Smith et al., 2009, s. 68).

Jeg var forberedt på at jeg kanskje måtte gå tilbake til et tidligere spørsmål dersom en av informantene ga inntrykk for underveis at hun nå var mer komfortabel med spørsmål som går mer i dybden. Jeg forsøkte å legge opp spørsmålene slik at de “lettere” spørsmålene ble stilt

tidlig i prosessen, mens de litt mer dype kom senere. Dette gjorde jeg på bakgrunn av at kvinnene skulle få tid til å “bli litt varme” med å prate og få følelsen av at de kunne fortelle meg hva som helst. Dersom det dukket opp sensitive underspørsmål som jeg ønsket å spørre om, så sparte jeg dem til slutt. Samtlige av informantene jeg intervjuet svarte etter min oppfatning åpent og ærlig på alle spørsmålene jeg stilte.

I det jeg merket fremgang i intervjuet, gikk jeg over til at intervjuteknikken ble mer spesifikk, i motsetning til hva den var i starten, som var en mer generell form. Underveis i intervjuet forsøkte jeg å få avdekket “det åpenbare”, ting man allerede tror at man forstår. Jeg ønsket å avsløre det som er “fremmed” i det kjente. For å få til det i intervjuene måtte jeg gjøre en bevisst innsats for å få tak i det man tror at man allerede forstår. Ved å oppmuntre informantene til å fortelle historier om hva som har hendt dem kan være en god måte å bringe folk tilbake til den personlige meningen bak det hele (Smith et al., 2009, s. 69).

Analyse

Essensen av IPA ligger i dens analytiske fokus (Smith et al., 2009, s. 79). Metodebegrepene til IPA har som formål å utforske en opplevelse og mening på bakgrunn av at man forsøker å forme en forståelse av materialet man sitter på. For å kunne forme en forståelse av hvorfor kvinnene har konvertert til islam har jeg analysert datamaterialet på bakgrunn av fire ulike teorier, som hver for seg gir ulike innspill, men som til sammen utfyller en helhet.

Interpretativ fenomenologisk analyse (IPA) vil hjelpe meg som undersøker å forstå hvordan kvinnene gir mening til betydningsfulle erfaringer i livet. I dette forskningsprosjektet har jeg jobbet etter problemstillingen “hvorfor søker kvinner oppvokst i Norge en versjon av islam?”. Norske medier tar opp at flere konverterer grunnet kjærlighet. Gjennom semi- strukturert intervju har jeg forsøkt å finne ut om dette er gjeldende i dagens samfunn. Fordi forskningen tidligere foretatt er tidvis gammel, er det interessant å se dette i et nyere perspektiv, opp mot kvinner innen en ny generasjon. Teoretikere som Yalom, Bauman og Pargament har teorier som kan brukes for å se på denne problemstillingen opp mot samfunnet, individet og eksistensen.

Irvin Yalom (2007) ser på religion som et problem, men forsøker å gi mening til hvorfor man søker. Religion blir brukt som et slags beskyttelsesskjold. Religion kan bli misbrukt, fordi det er ”lærerne” som sitter på makten og skal spre budskapet. Yalom (2007) ser blant annet på

menneskets møte med angsten, meningen med livet, hva mennesket tror hjelper dem i møte med døden, ensomhet og det at de finner trøst ved å se mot en gjenforening. Blant annet disse punktene finner jeg meningsfulle ved Yaloms teori. Som en del av dette, tenker jeg at Yalom (2007) kan brukes til det individuelle i analysen.

I lys av teori knyttet til analysen som ”flytende modernitet” brukes Bauman (2001). Bauman (2001) beskriver samfunnet og hvordan individualiteten spiller inn i samfunnet. Og det kan brukes til å forklare hvorfor mennesket ønsker å søke ”noe nytt”, som jeg mener er relevant, i forhold til at jeg ønsker å finne ut av hvorfor norske kvinner konverterer til islam.

Den siste teoretikeren som blir brukt, er Kenneth. I Pargament (1997). Pargament (1997) viser til tankene rundt religion og mestring, som igjen kan ses opp mot individet i samfunnet. Pargaments teori ”legger til” de siste bitene av det teoretiske, slik det i analysen blir til en helhet. Det som er bra med de tre er at de kan ses individuelt, samtidig som de kan brukes til å utfylle hverandre. Analyse innen IPA- studie blir beskrevet som en induktiv og iterativ sirkel (Smith et al., 2009, s. 79). Jeg har brukt disse stegene som en delvis mal under analysen i studiet mitt. De ulike stegene er:

Steg 1: Lesing og re- lesing

Det første jeg gjorde var å fordype meg i transkripsjonene jeg hadde foran meg. Dette gjorde jeg ved å lese dem om og om igjen et par ganger. Ved å gjøre dette, ble jeg mer fokusert på informanten jeg leste om, og det hjalp meg videre med å sette fokus på informanten i selve analysen. Prosessen ved å tre inn i deltakerens verden starter i dette første steget, fordi man aktivt setter seg inn i det innsamlede datamaterialet. Dette igjen hjelper oss med å forstå hvordan narrative kan binde visse seksjoner av intervjuet sammen (Smith et al., 2009, s. 82).

Steg 2: Identifisere “nøkkelbegrep”

Etter at jeg hadde lest og satt meg inn i transkriptene var neste steg å finne “nøkkelbegreper”. Jeg noterte meg interessante ord som hjalp meg med å forstå betydningen bak det informanten mente med det hun fortalte meg.

I IPA- studie er analysen av tekst ganske fri, med det menes at det ikke er noen krav eller spesifikke retningslinjer som må følges. Målet ved å dele teksten inn i meningsgrupper er å kunne kommentere datamaterialet og produsere detaljerte og omfattende notater. Noen deler av intervjuene var rikere på data enn andre, som førte til at deler av intervjuene fikk flere kommentarer. Utfordringen her var å ikke lese teksten for overfladisk, slik jeg unngikk å gi kommentarer basert på hva jeg selv forventet å se i teksten. Ved å være bevisst på dette vil det hjelpe meg til å forstå hvorfor og hvordan informantene har sine bekymringer. Jeg har forsøkt å få ut et meningsfullt mønster på bakgrunn av informantene ved å se på hvordan de tenker, hva slags språk de bruker og ved å se på det som identifiseres som deres levde verden (Smith et al., 2009, s. 83).

Man må se på språket de bruker, hvordan de tenker om konteksten av deres bekymring, altså deres levde verden, og hvordan de identifiserer mer abstrakte begreper som kan hjelpe meg med å gjøre mening ut av mønstre av mening på bakgrunn av informantene.

Steg 3: Utvikle overordnede temaer

Ved å utforske kommentarene i transkripsjonene vil den innsamlede dataen vokse. I denne fasen går man over fra å analytisk arbeide med å utforske kommentarer i stedet for å arbeide med transkripsjonene i seg selv. For å finne narrativer brøt jeg opp flyten i intervjuet, for så å re-organisere dem. Narrativene fikk jeg frem ved å ha eksisterende teori i tankene. Jeg forsøkte underveis å tenke på hva slags betydning det har for informantene.

En manifestasjon ved den hermeneutiske sirkelen blir representert i denne prosessen (Smith et al., 2009, s. 91), ved at intervjuet blir delt opp i deler for å kunne utforske narrativene som en del av analysen. Delene som blir fragmentert vil derimot vise seg som en ny helhet i slutten av analysen. Hvert trinn som blir tatt i dette steget vil ta meg bort fra informantene og vise mer av meg. Resultatet av analysen vil derimot vise til min oppfatning, opp mot informantenes levde erfaring. Temaene jeg viser til, vil vise informantenes opprinnelige tanker og ord, samtidig som de vil vise mine tolkninger av det hele. Temaene vil gjenspeile en prosess av tolkning og beskrivelse (Smith et al., 2009, s. 92).

Steg 4: Se etter sammenhenger mellom “nøkkelbegrepene”

Smith, Flowers og Larkin (2009) skriver: ikke alle temaene må deles inn i kronologisk rekkefølge i dette steget. Jeg har ikke gått ut fra en kronologisk rekkefølge i arbeidet mitt i analysen. Jeg laget meg overordnede tema som jeg gikk etter, for så å dele temaene inn i farger. Bakgrunnen for at jeg valgte å fargelegge de ulike temaene, var for at det senere i prosessen skulle bli enklere for meg å organisere temaene, og få en mer oversiktlig oversikt. Jeg forkastet temaene som ikke var aktuelle for mitt videre arbeid, og organiserte de temaene jeg ønsket å sitte igjen med, for bruk i analysen. De organiserte temaene var alle temaer jeg kunne rette opp mot spørsmålet jeg ønsket svar på i problemstillingen min.

Steg 5: Bevege seg over til neste sak

For å rettferdiggjøre individualiteten i intervjuene burde hvert intervju bli behandlet på egne premisser (Smith et al., 2009, s. 100). For hvert overordnet tema jeg tok for meg, skiftet jeg over til neste intervju. Det vil si at jeg tok for meg et tema, leste gjennom et og et intervju, for så å gå over til neste tema og gjøre det samme. For hvert intervju jeg leste, så forsøkte jeg å nullstille hodet helt, slik at en påvirkning fra det forrige intervjuet ikke skulle forekomme. Jeg gjorde dette fordi jeg ønsket å få frem det individuelle ved hvert intervju tilknyttet hvert tema på en selvstendig måte.

Steg 6: Se etter et mønster på tvers av sakene

Siste steg i analysearbeidet var å finne et mønster på tvers av intervjuene (Smith et al., 2009, s. 101). Jeg tok for meg hvert tema, printet ut det jeg hadde skrevet ned, og klippet det opp i biter. Deretter la jeg de oppklippede bitene på gulvet, for så å se etter likheter og forskjeller mellom intervjuene. resultatet av denne sammenligningen fremstår som svar på mitt forskningsspørsmål, som det vil vises til senere i oppgaven.

2.2 Irvin D. Yalom

Irvin Yalom er en erklært ateist og ser på religion som et problem. Fremfor å være en del av det religiøse og selv å forfekte, viser Yalom (2007) til praksisen av Freuds konsekvente psykoanalyse hvilket han mener bør bidra til forståelse av hvorfor og oppløsningen av behovet for at mange søker religion (Yalom, 2007, s. 8). Schopenhauer, ”minner oss om at hvis religiøs tro skal trives, må den plantes og slå rot i barndommen; det er grunnen til at alle

religioner fremfor alt anstrenger seg for å få makt over disse påvirkelige årene” (Yalom, 2007, s. 28). I likhet med så mange andre tidlige redsler og irrasjonelle forestillinger, har Yalom tatt det standpunktet at tro er en byrde, og viser igjen til Schopenhauer’s ord: ”Religion er sannhet uttrykt i allegorier og myter og derved gjort tilgjengelig og fordøyelig for menneskeheten i sin helhet” (Yalom, 2007, s. 28).

En del av de religiøse forestillingene ville vi i dag kalle psykotiske om det var ett enkelt menneske som presenterte de. Men når de deles av en majoritet, når det er konsensus om de samme vrangforestillingene, så er de helt fornuftige og aksepterte (Yalom, 2007, s. 7).

Når kortsynte religiøse lærere erstatter alle former for fornuft med bibelsk autoritet, som for eksempel ved å bestemme seg for å undervise ved å personlig ta allegorien eller metaforen for å være historisk sannhet, vil de risikere å fremmedgjøre visse studenter (Yalom, 2007, s. 28).

Eksistensen

Eksistensiell psykoterapi fokuserer på problemer tilknyttet eksistensen og er en dynamisk terapeutisk tilnæringsmåte. Fokuset ligger på vår egen dødelighet, noe sorgen får oss til å reflektere over (Yalom, 2007, s. 33). Innen individet er det ulike krefter i konflikt som genererer individets adferd, følelser og tanker på forskjellige bevissthetsnivåer, enkelte av disse motstridende kreftene er også fullstendig ubevisste (Yalom, 2007, s. 34).

Dersom vi reflekterer over vår situasjon i verden og filtrerer eller setter parentes rundt dagliglivets gjøremål, så vil man komme frem til eksistensens dypstruktur. For psykoterapien er fire ultimate spørsmål spesielt relevante, frihet, meningen med livet, isolasjon og død. Det er disse fire temaene som utgjør ryggraden i Yaloms lærebok (Yalom, 2007, s. 34-35).

Ingen er immune for eksistensens iboende tragedier; vi er alle i samme båt. Terapi bør være relasjonsdrevet og ikke teoridrevet (Yalom, 2007, s. 36). Yalom dreier i retning av det området som er innholdet i enhver religiøs tradisjon når han prater om de ultimate spørsmålene: isolasjon, mening, død og frihet. Den totale mangel på struktur i eksistensen-frihet, meningsløshet og døden drives av tankene når ethvert menneske opplever angst. Religion og den grunnleggende isolasjon oppstår som menneskets fundamentale forsøk på å

nedkjempe eksistensiell angst (Yalom, 2007, s. 39).

Eksistens finnes overalt, og er derfor grunnen til at religiøs tro finnes overalt. Det er åpenbart at vi skaper guder for vårt velbefinnende, snarere enn at vi er skapt av Gud. Vi skaper gudene i vårt bilde. Yalom viser til Xenofanes og hva han skrev for 2500 år siden: ”Hvis løver kunne tenke, ville deres guder ha en manke og brøle” (Yalom, 2007, s. 39).

Meningsløshet

Man har ulike forsøk på å lindre eksistensiell angst. Mennesker er meningssøkende skapninger. En av de viktigste oppgavene er å finne en mening sterk nok til å utgjøre grunnvollen i vårt liv. For at konklusjonen skal ende opp med å bli at den var ute og ventet på oss og at vi ”oppdaget” den, må vi dernest utføre listige manøvrer for å benekte at vi selv er opphavet til denne meningen. Det kaster oss ofte ut i kriser ved at vi stadig er på søken etter en grunnleggende mening med livet. Alle reflekterte mennesker blir plaget med problemet med livets mening. En religiøs åpenbaring som meddeler oss Guds endelige personlige mening med vårt liv, vil selvfølgelig være velkommen, uansett hvor langvarig eller vanskelig den er (Yalom, 2007, s. 42). Dersom livsmålsprosjekter er rettet opp mot noen eller noe utenfor dem selv- til andre eller en gud, til den skapende prosessen eller kjærlighet til en sak, så vil de få en sterkere og dypere mening. Som Buddah lærte, så er ikke den eksplisitte søken etter meningen med livet oppbyggelig: ”Det beste er å senke seg ned i livets selv og la spørsmålene drive vekk” (Yalom, 2007, s. 44).

Isolasjon

Isolasjon viser til adskillelse fra seg selv, og som Ellen West viser til, så er det den mest ensomme tilstanden som finnes, fra ens egen autonome organisme er det nesten er fullstendig adskillelse (Yalom, 2007, s. 44- 45). Det er ulike årsaker som kan føre til at ensomhet oppstår, årsaker som for eksempel: mangel på sosiale ferdigheter, oppløsningen av institusjoner som fremmer nærhet, kulturelle faktorer, sosiale, geografiske og væremåter som ikke fremmer nærhet. Den eksistensielle isolasjonen vil gå enda dypere. Den er uløselig knyttet til eksistensen, en mer fundamental ensomhet og refererer til en uoverskridelig kløft mellom andre og en selv. Ikke bare en separasjon mellom seg selv og andre, men også mellom verden og en selv. Det å dø vil for eksempel være noe av det mest ensomme av menneskets erfaringer (Yalom, 2007, s. 46).

Sterke former for sammenbinding blir gitt av religion. Det å bli sett av en personlig guddom, som er klar over individets eksistens og lover forening til slutt, forening med den universelle livskraften, med Gud og med de kjære som er mistet, er noe et religiøst menneske finner trøst ved. Den organiserte religionen tilbyr sammenbinding gjennom fellesskapet, noe som er helt tydelig. For eksempel, så tilbyr kirken en stabil menighet av mennesker som tenker likt, og sponser hobbygrupper, grupper for single og andre samværsgrupper (Yalom, 2007, s. 48). Det er ikke alle som slutter seg til en menighet for at de er tilhengere av en spesiell religiøs doktrine, men for den sosiale kontaktens skyld.

Døden

Av alle de ultimate problemene er døden den mest åpenbare og intuitivt tydeligst. Det som kan komme til å ødelegge oss er ikke fravær av tro, men det å tro på noe overnaturlig. Yalom skriver at han føler smerte når han ser hvor mye av et individs liv kan bli brukt på langvarige meditasjoner, tvangshandlinger eller ekstrem opptatthet med rituelle handlinger. Kreativitet, vekst og menneskelig frihet vil gå tapt (Yalom, 2007, s. 53). Han viser til Nietzches perspektiv, hvor man skal elske sin skjebne. Ansikt til ansikt med døden, så vil mennesker som føler de har levd rike liv og har fått fullbyrdet sin skjebne og sitt potensial oppleve mindre panikk. Yalom viser til Kazantzakis: ”Jeg ønsker intet, jeg frykter intet, jeg er fri” (Yalom, 2007, s. 54).

Hans råd for livet er: ”Etterlat ikke døden noe annet enn en utbrent borg” (Yalom, 2007, s. 54). Religion blir brukt som et slags beskyttelsesskjold. Det er lett at religion kan bli misbrukt, da det er ”lærerne” som sitter på makten og skal spre budskapet (Yalom, 2007). Menneskets møte med angsten. Meningen med livet. Mennesket tror det hjelper dem i møte med døden. Ensomhet. Finner trøst ved å se mot en gjenforening. Jeg vil med dette se videre på religion brukt som en måte å mestre på. Og det som har gitt oss muligheten til å utforske nye veier, er den flytende moderniteten.

2.3 Zygmund Bauman

Jeg har valgt å ha med Zygmund Bauman for han beskriver samfunnet og hvordan individualiteten spiller inn i dette samfunnet. Det kan forklare hvorfor mennesket søker seg mot “noe nytt” og endring, hvilket i dette tilfellet er en ny religion; islam. Bauman viser til en

reise av utvikling, en ”søken” etter seg selv i sin forklaring på flytende modernitet. Jeg vil forsøke å beskrive Baumans flytende modernitet, men først noen ord om hvordan “flytende” kan forklares.

“Fluiditet” er den mest fremtredende metaforen for å forklare vår moderne tidsalder. Det er de flytende stoffenes uvanlige bevegelighet som gjør at man forbinder dem med “letthet”. Vi forbinder videre letthet eller vektløshet med bevegelighet og ustadighet. Av erfaring så vet vi at jo mindre bagasje man har, jo lettere er det å reise. Dette er noen av grunnene til at “fluiditet” eller det å være flytende er passende metaforer når vi forsøker å forstå nåtidens natur, som på mange måter er en ny fase i modernitetens historie (Bauman, 2001, s. 13).

Flytende modernitet

Den “faste” moderniteten, som kan gjenkjennes på bakgrunn av at den var gjennomorganisert har i de siste 20- 30 årene blitt erstattet av det Bauman (2001) viser til som en flytende modernitet. Innen den flytende moderniteten har grunnrammen i samfunnet endret seg, samfunnet har nå gått over fra å være et “arbeidersamfunn” til å bli et “forbrukersamfunn”. I det tidligere “arbeidersamfunnet” ble vi integrert gjennom statlig kontroll og gjennom arbeidets disiplinering, mens i “forbrukersamfunnet” blir vi fristet på bakgrunn av behov. I den tidligere “faste” moderniteten, så var individ knyttet til samfunnet gjennom statlig kontroll og disiplinering gjennom arbeidslivet. I Baumans flytende modernitet skifter forholdet mellom individ og samfunn karakter. Det som i det gamle samfunnet var nøysomhet og kontroll vil nå bli erstattet av det nye og fremtredende “lystprinsippet”. Nå, i større grad enn før, preger individualiseringen det nye samfunnet. Uten støtte i det som tidligere har vært stabile sosiale rammer, må individet i større grad foreta seg egne valg (Bauman, 2001).

Før så ønsket få mennesker å bli frigjort og enda færre var villige til å handle ut fra et slikt ønske. Ingen var heller helt sikre på hvordan “frigjøringen fra samfunnet” kunne være forskjellig fra den tilstanden de allerede befant seg i. Å frigjøre betyr bokstavelig talt å sette fri fra en annen form for lenker som hindrer eller hemmer bevegelsen; å begynne å føle seg fri til å bevege seg eller handle. Å “føle seg fri” betyr ikke å oppleve noen hindring, motstand eller stengsel mot de bevegelsen man har til hensikt eller kunne ønske seg å utføre. Å føle seg fri fra tvang, fri til å handle ut fra egne ønsker, betyr å nå en ny balanse mellom ønsker, fantasi og evne til å handle. Individet må underkaste seg samfunnet og denne underkastelsen

er betingelsen for menneskets frigjøring. Dette er frigjørende avhengighet og det er ingen motsetning selv om individet stiller seg under samfunnets beskyttelse (Bauman, 2001, s.30).

Identitetsdannelse

Fire idealtypiske egenskaper dukker opp ved å se på det tidligere industrisamfunnets identiteter og hva de viser til. Samfunnsmedlemmenes identitetsdannelse vil bli regulert på ulike måter i alle samfunn. De fire idealtypiske egenskapene er:

1. At man er et produkt av sosial posisjon og ikke av frie valg
2. At man kan identifisere seg med å tilhøre kjønn, klasse og nasjon (kollektivistisk)
3. At identitetsdannelsen var en slags ”pilgrimsreise” hvor man gradvis tilvennet seg til rollen man hadde blitt tildelt (stabilitet)
4. At man ønsket ”å være til nytte” for industrisamfunnets grunnleggende verdi (Bauman, 2001).

Samtidig som den “faste” modernitetens institusjonelle kolonner brytes opp, vil identitetsgivende tyngde innen nasjon, klasse og kjønn gradvis oppløses og til slutt forsvinne i den flytende moderniteten. Betingelsene for identitetsdannelse, sammenlignet med industrisamfunnet endres i den flytende moderniteten. Ansvar for identitetskonstruksjon privatiseres, man må nå på egenhånd gi uttrykk for ”hvem man er” og konstruere sin identitet, noe som tilsier at samfunnet ikke lenger tilskriver en ferdig identitet fra samfunnet. Det er nå seg selv man uttrykker gjennom konsumentvalg og ikke primært gruppetilhørighet- innholdet i identiteten individualiseres. Konsumbaserte identiteter er nå flytende og ikke faste og stabile (Bauman, 2001).

Man lever i en verden full av muligheter, med mange fristelser og man ønsker hele tiden å “gå videre” og fornye seg. Ved å få flere sjanser i livet, frihet til å bli “hvem som helst”, kan få en bivirkning ved at “å bli”- delen antyder at ingenting er over enda og alt ligger i fremtiden. Tilstanden “å være noen” som det “å bli” er ment å sikre “du er ikke friere når målet er nådd; du er ikke deg selv når du er blitt noen”. Denne tilstanden av å være uferdig, ufullstendig og ubestemt er full av risiko og engstelse, men den motsatte tilstanden er heller ikke noe å glede seg over siden den stenger ute det friheten trenger for å holde seg åpen (Bauman, 2001, s. 81-82).

Bauman (2001) sier at det gjelder å ikke låse seg fast til en livslang identitet i markeder preget av ustoppelig tilfang og nye produkter. Identiteter må være fleksible og åpne, nyreligiøs i dag, intellektuell i morgen og pønker i overmorgen- man må hele tiden reposisjonere seg for nye identitetsprosjekter. Som identitetens kjerneverdi erstatter nytelse ytelse. Impulskontroll og behovsutsettelse hører nå industrisamfunnet og fortiden til (Bauman, 2001).

Bauman (2001) skriver at dersom man leter etter oppskrifter og eksempler på å leve livet, så vil råd og veiledning fremtre som en form for avhengighet. Desto mer du leter etter noe desto mer må du lete! Når man ikke får tak i de etterlengtede svarene man søker, så vil man bli mer ulykkelig. Muligheten for å bli tilfredsstilt blir ødeleggende dersom man er avhengig- som middel vil avhengighet være selvødeleggende. Trender og nye muligheter vil appellere så lenge man ikke har vært borti dem tidligere, men det vil ikke være interessant lenge, fordi man aldri blir tilfredsstilt (Bauman, 2001). Ting er ikke skrevet i stein, man vil gå videre hele tiden.

Integrasjon på det sosiale plan

Tvang var industrisamfunnets primære integrasjonsmekanisme. Alle samfunn står overfor utfordringen å skulle motivere samfunnsmedlemmene til å oppføre seg tilstrekkelig lojalt og systemkonformt, ellers ville ikke etablerte institusjoner og praksiser overleve.

Samfunnsmedlemmene må med andre ord nå integreres i samfunnet- delene må innpasses i helheten. Industrisamfunnets primære integrasjonsmekanisme var tvang. I institusjoner som skole, familie og nabolag, fabrikken osv., ble samfunnsmedlemmene i egenskap av ”produsenter” underlagt kontinuerlig overvåkning og streng kontroll og sperret inne.

Forførelse tar i den flytende moderniteten over oppgaven tvang hadde i industrisamfunnet (Bauman, 2001).

Ifølge Bauman (2001) blir spenningen mellom individuelle livsønsker og institusjonelle krav og spenningen mellom individ og samfunn opphevet av konsumsamfunnet, ved at realitetsprinsippet (gjør som du blir fortalt) blir erstattet med lystprinsippet (gjør som du vil). I den flytende moderniteten er den sosiale integrasjonsformen tilpasset individualiserte samfunnsmedlemmers forventninger og krav om å leve ”sitt eget” liv og ta sine egne valg. I den flytende moderniteten tar individet nå egne valg. Denne individuelle individualiseringen

medfører at de sosiale båndene blir svekket, selv om livet nå, mer enn før dreier seg om å ta egne valg. Valgene man velger å ta, er allikevel ikke så tilfeldige. Denne individualiseringen har medført at individet nå, mer enn før står alene i livet (Bauman, 2001).

2.4 Kenneth I. Pargament

Ovenfor har jeg vist til Yalom (2007) som skriver om individet og eksistensen, og Bauman (2001) som viser til den flytende moderniteten. Jeg ønsker nå å vise til Pargament (1997) og hans tanker rundt religion og mestring. Pargament gir en helhet til de andre to teoretikerne. Pargament skriver at som religion, så er mestring et søk etter betydning, noe som på en måte skir inn og bygger på Yalom. Pargament slår sammen individet med mestring og viser til behov på bakgrunn av den flytende modernitet, og bruker religion som mestring. Ved å bruke Pargaments teori ønsker jeg å se på hvordan religion kan brukes til å mestre.

Religion og mestring

Kenneth I. Pargament (1997) definerer religion som en prosess, en søken etter en betydning knyttet til det hellige. En kultur som fronter personlige valg og individuelle konstruksjoner av virkeligheten, åpner opp for ordet ”mestring”. Konseptet mestring er i seg selv bundet til bestemt tid og sted. Kjennetegnene til mestring er muligheter og valg. Den enkelte kan ikke velge det å ikke velge. Selv om man er passiv, så sletter man ikke det faktum at holdningen ble valgt. Sett i lys av dette, er mestring en aktiv prosess, som involverer vanskelige valg i en tid med foreliggende utfordringer. Som en prosess, vil mestring utvikle seg og endres over tid. Mestring er som religion, en søken etter betydning. Dog leting etter en annen type betydning (Pargament, 1997, s.32).

Flyten av mestring

Mestring involverer i motsetning til religion ikke nødvendigvis det hellige. Det som gjør mestring karakteristisk er at det skjer på et bestemt tidspunkt, i bestemte omstendigheter. I en tid med stress, vil mestring være et søk etter betydning. Denne prosessen vil strekke seg over tid, noe som gjør søken alt annet enn statisk (Pargament, 1997, s. 90).

Vi søker alle etter noe betydningsfullt i livet. Mestring er prosessen som får mennesker til å engasjere seg i å oppnå en betydning i stressende situasjoner. Stressende situasjoner er ikke noe som ”bare skjer”, mennesker unngår blant annet og vurderer situasjoner i livet i henhold

til deres implikasjoner av betydning. Mennesker bruker et orienteringssystem, en generell ramme av referanser for å lede dem gjennom vanskelige tider, som igjen blir overført til metoder av mestring. Disse metodene er laget for å bevare det mennesker finner mest betydningsfullt, dersom det ikke lenger er en mulighet, forvandle det (Pargament, 1997, s. 90).

Mestringsprosess

Pargament (1997) viser til mestringsprosessen i 6 punkt:

1. Mennesker mestrer ikke bare i stressende situasjoner, men mestrer også til noe av betydning
2. Synet mennesker tilfører det å mestre, som inkluderer ressurser og byrder, er av spesiell karakter.
3. Antakelsen om at mennesker sliter med å få maks ut av meningen bak det betydningsfulle, hjelper å forklare ”gi- og- ta” delen, som er en stor del av mestring
4. Ideen om at mennesker har potensiale til ikke bare å ta seg av det de bryr seg om gjennom mestring, men også potensiale til å forvandle det, er et annet aspekt ved dette perspektivet. Mestring redegjør for det fundamentale, og noen ganger de dramatiske endringene i verdier og levesett.
5. Erkjennelsen av en ufullstendig kobling mellom metodene og resultatene av mestring, understreker behovet for å evaluere mestringsprosesser, så vel som produktene.
6. Til slutt representerer mestring i seg selv et skifte fra det store kroppslige litterære som har fokusert mer på stressende hendelser enn på hvordan kritisk erfaring mestres og håndteres. Prosessen med å tolke og slite med motgang, uansett type, kan gi klarhet til menneskets karakter- svakheter, styrke osv.

Disse perspektiv på mestring, gjør den spesielt godt egnet til studiet av religion (Pargament, 1997, s. 126- 127).

Menneskets vei mot religion

Mestring er rettet mot stressfulle livssituasjoner, de kan inneholde religiøse tanker, praksis og følelser, forhold og være objekt til betydning, men ikke nødvendigvis. Religion på den andre siden, er rettet mot det hellige. Religion kan være en del av de tidene når mennesket ble satt på prøve, men det er ikke begrenset til disse tidene (Pargament, 1997, s. 131). Religion er ikke bare en måte å takle mestring på. Religion kan være fullt involvert i mestring, men det kan

også gi et overordnet rammeverk for å leve, noe som gjelder for et bredt spekter av menneskelig erfaring. Religion er mer enn en måte å mestre stress på. Religion er relevant for hele den menneskelige erfaringen, ikke bare den negative delen. Religion og mestring er to separate konsepter og må ikke forveksles med hverandre selv om de begge har beslektede fenomener (Pargament, 1997, 132).

Religion trer mer synlig frem i kritiske situasjoner. Inngangen til religion er delvis forståelig og uforutsigbar. Religion tilbyr en overbevisende vei mot noe betydelig som gjør at mennesker bruker religion for å mestre. I det menneskets begrensning kommer opp til overflaten, viser det seg at den religiøse veien er mer appellerende og overbevisende (Pargament, 1997, s. 132). Det er viktig å merke seg at religiøse løsninger på livets problemer, i stedet for sekulære løsninger, kan være noe man til tider villig ønsker å finne. I slike tider vil sannsynligvis den religiøse tilnærmingen til mestring møte utfordringer (Pargament, 1997, s.162). Det er flere krefter som er i spill samtidig. Forbindelsen mellom religion og mestring kan ikke bli forstått gjennom personen, situasjonen eller konteksten alene. Et spekter av krefter opererer her. Forbindelsen mellom religion og mestring kan ikke bli forstått gjennom personen, situasjonen eller konteksten alene. Det er samspill mellom disse kreftene som bestemmer når veien til religion og mestring vil komme sammen, og når de vil gå separate veier (Pargament, 1997).

Religionens ulike sider i mestring

Psykologien innen religion og mestring skifter vårt fokus fra himmel og jord over til det spesifikke ved religiøse uttrykk i ”krevende” tider. I mestring er ikke religion bare en ting. Med det menes at religion viser seg i ulike former til ulike tider, på ulike steder. Religion er en kraft, som hjelper å forme mestringsprosessen og som blir formet tilbake (Pargament, 1997, s. 196).

Religion er knyttet til sentrale perioder i livet. Lidelse, motgang og konflikt har vært sentrale bekymringer i de store verdensreligionene. De mest dramatiske tegnene på religiøsitet kommer gjerne fra en tid med høy faktor av bekymringer (Pargament, 1997, s.196).

Verdensreligionene har dermed en dyp forståelse av menneskets lidelser, men det som er viktig er dog at religiøse tradisjoner viser til hvordan man burde respondere til denne tilstanden. Selv om de ulike religionene ser for seg ulike løsninger på problemene, så tilbyr de alle en måte å komme til enighet med lidelse, tragedier, og de viktigste spørsmålene i livet

(Pargament, 1997).

I våre mest ekstreme øyeblikk blir vi strippet for hvem vi er. Religion blir ofte presentert og uttrykt ved de mest bemerkelsesverdige tidene i våre liv. Når mennesket møter bekymringsfulle tider tar de ofte med seg en rekke religiøse midler og religion vil tre frem i et sterkere fokus. Kriser og bekymringer vil fremtre i skiftende perioder. I perioder som det må man se etter metoder for å håndtere problemer og finne nye løsninger. Smertefullt som det er, så vil stressfulle og bekymringsfulle perioder representere et veiskille. Et punkt hvor individet må velge mellom ulike retninger som alle leder ulike veier. I valg av retning vil ikke religion stå passivt ved siden av. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og hvordan du kommer deg dit (Pargament, 1997).

Religion hjelper mennesker med å sette pris på hva de selv ikke kan kontrollere. Religion tilbyr en måte å gripe begrensningene gjennom et rammeverk av tro, som går utover en selv. Man vil oppnå større mestring i livet, dersom man gir opp total kontroll, og det tilbys egne rutiner for å hjelpe mennesker ”langs denne veien”. Den religiøse verden sier at man må se bort fra oss selv, for å finne svar på viktige spørsmål, dersom vi føler oss maktesløse. (Pargament, 1997). Pargament (1997) foreslår at den religiøse verden hjelper folk i møte med sine begrensninger, og til å gå ut fra seg selv for å finne løsninger.

Ulike faser og praksiser

Kreativitet, dømmekraft, verdier og forestillinger går inn i hver fase og praksis i religion og mestring. Teorien om mestring hviler på et bredt sett av antakelser, som anerkjenner styrken av eksterne og interne krefter, men som også anerkjenner potensialet til å overskrive våre sosiale og personlige omstendigheter (Pargament, 1997). Denne måten å tenke på er også forenelig med den religiøse verden.

Mestringsteori hviler på et perspektiv av livet som går på ”sunn fornuft”. Forutsatt at mennesker utvikler sine egne oppfatninger av verden. Dette forutsetter også at det er en virkelig verden man kan oppfatte. Man kan se flere sannheter i denne verden. Det er ikke en bestemt måte å mestre på som er bedre for alle mennesker, i alle situasjoner (Pargament, 1997). Vi mestrer alle på ulike måter.

3 Analyse og diskusjon

Så langt i oppgavens metodiske og teoretiske grunnlag har jeg vist til IPA, Yalom (2007), Bauman (2001) og Pargament (1997). I dette kapittelet presenteres dataene som ble innhentet gjennom intervjuene med de fire kvinnene som har konvertert til islam. Kvinnenes beskrivelser vil bli gjenstand for analyse og diskusjon. Formålet er å få systematisk innsyn i intervjupersonenes beskrivelser og å diskutere disse innenfor de teoretiske tilnærmingene som ble presentert tidligere.

Kapittelet består av fire deler: I første del gis en kort presentasjon av hvert intervjuobjekt. I andre del belyses forskningsspørsmålet: Hvorfor konverterer norske kvinner til islam? I den tredje delen har jeg del- kategoriene: isolasjon, mestring og meningen med livet, død og frihet. Formålet med disse del- kategoriene er at de skal danne grunnlaget for en analyse opp mot oppgavens teoretiske bakgrunn. I fjerde del av kapittelet konkluderer jeg funnene opp mot tidligere forskning.

3.1 Presentasjon av intervjuobjekter

Amy

14 år gammel begynte Amy på egenhånd å lese om islam. To år senere, i en alder av 16 år konverterte hun. Hun var ikke døpt. Når hun var gammel nok skulle hun selv få velge hva hun ville tro på. I tiden rundt konfirmasjonen dukket temaet tro opp. Rundt samme tid mistet hun sin mor. Etter det begynte hun å søke etter svar, fordi en følelse av usikkerhet gjorde at hun lengtet etter noe å tro på. Hun ville finne en religion som gjenspeilte henne som person.

Etter konverteringen til islam ble hun behandlet annerledes av enkelte mennesker og hun har fått slengt spydige kommentarer på bakgrunn av trosretningen etter seg. Amy har et sterkt ønske om å bruke hijab, men fordommer fra folk holder henne tilbake fra å bruke religiøse plagg til daglig. Selv om hun ikke bruker religiøse plagg, så praktiserer hun religionen sin i stor grad. Religionen er en stor del av hverdagen og av henne. Alt hun gjør er på bakgrunn av islam; hvordan hun kler seg, hva hun spiser, hvordan hun er mot andre mennesker og hvordan hun tenker om ting.

Annie

Religion er noe Annie har lest mye om. Før hun ble muslim var hun kristen. Annie ble brått syk og legene fant ikke ut hva det var. Alt ble veldig tydelig, og hun satte pris på alt hun hadde. Tanken om at alt måtte være perfekt ble forandret. I islam er alle harde tider en test i din tro. Det å få en sykdom er noe som renser synder. Desto mer man lider kommer man nærmere paradiset. Akkurat det synes Annie var helt nydelig og fikk en "forelsket følelse overfor islam". Etter å ha lest seg opp om islam konverterte hun. Islam fikk Annie til å føle seg bra. Ved å konvertere får man en ny start med bonuspoeng og pluss for gode gjerninger.

Annie var ikke forberedt på at det skulle bli så mye oppstyr rundt valget med å konvertere og har opplevd hendelser som ikke er særlig hyggelige. Annie gikk med hijab de første fem årene etter at hun hadde konvertert, før hun besluttet å ta det av seg en periode. I dag har hun tatt det religiøse hodeplagget på seg igjen. Islam er tiltrekkende for Annie på bakgrunn av at alt er så logisk- hvorfor vi er her og hva som er meningen med livet. Det er ikke så mange myter og mysterium. Alt er veldig tydelig.

Annie har vært gift en gang tidligere med en muslimsk mann hun møtte etter at hun hadde konvertert. I dag er hun gift med en etnisk norsk mann. Hun følger sterkt sin egen tro, men oppfordrer likevel kvinner som ikke føler seg vel eller er usikker på sitt eget utseende om å ta av hodeplagget for en periode for å kunne finne seg selv. Man mister ikke troen på religionen selv om man behøver å finne seg selv.

Lotta

Lotta er omringet av en stor familie. Hun bruker hijab, men liker å gå religiøst kledd på en moderne måte. Hijab lå aldri i tankene da hun konverterte, men hun liker i dag å gå mer og mer religiøst kledd. Hijaben gir henne en god følelse.

Før konverteringen over til islam var hun kristen og var innom ulike trosretninger innen kristendommen uten å helt finne sitt holdepunkt. Etter konverteringen la hun fra seg "dårlige vaner" som røyk og alkohol. Hun giftet seg med sin daværende kjæreste, men ble etter en stund skilt. Enkelte hendelser i livet gjør at hun velger å sette sin lit til koranen. Gjør hun det så skal hun klare seg bra, sier hun. Hun har alltid vært en søkende person og har aldri vært redd. Lotta har vært litt for glad i å utfordre livet. Hun tror det hun har søkt etter alle disse

årene er Gud.

Hun ba til Gud om å finne seg en mann. En mann som praktiserer og hadde de kriteriene hun så etter. Denne mannen fant hun og livet begynte å falle på plass. I dag har hun kontakt med enkelte muslimer selv om hun sier hun ikke er så enkel å få kontakt med. Hun er veldig fokusert, noe som fører til at hun er mye for seg selv. Hun vil møte de rette menneskene som har fokus på det samme som henne. Veien til islam har ført til at hun har blitt trygg på seg selv og sikker i sine egne saker. Hun har funnet en indre ro.

Victoria

Victoria bestemte seg for å konvertere til islam da hun var 17 år og bodde alene på hybel. Før konverteringen brydde hun seg egentlig ikke noe særlig om religion og betraktet seg selv som ateist. Hun hadde verken religiøse venner eller bekjente. En sommer var hun trist og nedbrutt uten å helt forstå hvorfor. Etter et tips fra en venn startet hun å lese om de store verdensreligionene.

Victoria startet å lese historien til islam og leste etter hvert Koranen. Hun ønsket å søke mer kunnskap om islam. Hun ble fascinert av at uansett hvilke spørsmål man har, så kan man finne svar i Koranen eller overleveringene etter profeten. Etter hvert bestemte hun seg for å konvertere. Hun begynte forsiktig å bruke hijab. I starten var hun ikke helt overbevist om at dette var noe som var helt nødvendig, men nå bruker hun det fast. Hun har vurdert om hun skal ta hijaben av når hun tenker på at hun har blitt mer innesluttet og isolert, men hun er overbevist om at man skal bruke hijab, så hun prøver å leve med det.

3.2 Presentasjon av datamaterialet

Jeg har intervjuet fire norske kvinner, som alle har konvertert til religionen islam. For å finne svar på forskningsspørsmålet mitt, som er: Hvorfor konverterer norske kvinner til islam? Kvinnene har ulik alder (fra 20 år til 50 år) og har ulik bakgrunn og oppvekstvilkår. Kvinnene er blitt tildelt nye navn for å ikke gjenkjennes. Alle kvinnene har blitt stilt samme spørsmål i intervjuene. I hovedsak har spørsmålene vært åpne for å få fram mest mulig refleksjon rundt konvertering som handling (Appendix: Intervjuguide.).

I dette forskningsprosjektet opereres det med tre overordnede tema: samfunnet, individet og

eksistensen. Temaene er identifisert ved hjelp av IPA: frihet, meningen med livet, isolasjon og død og Pargaments bruk av begrep *mestring*. De ulike temaene kan knyttes opp mot reflekssjonsspørsmålene som har blitt gitt kvinnene under intervjuet. Hvordan forteller informantene sine egne historier opp mot hvorfor de har valgt å konvertere til islam? Temaene er et resultat av intervjuanalysen. Frihet, meningen med livet, isolasjon, død og mestring ligger til grunn for analysen for å se om de gjenspeiler tidligere teoretiske funn innen feltet og for å avdekke om det gir svar til hvorfor kvinner som er oppvokst i Norge søker en versjon av islam.

De fire del-kategoriene: Frihet, meningen med livet og mestring, isolasjon og død er valgt ut på bakgrunn av at de representerer de tre overordnede temaene: samfunnet, individet og eksistensen. Til sammen utgjør de en helhet som dekker store spørsmål i livet som kan være utslagsgivende i et konverteringsvalg. I teorikapittelet viste jeg til isolasjon som noe mennesker kjenner på når de er ensomme. Mestring og meningen med livet er noe mennesker søker etter når de ønsker å finne en betydning i livet. Død fremmer de store spørsmålene i livet og frihet gir rom for individuell frihet. Del-teoriene viser om man føler seg alene eller føler at man mangler noe, at mennesket i en stressfull tid føler et behov for å mestre og søke etter noe betydningsfullt. Videre at man vil få mindre panikk i møte med døden dersom man har levd et rikt liv, og om man velger trosretning på bakgrunn av seg selv eller i påvirkning av andre. På bakgrunn av hva de ulike teoriene viser til vil disse fire: Isolasjon, mestring og meningen med livet, død og frihet fremstå som sentrale når konvertering undersøkes.

De fire del- kategoriene kan oppsummeres kort på denne måten:

1. Isolasjon: Ensomhet, mangel på noe. Religion tilbyr gjenforening, sammenbinding
2. Mestring og meningen med livet: Et søk etter betydning. Retter blikket mot noe utenfor en selv.
3. Død: Dødsangst, leve riktig
4. Frihet: (Angst) Mangel på struktur i eksistensen

Strukturen på analysen som følger er disse fire kategoriene ovenfor. Fokuset i analysen vil være på kvinnenens erfaring og hvilken mening denne erfaringen utgjør for personen, sammenlignet med tidligere forskning og opp mot teoretiske aspekter.

Isolasjon

I teoridelen ble det redegjort for en teoretisk tilnærming til isolasjon generelt. De fleste mennesker har kjent på ensomhet. Det å føle seg alene eller føle manglende tilknytning til samfunnet en vokser opp i er normalt gjennom et langt liv. Det er ulike årsaker som kan føre til at ensomhet oppstår og som får oss til å søke etter noe utenfor oss selv. Isolasjon blir forbundet med eksistens. En opplevelse av eksistensiell isolasjon er når det er en følt avstand mellom en selv og andre (Yalom, 2007). Videre skriver Yalom at følelsen av isolasjon kan minskes gjennom religion, som vil tilby noe personen savner eller leter etter i livet (Yalom, 2007, s. 48). Dette er i overensstemmelse med hva informantene forteller. Alle kvinnene fortalte at de manglet noe i livet før de konverterte.

“Følelsen av usikkerhet fikk meg til å lengte etter noe å tro på”, sier Amy. Amy forteller at hun allerede som 14 åring begynte å lese om islam. Hun sier interessen for religion alltid har vært der. I det hun nærmet seg konfirmasjonsalder mistet Amy sin mor og familien spurte henne om hun ikke snart skulle døpes. Hun beskriver det som en tid hvor hun begynte å søke etter svar, og fremhever at hun spesielt var interessert i hva som skjedde etter døden. Amy henvendte seg til litteraturen og leste grunnleggende om verdensreligionene. “Jeg fant likheter og ulikheter, men jo mer jeg lærte om islam, desto mer vokste troen min”, sier Amy. Hun forteller at hun brukte to år på å lese seg opp om islam før hun valgte å konvertere.

For Amy handler det ikke nødvendigvis bare om å bytte over til hvilken som helst religion på bakgrunn av at hun var usikker og lengtet etter noe å tro på. “Søker jeg svar på noe så finner jeg alltid svar i troen min”, sier Amy. Hun presiserer at ved å tro på islam vil hun alltid finne svarene hun søker. Den personlige forståelsen av islam forbinder Amy med islamske bøker. “Koranen er uendret fra da den ble skrevet. Jeg lærer stadig nye ting og blir aldri utlært”, sier Amy. Ved det peker hun på at troen på Allah og islam bare vokser.

Ifølge Yalom (2007) tilbyr religion sterke sammenbindinger. Et religiøst menneske finner trøst i at man blir gjenforent med Gud og de kjære som er mistet til slutt. Selv om Amy viser til at troen på islam vokste da hun leste i islamske bøker presiserer hun at hun startet å lese om de ulike verdensreligionene før hun deretter satte dem opp mot hverandre. Med det har hun gjennomgått alle verdensreligionene grundig før hun bestemte seg for å gå mer inn på islam. Dette indikerer at hun alene har gått grunnleggende inn for å søke svar og på eget initiativ blitt

interessert for islam.

Til tross for at Amy har gjennomgått alle verdensreligionene grundig før hun bestemte seg for å gå mer inn på islam, peker hun på at hun i dag tror det var Allah som førte henne til islam og fikk henne til å åpne øynene for sannheten. Det Amy beskriver kan knyttes til det Anne Sofie Roald (2004) peker på når hun ser på konvertering og islam i Norge. Roald (2004) beskriver at det ble fritt frem for alternative sannheter som følge av at modernitetens “ene sannhet” tapte for postmodernitetens dekonstruksjon. Unge mennesker søker en konservativ versjon av islam på bakgrunn av tilhørighet og identitet. På den andre siden beskriver Bauman (2001) at man hele tiden ønsker å “gå videre”, å fornye seg, fordi man lever i en verden full av muligheter.

Amy peker på Koranen i beskrivelsen av viktigheten ved islam. “Koranen er uendret fra da den ble skrevet. Det er ting i Koranen man finner svar på som mennesker på den tiden ikke kan ha visst om, ting som forskere først nå har funnet ut av”, sier hun. Ifølge Yalom (2007) søker man etter en nærhet i væren. Religion vil på bakgrunn av det kunne tilby noe man er på leting etter. Sett i lys av hva Amy beskriver kan dette knyttes opp mot hennes historie, på bakgrunn av at Amy uttrykker at religion vil kunne tilby henne noe hun er på leting etter, en manglende tilknytning. Derimot synes det å være forbundet til et individuelt valg basert på egne refleksjoner, uten påvirkning utenfra. Dette samsvarer ikke med studien til Roald (2004) gjort på begynnelsen av 2000- tallet, hvor samtlige av de konverterte til islam hadde kontakt med muslimer før de konverterte.

Annie beskriver en manglende tilknytning til samfunnet som oppstod da hun ble hun syk. “Jeg var så svak at jeg nesten ikke klarte å gå på mine egne bein eller klarte å føre en samtale. Jeg ble med det veldig redd, og tenkte hva skjer hvis jeg dør”, sier Annie. Hun beskriver en tid i usikkerhet hvor hun begynte å tenke over hendelser i livet: “Hvem er jeg, hvem har jeg vært for andre, hvordan vil jeg bli husket og hvordan har andre opplevd meg”, sier Annie. Tankene forbinder hun med at hun i flere situasjoner har gjort seg liten, i stedet for å gjøre seg stor og raus. I en tid av sykdom var dette tanker som dukket opp til refleksjon. En slik beskrivelse kan sammenlignes med det Pargament (1997) beskriver som at religion ofte blir presentert og uttrykt ved de mest bemerkelsesverdige tidene i våre liv.

Religion er noe som har vært presentert i Annies liv siden hun var liten. Hun utdyper at mens

hun lå der syk begynte hun å be til Jesus, “hjelp meg, tilgi meg, la meg leve”. I dag beskriver hun det øyeblikket som om at hele livet fikk en ny dimensjon ved å gå over til å sette pris på alt hun hadde. Hun forklarer at hun var kristen før hun konverterte til islam, ved det har en religiøs tilstedeværelse alltid vært der. Hun forbinder dermed ikke konverteringen til mangel på religiøs tilhørighet eller tilstedeværelse.

Jeg begynte å legge merke til hvem som kom for å besøke meg. De norske vennene mine forsvant mer og mer inn i sine travle liv. ... De som kom for å besøke meg var mine muslimske venner. Tanken på at alt måtte være perfekt ble forandret. Det spilte ingen rolle for mine muslimske venninner om hvordan jeg så ut. Det overrasket meg veldig, fordi jeg hele livet hadde tenkt at man må være slank, pen, ha på fine klær, smykker og alltid være på sitt beste ... Mine muslimske venner var ikke sånn ... De satte pris på meg for det mennesket jeg er.

En slik beskrivelse kan kobles til det Kari Vogt (1995) forklarer som en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom fellesskapet. Hun ble fortalt om islam av sine muslimske venner. Sett på den ene siden samsvarer det med at de som stiller opp for henne når hun trenger det som mest er hennes muslimske venner. Hun påpeker at det hun ble fortalt var utrolig vakkert.

Skjebnen din er skrevet. Du blir født med ei bok og i den boka står alle dine prøvelser i livet. Det at jeg lå syk måtte være en straff fra Gud. Men, i islam er det helt motsatt. Alle harde tider er en test i din tro. Det å få en sykdom er noe som rensker dine synder. Du blir på en måte nærmere Paradis for alt du lider. Akkurat det var helt nydelig og ga meg fred, sjelefred.

Annie viser til at hun trengte et fellesskap. Ifølge Yalom (2007) kan det beskrives som om hun finnes i en ensom tilstand. En tilstand man ifølge Yalom (2007) kan se på som at hun har blitt adskilt fra seg selv. Den bakenforliggende årsaken er at hun starter å legge merke til hvem som er der og ikke er der for henne i det hun ligger syk.

Tidligere forskning viser til at bakgrunnen for konverteringene er at muslimer eksponerer ikke- muslimer for islam (Dagen, 2015, 08.06). Islam, som er en misjonerende religion, pålegger muslimer å invitere til islam “på den beste måte” (Larsen, 2003, s. 166-167). På en

side kan dette ses opp mot Annies beskrives som en “forelsket følelse” overfor islam. På den andre siden forbinder ikke Annie dette med det som gjorde utslaget for at hun valgte å konvertere.

I den perioden trengte jeg et fellesskap. Jeg forsøkte å gå i den lokale kirken der jeg bodde, men det var liksom kaffe med 70- åringer som var tilbudet. Det var ikke noe fellesskap av folk på min alder som tør å si jeg tror på Gud, og troen er det viktigste i livet mitt.

På bakgrunn av det Annie forteller, kan man ikke knytte selve konverteringsvalget til at hennes muslimske venner har eksponert henne for islam. Det kan derimot kobles opp mot Pargaments (1997) forståelse av at enkelte stressfulle og bekymringsfulle perioder i livet vil presentere et veiskille, et punkt hvor individet må velge mellom ulike retninger. Religion vil ved et slikt valg ikke stå passivt ved siden av. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og hvordan du kommer deg dit.

Annie peker på det hun oppfatter som en ulikhet ved kristendom og islam. “Hvis man er kristen og tror, så er det litt som å tro på julenissen eller på eventyr Muslimer er sånn; ja, vi tror!”, sier Annie. Hun beskriver det som tiltrekkende og deilig. I hovedsak knytter Annie konverteringsvalget til noe som får henne til å føle seg bra, ikke opp mot at det er venner som har eksponert henne for islam.

Lotta utdyper hun alltid har vært en søkende person. Hun peker på at hun har vært innom ulike miljøer og at hun har foretatt seg en slags “pilgrimsreise” for å finne sitt ståsted i livet.

Jeg møtte ikke bare utfordringer på arbeidsplassen etter at jeg hadde konvertert. Det ble vanskelig å komme overens med mine norske venner og mine muslimske venner. Det ble plutselig en helt ny verden med kulturelle forskjeller. Folk antok bare at jeg hadde konvertert på grunn av en mann. Hvordan skulle jeg nå klare å møte søstre, dersom ingen så på meg som troende. Jeg har aldri følt meg så ensom før, som etter at jeg konverterte.

Tidligere har Lotta vært kristen og forteller hun har vært innom ulike retninger og veier, før hun fant sitt endelige holdepunkt innen islam. Beskrivelsen kan kobles til det Bauman (2001)

beskriver som: pønker i dag, intellektuell i morgen og nyreligiøs i overmorgen.

Kari Vogt (1995) presiserer man får en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom “søstre” og “brødre”. “Jeg mistet troen på menneskeheten som jeg i alle år har stått for”, sier Lotta. Hun påpeker samtidig at troen var noe hun holdt seg fast til. Lottas beskrivelse samsvarer dermed ikke med at man får en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom “søstre” og “brødre” ved å konvertere til islam.

Lotta uttrykker at den første tiden som konvertitt var utfordrende ved at folk antok hun hadde konvertert på bakgrunn av en mann. Tidligere forskning viser at kvinner ofte konverterer til islam på grunn av kjærlighet, men dette gjelder ikke Lotta. Dermed kan det argumenteres for at man ikke kan se Lottas konverteringsvalg i lys av tidligere forskning som viser til at kvinner som er konvertitter sies å adoptere mannens islamske idé (Roald, 2004, s. 115). Lotta presiserer hun ble alenemor og “mistet” mannen sin fordi hun hadde gått over til å praktisere islam. Ved å holde seg til sin tro ble hun for en periode isolert og alene.

Kontakten med andre muslimer ble ikke som forventet, for eksempel så synes jeg flere av jentene som er på konferansene i moskeer er der på feil grunnlag. Det har gjort at jeg har trukket meg tilbake. Jeg føler ikke at jeg passer inn Den dag i dag har jeg kontakt med enkelte muslimer, men jeg er ikke så enkel å få kontakt med fordi jeg er veldig fokusert, noe som fører til at jeg fokuserer veldig mye på meg selv.

Det Lotta forteller kan knyttes til det Larsen (2003) omtaler som å møte på utfordringer i forhold til de fødte muslimene. Ved en overgang fra en livssynspolitikk eller religion til en annen, vil flere konvertitter føle de ikke oppfyller kriteriene som ligger til grunn for å være en fullverdig muslim. Ifølge Lotta tar hun steget bort fra andre muslimer for å kunne praktisere sin tro fullt ut. Man kan derfor ikke argumentere for at hun har utfordringer med selve praktiseringen. Manglende tilknytning til samfunnet kan dermed ikke ses på som et motiv for konvertering.

“Jeg har skjont at det er viktig for meg å ha denne kontakten med Gud”, sier Lotta. Hun begrunner det med at hun fant en trygghet i islam, som gjorde at hun ikke stilte et eneste usikkert spørsmål knyttet til religionen.

Enkelte hendelser i livet har ført meg mot islam. Da jeg satte meg inn i detaljene rundt islam fikk jeg en følelse av trygghet. Det står ikke noe slemt i de islamske bøkene. Jeg puttet min tillit til alt og tenkte at det er sånn det er. Følger jeg det som står i Koranen så godt jeg kan vil det bli mest riktig.

Kontakten med islam kan kobles opp mot den islamske litteraturen, hvilket opp mot Lena Larsens (2003) tidligere funn vil ses på som noe “logisk” og “fornuftig”. Sett i henhold til Larsen (2003) er konversjonene et resultat av en prosess og et samspill av faktorer som for eksempel islamsk teologi, konvertittenes forhold til seg selv, det sekulariserte samfunnet og muslimer som gjerne er ektemenn (Larsen, 2003, s. 167- 168). På en side kan man forbinde det Lotta forteller opp mot Lena Larsens tidligere forskning på bakgrunn av den islamske teologien og konvertittens forhold til seg selv. På den andre siden utelukkes konversjon som et resultat av en muslimsk ektemann, fordi Lottas beskrivelser er mer knyttet til det litterære og til individuelle begrunnelser. Det kan derimot kobles til det Pargament (1997) beskriver ved å si at religion kan hjelpe mennesker med å sette pris på hva de selv ikke kan kontrollere. Dermed vil den religiøse verden hjelpe folk med å gå ut fra seg selv for å finne løsninger. Dette harmonerer godt med Lottas beretning om Koranen.

Victoria knytter tiden før hun konverterte til en periode hvor hun følte seg trist og nedfor. “Jeg var trist og lei, men jeg visste ikke hvorfor. Jeg satt og gråt uten grunn”, sier Victoria. Hun vektlegger hun rundt samme tid bodde alene på hybel. “På den tiden pratet jeg med folk over hele verden på MSN. Der kom jeg i kontakt med ulike mennesker En av dem rådet meg til å lese om religion”, sier Victoria. På den ene side kan man se dette som om Victoria ble invitert til å lese om islam, det fenomenet Larsen (2003) omtaler som Da´wah. Oppfordringen kan oppfattes som en form for misjonering. På den andre siden ble ikke Victoria rådet til å lese om å lese spesifikt om islam. I likhet med Amy leste hun seg opp om de ulike verdensreligionene, og dette tilsier at man ikke kan knytte konverteringsvalget til Da´wah.

“Hvis det finnes en gud, så må det være én Gud” sier, Victoria. Dermed forteller hun at fokuset lå på jødedommen, kristendommen og islam. Hun leste seg opp om alle tre, men enkelte ting fikk henne til å tvile på jødedommen og kristendommen. På bakgrunn av manglende overbevisning forteller hun at hun valgte å legge de to religionene til side.

Uansett hvilket spørsmål jeg lurte på innen islam, så kunne jeg finne svar i Koranen

eller i overleveringene etter profeten. Etter å ha lest om islam i ett år og funnet svar på alt det jeg lurte på, bestemte jeg meg for å konvertere.

På bakgrunn av Yaloms (2007) teori kan dette knyttes til ensomhet. Religion vil kunne tilby noe man er på leting etter i en tid hvor man føler seg alene. På den andre siden kan man koble det opp mot at man i bekymringsfulle perioder leter etter nye løsninger, og religion vil tre frem og gi veiledning om hvor du skal dra og hvordan du kommer deg dit (Pargament, 1997).

Det Victoria forteller kan kobles til at islam gir konvertittene en opplevelse av mening og mysterier, og de finner noe de ikke har vært i stand til andre steder (Vogt, 1995, s. 200). På den andre siden møter ikke Victoria praktiserende muslimer som forteller henne noe som er utslagsgivende for konverteringsvalget. "Det gikk ett år fra jeg startet å lese om islam til jeg tok steget med å konvertere til islam", sier Victoria. Dermed brukte hun god tid til å lese seg opp om religionen, før hun tok det endelige steget med å konvertere til islam.

Hodeplagget har fått meg til å bli mer innesluttet på universitetet jeg går på. Jeg føler jeg får flere blikk når jeg har på meg hijab, og blir nervøs og engstelig for hva som kan skje med meg når jeg har det på Noen ganger, når jeg tenker over at jeg har blitt mer innesluttet og isolert, så har jeg vurdert om jeg skal ta av meg hijaben. Jeg er overbevist om at man skal bruke hijab, så jeg prøver å leve med det.

Det Victoria forteller kan knyttes til Yaloms (2007) beskrivelse av isolasjon. På en side opplever hun isolasjon ved å bli adskilt fra medstudenter etter å ha tatt valget med å bære det religiøse hodeplagget, hijab. På en annen side uttrykker hun hijab er bakgrunnen for at hun føler seg isolert og mer innesluttet. Hun peker likevel på en overbevisning om at det religiøse hodeplagget skal brukes, så hun forsøker å leve med det. Selv om hun i stor grad bærer på følelsen av å være engstelig og redd, har hun valgt å holde på sin tro.

Tidligere forskning viser at konvertittenes tilpasning til den muslimske kulturen vil være varierende. Kvinner som konverterer adopterer mannens islamske idé og nye muslimer pleier å uttrykke seg sterkere når det kommer til bruken av den religiøse kledningen innen islam (Roald, 2004, s. 115). Victoria uttrykker at hun ønsker og er overbevist om at det religiøse plagget skal brukes. Hun uttaler seg dermed med overbevisning om bruk av religiøs bekledning, slik vi leser om hos Anne Sofie Roald (2004). Men som en motvekt har ikke

Victoria adoptert en manns islamske idé. Den religiøse bekleddingen har hun tatt på seg fordi hun har en religiøs overbevisning om at den skal brukes. Dermed kan man ikke knytte Victorias historie opp mot det som tidligere har kommet frem. Med det menes at Victoria til tross for press utenfra velger å holde fast ved sin tro og det religiøse plagget, selv om dette er noe som får henne til å føle seg isolert. Sett i lys av Pargament (1997) kan det ses på som om Victoria har funnet en vei hun ønsker og følge, og tar egne valg for å komme seg dit.

Jeg har ikke så mange muslimske venner, selv om jeg har konvertert. Jeg kjente ingen muslimer før jeg konverterte. Man blir alltid kjent med nye, fordi man har noe til felles ... , men jeg har en sterk tilknytning til vennene jeg hadde før jeg konverterte. I Norge føler jeg folk har nok med seg selv, de bryr seg ikke om jeg er muslim eller ikke.

Victoria påpeker at hun fremdeles er seg selv. Alle hennes tidligere venninner er fremdeles der for henne. Konverteringsmotivet kan dermed ikke knyttes til at Victoria har konvertert til islam på bakgrunn av at jevnaldrende muslimer har eksponert henne for islam. Hun uttrykker selv at hun ikke kjente noen muslimer før hun konverterte til islam, noe som utelukker kameratkonvertering. Med det utelukkes også det som vises å være et tradisjonelt konverteringsmotiv, som er i forbindelse med ekteskap.

Ifølge Larsen (2003) møter konvertitter på utfordringer. Konvertittene som ikke opprinnelig er fra et religiøst hjem, har nå helt andre leveregler enn før. Praktiseringen blir langt mer lagt vekt på etter konverteringen. En kan hevde at dette harmonerer med Victorias historie, da hun som en konsekvens av konverteringen møter på utfordringer. Men utfordringene hun møter på er ikke i sammenheng med familie og nære venner. Victoria uttrykker at hennes tidligere venner fremdeles er der for henne og at de har samme forhold som tidligere. Dermed kan man ikke relatere utfordringer i forhold til familie og venner til Victorias konvertering til islam. Yalom (2007) omtaler religion som noe som tilbyr forening og sterke former for sammenbinding. I beskrivelsene til Victoria kan man ikke se at dette ligger til grunn, fordi det er religionen som skaper isolasjon fra å bli en del av et nytt fellesskapet hvor hun studerer. Hun viser til at vennene er der for det mennesket hun er. Hvilken religion hun tror på er ikke av betydning for tidligere venner. Victoria omtaler hennes religion hjemme i Norge som "hennes privatsak", sett i motsetning til hvor hun studerer. Dermed kan dette vises å være en del av den flytende moderniteten (Bauman, 2001, s. 13).

Kan isolasjon være en faktor for hvorfor kvinnene har konvertert til islam?

Som tidligere nevnt er isolasjon knyttet til eksistensen og det blir en kløft mellom andre og en selv. Religion vil kunne tilby noe individet er på leting etter. Samtlige av kvinnene opplever isolasjon, men på ulike måter.

Amy satte verdensreligionene opp mot hverandre. På bakgrunn av det ble hun på eget initiativ interessert for islam. Ifølge Roald (2004) har det kommet frem at det ble fritt frem for alternative sannheter som følge av at modernitetens "ene sannhet" tapte for postmodernitetens dekonstruksjon. Samtlige konvertitter til islam hadde kontakt med muslimer før de konverterte. Det Amy forteller samsvarer ikke med tidligere forskning. Dermed kan man ikke koble det opp som en faktor for hvorfor hun har konvertert til islam. Sett ifølge Bauman (2001) kan det ses på som om man hele tiden ønsker å "gå videre" å fornye seg i en verden full av muligheter. Ut fra hva Amy forteller vil religion kunne tilby noe individuelt hun er på leting etter. Isolasjon kan derimot ikke knyttes til hvorfor hun har valgt å konvertere til islam.

Annie tenkte over hendelser i livet i en tid av usikkerhet. Ifølge Pargament (1997) kan man beskrive det som om religion presenterer og uttrykker seg ved de mest bemerkelsesverdige tidene i våre liv. Hun viser til en oppfatning av at hun hadde behov for et fellesskap. Ifølge Yalom (2007) kan det beskrives som om hun finnes i en ensom tilstand. I en ensom tilstand legger hun merke til hvem som er der for henne i tid med sykdom. Konverteringsvalget kan ikke knyttes til hennes muslimske venner som har eksponert henne for islam. Derimot kan det knyttes til Pargaments (1997) forståelse av enkelte stressfulle og bekymringsfulle perioder i livet vil presentere et veiskille, et punkt hvor individet må velge mellom ulike retninger. Ved et slikt valg vil ikke religion stå passivt ved siden av beslutningene man velger å ta.

Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og hvordan du kommer deg dit. I hovedsak forbinder Annie konverteringsvalget med noe som får henne til å føle seg bra, ikke opp mot venner som har eksponert henne for islam. Isolasjon kan oppfattes som noe som får Annie til å reflektere over hennes ståsted i livet. Resultatet av den refleksjonen var at hun hadde behov for et fellesskap. Dermed kan man ikke sette isolasjon i seg selv til hvorfor hun har valgt å konvertere, med bakgrunn i at hun først forsøkte å finne et fellesskap i kjente rammer før hun konverterte.

Ifølge Lotta tar hun steget bort fra andre muslimer for å kunne praktisere sin tro fullt ut. Religion viste seg å være noe Lotta har lett etter. Kari Vogt (1995) presiserer at man får en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom “søstre” og “brødre”. Samtidig som Lotta forteller hun holder fast ved sin tro, sier hun også troen på menneskeheten til tider har forsvunnet. Hun har ikke følt seg så alene, som det hun gjorde etter at hun konverterte til islam. Beskrivelsen samsvarer dermed ikke med tidligere forskning. Hun finner det utfordrende at folk antar konverteringen er på bakgrunn av en mann og ikke for islam. Det kan ikke argumenteres for at Lotta har konvertert på grunn av kjærlighet og adoptert mannens islamske idé. Ved å holde seg til sin tro ble hun for en periode isolert og alene. Man kan derfor ikke knytte isolasjon opp mot hvorfor hun har valgt å konvertere til islam.

Manglende tilknytning til samfunnet kan ikke ses på som et motiv for konvertering. På en side kan man sammenstille det Lotta forteller opp mot Lena Larsens (2003) tidligere forskning på bakgrunn av den islamske teologien og konvertittens forhold til seg selv. På den andre siden utelukkes konversjon som et resultat av en muslimsk ektemann, fordi Lottas beskrivelser er mer knyttet til litterære og individuelle begrunnelser. Det kan derfor sammenlignes mot det Pargament (1997) beskriver ved at religion kan hjelpe mennesker med å sette pris på hva de selv ikke kan kontrollere. Dermed vil den religiøse verden hjelpe folk med å gå ut fra seg selv for å finne løsninger. Dette er gjenkjennelig ut fra det Lotta forteller om Koranen.

Victoria ble rådet til å lese om religion i en tid hvor hun følte seg nedfor. Sett på bakgrunn av at hun ble rådet til å lese om religion kan det ses på som misjonering. Hun ble derimot ikke rådet til å lese spesifikt om islam, da det trekker seg bort fra Da’wah. I likhet med Amy leste hun seg opp om de ulike verdensreligionene, og man kan ikke hevde at oppfordringen om å lese om religion er grunnleggende for hennes konvertering.

Det Victoria forteller kan knyttes til at islam gir konvertittene en opplevelse av mening og mysterier, og de finner noe de ikke har vært i stand til andre steder (Vogt, 1995, s. 200). På den andre siden møter ikke Victoria praktiserende muslimer som forteller henne noe som er utslagsgivende for konverteringsvalget. Victoria forteller at det tok henne ett år før hun valgte å konvertere til islam. Dermed brukte hun god tid til å lese seg opp om religionen, før hun tok det endelige steget med å konvertere til islam. På en side opplever hun isolasjon ved å bli adskilt fra medstudenter etter å ha tatt valget med å bære det religiøse hodeplagget, hijab. På

en annen side uttrykker hun en vurdering om å ta av hodeplagget på bakgrunn av at hun føler seg isolert og mer innesluttet. Hun peker likevel på at hun er overbevist om at det religiøse hodeplagget skal brukes, så hun forsøker å leve med det. Selv om hun i stor grad bærer på følelsen av å være engstelig og redd, har hun valgt å holde på sin tro.

Victoria uttrykker at hennes tidligere venner fremdeles er der for henne og at de har samme forhold som tidligere. Dermed kan man ikke knytte utfordringer i forhold til familie og venner til Victorias valg om å konvertere til islam. Yalom (2007) omtaler religion som noe som tilbyr forening og sterke former for sammenbinding. I beskrivelsene til Victoria kan man ikke se at dette ligger til grunn, fordi det her er religionen som skaper isolasjon fra å bli en del av et nytt fellesskapet hvor hun studerer. Det Victoria forteller kan kobles opp mot en opplevelse av isolasjon, men det kan ikke knyttes opp mot hvorfor hun har konvertert til islam. Kvinnene opplever alle ulike former for isolasjon, men isolasjon kan ikke ses på som en grunnleggende faktor for hvorfor kvinnene har konvertert til islam.

Mestring og meningen med livet

Ovenfor har det blitt gjort rede for isolasjon og om det kan være en faktor for hvorfor norske kvinner velger å konvertere til islam. Isolasjon oppleves ulikt hos kvinnene. Det er bokstavelig talt bare Annie som ligger isolert ved at hun blir syk. De andre tre opplever isolasjon etter at de har konvertert, men i ulike sammenhenger. Med det kan man ikke knytte isolasjon til en grunn for selve konverteringen i seg selv. Isolasjon blir mer rettet mot noe som oppstår etter at kvinnene har valgt å konvertere til islam.

I dette kapittelet bringes mestring og meningen med livet opp. Formålet er å se om mestring og meningen med livet kan være en grunnleggende faktor for hvorfor kvinnene har valgt å konvertere til islam.

I teoridelen kom det frem at alle mennesker på et tidspunkt søker noe betydningsfullt i livet. I en tid hvor mennesker er stresset vil de føle et behov for å mestre og søke etter noe betydningsfullt. Både religion og mestring kan være prosesser hvor man søker etter noe betydningsfullt: En søken etter en mening som er sterk nok til å utgjøre grunnvollen i våre liv (Yalom, 2007, s. 42). Søken etter en mening skjer på to ulike plan: På det ene planet er religion en prosess og det betydningsfulle er koblet til det hellige, på det andre planet søker

mestring en betydning tilknyttet en bestemt tid og sted. Mestring er rettet mot stressende livssituasjoner. Hvilken vei man skal velge i livet er en del av det å mestre (Pargament, 1997).

Samtlige av kvinnene som har konvertert til islam i min studie sier de har funnet en mening med livet ved å konvertere til islam. De påpeker også at de kan finne svarene de leter etter i sin tro dersom det er noe de lurer på.

Amy peker på at det som skilte islam ut fra andre religioner var Koranen. “Det er ting som står i Koranen som mennesker på den tiden ikke kunne ha visst om Dette gjorde det klart for meg at Koranen ikke var oppdiktet”, sier Amy. En slik beskrivelse kan knyttes opp mot det som har kommet frem i tidligere forskning hvor islam representerte “en levemåte som baserte seg på logikk”, et “genuint religiøst liv med Gud” og “en livsstilsmessig og sosial attraksjon” (Larsen, 2003, s. 169). På en side kan beskrivelsen Amy gir kobles opp mot søken etter logikk og et genuint religiøst liv sammen med Gud. På bakgrunn av det hun forteller har man ikke noe som direkte tilsier at hun konverterte på bakgrunn av den islamske livsstil og en sosial attraksjon. “Jeg har et bra forhold til andre muslimer i dag og synes det er veldig hyggelig å kunne dra til moskeen for å møte andre muslimer”, sier Amy.

“Jeg søkte etter svar som ingen kunne gi meg”, sier Amy. En slik beskrivelse kan knyttes til religion som en kraft, som hjelper å forme mestringsprosessen. Kraften som blir formet i mestringsprosessen vil igjen bli formet tilbake. Med det menes at religion kan være en del av en mestringsprosess, som i dette tilfelle kan knyttes til at Amy søker etter svar som ingen kunne gi. Religion kan sies å være fullt involvert i mestring og kan gi et overordnet rammeverk for å leve (Pargament, 1997). Tidligere forskning viser at islam gir konvertittene en opplevelse av mening og mysterium og de finner noe de ikke har vært i stand til å finne noe andre steder.

Prinsipper om enhet er bærebjelken i den islamske gudserfaringen og utelukker et skille mellom tro og vitenskap (Larsen, 2003). Alt i naturen er et “tegn” på “Guds nærvær”. “I dag tror jeg Allah åpnet øynene mine for sannheten”, sier Amy. En slik beskrivelse kan knyttes opp mot det som tidligere har kommet frem med at naturen er et “tegn” på “Guds nærvær” (Larsen, 2003). På bakgrunn av at hun beskriver Allah som har åpnet øynene hennes for sannheten. “Søker jeg svar på noe så vil jeg alltid finne svar i min tro”, sier Amy.

Ifølge Yalom (2007) konkluderer mennesket med at de “oppdaget” en mening med livet. En religiøs åpenbaring vil være noe man ønsker velkommen i lys av at det meddeler oss Guds endelige personlige mening med våre liv. Amys opplevelse av «å få øynene opp for sannheten» handler derfor også om å finne en mening med livet innen islam. Ifølge Bauman (2001) kan det ses på som “lystprinsippet” trer inn. “Lystprinsippet” preger individualiseringen i vårt nye samfunn. Individet må nå i større grad enn tidligere foreta seg egne valg, og muligheten for å “søke etter seg selv” vil tre frem i større grad. For Amy kan det åpne opp for muligheten til å tre inn i islam hvor hun finner sitt syn på sannhet.

Da jeg lå syk og legene ikke fant ut av hva som var galt med meg ble jeg redd for å dø Hele livet mitt raknet. Jeg ble redd og tenkte ... hvem er jeg og hvem har jeg vært.

Ønsket om å finne meningen med livet kan oppstå når som helst. Annie ble brått syk og begynte å tenke på spørsmålet: “hvem er jeg”. Hun peker på et behov for å finne svar og meningen med livet.

Jeg var så redd for at dette var en straff fra Gud. Det å ha det vanskelig og lide var liksom et resultat av at jeg hadde gjort noe galt i livet eller at jeg hadde vært et dårlig menneske. Nå fikk jeg min straff.

Annie knytter tankene hun hadde opp mot islam og peker på at innen islam så er det helt motsatt fra kristendommen. Alle harde tider er en test i din tro innen islam. Det å få en sykdom er noe som rensker synder.

Ifølge Kari Vogt (1995) gir islam konvertittene en opplevelse av mening og mysterium. Konvertittene finner noe i islam de ikke har funnet andre steder (Vogt, 1995, s. 200). Annie knytter ikke konverteringsvalget opp mot mysterier. Det hun forteller viser snarere at hun ønsker mindre mysterier og noe mer “håndfast” å forholde seg til.

Alt er veldig logisk med islam. Hvorfor vi er her og hva som er meningen med livet. Det er ikke så mange myter og mysterium, som kanskje er slik eller slik. Da må vi bare tro og håpe, liksom. Islam er på en måte som et videospill hvor man skal gå gjennom en verden og samle poeng. Faller man ned i et hull, så får man minus. Det er

lett å forstå og lett å forholde seg til.

Sett i det Annie forteller, så kan man ikke se hennes konverteringsvalg som et ønske om en opplevelse av mysterium. Derimot kan man knytte det til et ønske om en opplevelse av mening som man ikke kan finne andre steder. For Annie var det mer betryggende å se sykdommen som en prøvelse i livet. I motsetning til svarene hun søkte etter i kristendommen som fungerte som en straff fra Gud. Annie anser det å vende blikket mot islam som noe betryggende og noe som ga henne styrke. Hun fant med andre ord sin styrke gjennom islam. Ifølge Yalom (2007) er ikke søken etter meningen med livet oppbyggelig. Det enkleste vil være om man lar spørsmålene i livet drive bort (Yalom, 2007). Sett ifølge Pargament (1997) trer derimot religion frem i kritiske situasjoner og kan tilby en overbevisende vei mot noe betydelig. Et veiskille vil bli presentert i stressfulle og bekymringsfulle perioder og individet må ta for seg et valg mellom ulike retninger (Pargament, 1997).

Annie beskriver at i det hun rettet sin kjærlighet til islam ga det henne styrke. En slik beskrivelse kan knyttes til Yalom (2007) som sier at kjærlighet til en sak kan gi sterkere mening til noe utenom en selv. På en side kan konverteringsvalget ses i lys av at Annie retter blikket mot noe utenfor seg selv for å finne styrke. På den andre siden har hun hele tiden vært religiøs. Hun har bare ikke funnet det hun har sett etter i sin tidligere religion, kristendommen. Ved at Annie fra før var kristen vil dette i hovedsak vise at hun ikke retter seg mot noe utenfor seg selv. Beskrivelsene hun gir viser derimot at hun retter seg i en annen retning enn tidligere, som fører til at hun finner det hun omtaler som "logisk med hva som er meningen med livet".

Det er ikke bare sykdom som trigger ønsket om å finne meningen med livet. Lotta forteller at det siste hun sa i kirken var "Allah vis meg vei".

Jeg fikk bekreftet at jeg trodde på Gud for 15 år siden og trodde automatisk at jeg var kristen. Det tok jeg som en selvfølge. Jeg gikk rundt til alle og sa at jeg var kristen Jeg gikk i kirken, men til slutt måtte jeg si stopp, fordi jeg følte meg som en hykler. Jeg trodde ikke på at Jesus var Guds sønn og i kirken står alle og snakker om Jesus hele tiden. Det ble helt feil å stå der. Jeg følte det ble så uekte av meg.

Lotta beskriver savnet av en slags kontakt mellom henne og Gud etter at hun sluttet å gå i kirken. Hun peker på bestemmelse for at hun ville lese og forstå Koranen.

Jeg begynte å søke etter noen å lese Koranen sammen med. Jeg visste jo ingenting. Det endte med at jeg gikk ut på gaten for å spør folk om råd til hvor jeg kunne lese Koranen. Jeg ønsket å analysere Koranen for å forstå den riktig og det klarer jeg jo ikke alene.

Det pekes på i tidligere forskning at kvinner som oftest kommer i kontakt med islam gjennom ekteskap eller gjennom “kameratkonvertering” (Slettholm & Stokke, 2015). Det Lotta forteller kan ikke kobles opp mot tidligere forskning. Snarere tvert i mot. Sett i lys av det Lotta forteller kan man knytte det opp mot et ønske om å lære seg mer om religionen, på bakgrunn av en manglende tilknytning til kristendommen. Ifølge Larsen (2003) lå det en taushet bak konverteringsmotivet bortsett fra de som sa de “kom i kontakt med islam gjennom mannen”. Personen ble etter hvert mer bevisstgjort på rollen som muslim og fikk kunnskap om de teologiske implikasjonene (Larsen, 2003, s. 168). Til tross for at kjærlighet kommer frem som et konverteringsmotiv ved tidligere forskning kan ikke beskrivelsen knyttes opp mot det Lotta forteller. Før Lotta hadde kjennskap til det muslimske miljøet søkte hun etter svar og ville lære seg Koranen. Sett i motsetning til konvertittene som ble mer bevisstgjort og fikk kunnskap om de teologiske implikasjonene ved å være muslim etter at de hadde konvertert.

Jeg har funnet en indre ro ved å akseptere hendelsene jeg har vært gjennom tidligere i livet. Prøvelsene har vært der for å føre meg dit jeg er i dag. Veien til islam har ført til at jeg har blitt trygg på meg selv.

Lotta peker på at hun gjennom hele livet har søkt etter en mening med sin eksistens. Ifølge Bauman (2001) må mennesket i den flytende moderniteten selv ta for seg valg i livet. Enkelte mennesker kan med det ende opp på en slags “pilgrimsreise” for å “finne seg selv”. Sett i lys av Bauman kan man knytte den flytende moderniteten opp mot det Lotta forteller om å finne en mening med livet, uten å helt finne fotfeste før hun finner islam. Lotta viser til at hun har slitt litt med å finne sin plass i livet.

Jeg ba til Gud om å finne en mann som praktiserer og hadde de kriteriene jeg så etter. Kriterier som å be fem ganger om dagen, som driver meg til å lære enda mer om islam og en jeg kan fullføre Ramadan sammen med.

Lotta forteller denne mannen etterhvert dukket opp og at livet begynte å falle på plass. Hun peker på at han kommer fra en stor familie som er høyt respektert og har fokus på islam. Dermed har hun funnet det hun har lelt etter i livet. Ifølge Roald (2004) viser konverteringstrender at mange kvinner av de nye muslimene ofte har en tendens til å dele partners forståelse av islam og vil være noe av det første konvertitter vier seg til (Roald, 2004). Sett i lys av hva Lotta forteller er det ingen klare paralleller til hennes historie. Lotta beskriver at hun ønsket å finne seg en mann etter at hun hadde konvertert. En mann som delte hennes verdier. Dermed kan man ikke knytte konverteringsvalget opp mot at Lotta vil bevise overfor sin mann at hun er “riktig” muslim.

Jeg ønsker å møte mennesker som har det samme fokuset som meg. Jeg er ikke så enkel å komme i kontakt med, fordi jeg er veldig fokusert og er av den grunn mye for meg selv. Jeg ønsker å møte de rette menneskene, som har samme fokus som meg. Det er viktig å huske på at vi alle er forskjellige og kommer fra ulike steder.

Lotta forteller tider hvor hun savner det å føle seg norsk. Hun peker på at hun har blitt veldig alene etter konverteringen til islam og uttrykker at hun heldigvis har en fantastisk familie. Hun presiserer at hun fremdeles er den samme og at hun enda ler av de samme spøkene. “Jeg kan fremdeles ha det gøy. Jeg ønsker bare ikke å ha fokus på feil sted”, sier Lotta. På en side kan Lottas historie knyttes til det første punktet i Pargaments (1997) mestringsprosess. Mennesker mestrer ikke bare i stressende situasjoner, men de mestrer også til noe av betydning (Pargament, 1997). Lotta presiserer at hun ikke ønsker å ha fokus på feil sted. Dermed kan man argumentere for at islam tilbyr større mestring i Lottas liv ved at hun gir opp kontrollen og følger de religiøse rutinene. Pargament (1997) viser til at man i den religiøse verden må se bort fra oss selv for å finne svar på viktige spørsmål. Han foreslår at den religiøse verden hjelper folk i møte med sine begrensninger og til å gå ut fra seg selv for å finne løsninger (Pargament, 1997). Sett i lys av Lottas historie kan islam tilby henne de rammene hun behøver for å mestre. På bakgrunn av at hun knytter alt hun gjør til islam.

Ifølge Yalom (2007) oppstår religion når man har mangel på struktur i eksistensen (Yalom, 2007, s. 39). Lotta referer til et liv med usikkerhet. Hun knytter reisen i livet opp mot en reise til “endestasjonen” islam. “Jeg har funnet en indre ro”. Hun peker på at hun alltid har vært søkende og sier hun tidligere har følt hun ikke var der hun ønsket å være i livet. På bakgrunn

av Yalom (2007) kan Lotta ha funnet veien til islam gjennom det hun referer til som en reise før hun kommer til siste stopp. Ifølge Larsen (2003) er den vanligste måten å komme i kontakt med islam gjennom en muslimsk ektemann. For Lotta er en muslimsk ektemann ikke tilkoblet hennes konverteringsmotiv.

Islam er perfekt. Det er vi mennesker som surrer og roter. Det interessante med alle fasene jeg har gjennomgått i livet, er at ingen av dem har stemt. Nå har jeg endelig funnet det stedet i livet mitt som stemmer. Som liten tenker man at man vil ha en utdanning, når man blir eldre ønsker man mann eller kone og barn. Deretter skal man leve lykkelig i alle sine dager. Det er akkurat slik islam er, man lever lykkelig i alle sine dager. Man får seg familie og så lever man lykkelig i alle sine dager.

Det Lotta forteller kan på en side knyttes til det som følger med i et ekteskap med en muslim. Med det menes at et viktig element for familiens livsstil blir de muslimske skikkene og reglene familien som følger sammen. Lenge før en eventuell konversjon blir et tema, fremstår denne livsstilen som tiltrekkende (Larsen, 2003, s. 166). Sett i lys av tidligere forskning kan man knytte det Lotta sier om familie og endelig ha funnet sin plass i livet opp mot tradisjoner som appellerer. På en annen side er dette noe Lotta har funnet etter at hun konverterte til islam. Verdier som beskrives fremstår å være gjeldende for Lotta i hennes beskrivelse av sin familie, men ikke som en beskrivelse på bakgrunn for konvertering.

Victoria beskriver tiden på hybel som en periode hvor hun var trist og nedbrutt. Hun peker på at hun var alene og hadde tid til å tenke. "... Jeg startet å lese generelt om alle religioner... . Mens jeg leste fikk jeg følelsen av at det er noe mer enn det vi tror", sier Victoria. På en side kan man knytte det Victoria forteller til det å bekjempe en eksistensiell angst. Ifølge Yalom (2007) er mennesket meningssøkende skapninger. En av de viktigste oppgavene er å finne en mening sterk nok til å utgjøre grunnvollen i vårt liv. For at konklusjonen skal ende opp med å bli at det hele var ute og ventet på at vi "oppdaget" det, må man dernest benekte at vi selv er opphavet til denne meningen (Yalom, 2007, s. 42). Sett på en annen side kan den religiøse veien vise seg å være mer appellerende og overbevisende ved at religion kan tilby en vei mot noe betydelig. Til tider kan man dermed være villig til å finne religiøse løsninger på livets problemer sett opp mot sekulære løsninger. Ifølge Victoria føler hun seg trist og nedbrutt og forsøker å finne en forståelse for følelsene hun sitter med. Hun påpeker søket etter svar i de ulike verdensreligionene.

“Uansett hva jeg lurte på, så kunne jeg finne svar i Koranen eller i overleveringene fra profeten”, sier Victoria. De ulike verdensreligionene tilbyr ulike måter å komme til enighet med lidelse, tragedier og de viktigste spørsmålene i livet. Victoria omtaler at hun i islam fant “følelsen av at det er noe mer”. Ifølge Pargament (1997) vil ikke religionen stå passivt ved siden i valg av retning for å mestre. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og vise deg hvordan du kommer dit. Vi mestrer alle på ulikt vis (Pargament, 1997).

Kan mestring og meningen med livet være en faktor for konverteringsvalget?

Ovenfor vises mestring som det å søke etter noe betydningsfullt i livet. Mestring og meningen med livet kan være rettet mot stressfulle situasjoner i livet. Hvilken vei man skal velge er en del av det å mestre. Alle de fire kvinnene som har konvertert til islam sier de kan finne svar på det de lurer på innen sin tro. Etter å ha konvertert til islam, peker de alle på å ha funnet en mening med livet.

Amys historie kan sammenlignes med søken etter logikk og et genuint religiøst liv sammen med Gud. Man kan ikke knytte det hun forteller direkte opp mot en bakgrunn til konvertering, sett opp mot en tiltrekkende islamsk livsstil og en sosial attraksjon. Hun beskriver hun søkte svar ingen kunne gi. Den dag i dag tror hun det var Allah som åpnet øynene hennes for sannheten. Ifølge Yalom (2007) konkluderer mennesket med at de “oppdaget” en mening med livet. En religiøs åpenbaring vil være noe man ønsker velkommen i lys av at det meddeler oss Guds endelige personlige mening med vårt liv (Yalom, 2007). Dermed kan man koble det Amy forteller opp mot en mening med livet innen islam, ved at hun beskriver øynene åpnet seg opp for sannheten. Sett ifølge Bauman (2001) kan det ses på som “lystprinsippet” som trer inn og preger individualiseringen i vårt nye samfunn. Individet må nå i større grad enn tidligere foreta seg egne valg (Bauman, 2001). Muligheten for å “søke etter seg selv” vil tre frem i større grad og åpne opp for muligheten til å tre inn i islam, hvor hun finner sitt syn på sannhet. Ved å se på Amy sin historie er nok ikke mestring og meningen med livet en faktor for hvorfor hun valgte å konvertere til islam. Derimot kan man knytte mye av det hun sier opp mot at hun etter konverteringen til islam har oppnådd mestring og funnet en mening med livet.

Ifølge Kari Vogt (1995) gir islam konvertittene en opplevelse av mening og mysterium og de finner noe de ikke har funnet andre steder. Sett i lys av det Annie forteller knytter hun ikke

valget for å konvertere til islam opp mot mysterier. Snarere i mot så ønsker hun mindre mysterier og fastere rammer å forholde seg til. Ifølge Yalom (2007) er ikke søken etter meningen med livet oppbyggelig. Det enkleste vil være om vi lar spørsmålene i livet drive bort (Yalom, 2007). Derimot sett ifølge Pargament (1997) trer religion frem i kritiske situasjoner og kan tilby en overbevisende vei mot noe betydelig. Et veiskille vil bli presentert i stressfulle og bekymringsfulle perioder og individet må ta for seg et valg mellom ulike retninger. Ved å rette sin kjærlighet til islam beskriver Annie at hun fikk en styrke.

Ifølge Yalom (2007) kan kjærlighet til en sak gi sterkere mening til noe utenom seg selv. Sett i lys av det Annie beskriver finner hun det “logisk med hva som er meningen med livet” ved å skifte over fra en religion til en annen. Dermed kan man ikke si mestring og meningen med livet er en grunnleggende faktor for hvorfor Annie har konvertert til islam. Man kan derimot knytte historien hennes opp mot søken etter noe betydningsfullt. Det ligger bare ikke til grunn for konverteringsvalget i seg selv.

Lotta følte ikke en tilknytning til kristendommen. På bakgrunn av det ønsket hun å lære mer om islam. Det pekes på i tidligere forskning at kvinner som oftest kommer i kontakt med islam gjennom ekteskap eller gjennom “kameratkonvertering” (Slettholm & Stokke, 2015). Lotta knytter ingenting av det hun forteller opp mot dette. Snarere tvert i mot. Lotta søkte på egenhånd etter svar og ville lære seg Koranen før hun hadde kjennskap til det muslimske miljø. Sett i motsetning til konvertittene som ble mer bevisstgjort og fikk mer kunnskap om de teologiske implikasjonene ved å være muslim etter at de hadde konvertert. Beskrivelsene som kommer frem er at veien mot islam har gjort henne trygg på seg selv. Gjennom hele livet har hun søkt etter en mening med sin eksistens. Ifølge Bauman (2001) må mennesket i den flytende moderniteten selv ta for seg valg i livet. Enkelte mennesker kan med det ende opp på en slags “pilgrimsreise” for å “finne seg selv” (Bauman, 2001).

Ifølge Bauman (2001) kan man si at den flytende moderniteten har åpnet opp for det Lotta forteller opp mot å finne en mening med livet, uten å helt finne fotfeste før hun finner islam. Ifølge Yalom (2007) oppstår religion når man har mangel på struktur i eksistensen. Lotta finner etterhvert en ny mann og familie. Ifølge Lena Larsen (2003) er den muslimske livsstilen tiltrekkende lenge før en eventuell konversjon blir tema. Lotta har funnet en plass i livet med tradisjoner som appellerer. Plassen Lotta refererer til har hun derimot funnet etter at hun har konvertert og ikke før. Med Lotta som med Annie kan man si hun har søkt etter en

betydning i livet og at hun har funnet en. Hvorfor Lotta har konvertert til islam kan derimot ikke sies å være på bakgrunn av mestring og meningen med livet. Derimot, ut fra det Lotta forteller kan man si hun den dag i dag har funnet det hun referer til som meningen med livet.

I likhet med Amy leste Victoria seg opp om de ulike verdensreligionene før hun konverterte til islam. Ifølge Yalom (2007) er mennesket meningssøkende. En av de viktigste oppgavene er å finne en mening sterk nok til å utgjøre grunnvollen i vårt liv (Yalom, 2007, s. 42). Victoria søkte etter svar og finner det hun leter etter innen islam. Ifølge Pargament (1997) tilbyr de ulike religionene ulike måter å komme til enighet med lidelse, tragedier og de viktigste spørsmålene i livet. Victoria omtaler at hun i islam fant “følelsen av at det er noe mer”. Ifølge Pargament (1997) vil ikke religionen stå passivt ved siden i valg av retning for å mestre. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og vise deg hvordan du kommer dit (Pargament, 1997). Sett i lys av Pargament (1997) kan man knytte det Victoria sier opp mot mestring og meningen med livet, som hun finner i islam. Mestring og meningen med livet kan i Victorias tilfelle ses på som en faktor for hvorfor hun har konvertert til islam. På bakgrunn av at hun fant “følelsen av at det var noe mer”. Og uansett hva hun lurte på, så kunne hun finne svarene hun søkte etter i islam. Hvilket hun påpeker vekket hennes interesse for islam.

Død

Ovenfor har jeg gjort rede for mestring og meningen med livet. Samtlige av kvinnene har på en eller annen måte søkt etter noe betydningsfullt i livet. Bakgrunnen for at kvinnene søker etter noe betydningsfullt er forskjellig. De har alle ulike måter å mestre på. Det de har til felles er derimot at de alle har valgt sin vei innen islam.

I dette delkapittelet er det død som er i fokus. Hva skjer med oss når vi dør? Lever sjelen videre? Skjer det ingenting? Råtner vi bare bort og blir til jord igjen? Har jeg gjort alt jeg skulle ha gjort før jeg dør? Angrer man på det man har gjort eller ikke har gjort? Tanker om døden kan trigge store spørsmål. Ifølge Yalom (2007) dør man på en god måte om man lærer å leve riktig, lærer man å leve riktig vil man dø på en god måte (Yalom, 2007, s. 49).

Formålet er å tolke hvordan død kan skape eventuelle føringer i konverteringsprosessen. Kan død være en grunnleggende faktor for hvorfor norske kvinner konverterer til islam?

I teoridelen kom det frem at døden er et tydelig problem. Det er ikke tro i seg selv som vil ødelegge for oss, men det å tro på det overnaturlige. Vekst, menneskelig frihet og kreativitet vil gå tapt om man bruker store deler av livet på langvarige tvangshandlinger, meditasjoner og ekstrem opptatthet av rituelle handlinger. Mennesker som har levd et rikt liv og fått utnyttet sitt potensiale vil oppleve mindre panikk i møte med døden (Yalom, 2007). To av fire kvinner har ikke uttalt noe som kan tolkes innen denne rammen. Av den grunn vil de ikke bli representert.

Min far ønsket ikke at jeg skulle døpes katolsk da han ikke var katolikk og mente jeg skulle få ta det valget selv. 14 år gammel mistet jeg min mor, samtidig som det nærmet seg konfirmasjonstid. Jeg ble spurt av familien min om jeg ikke snart skulle døpes. Jeg begynte å søke etter svar, spesielt angående hva som skjedde etter døden.

Amy beskriver en søken etter svar på ubesvarte spørsmål i hennes liv og forteller at jo mer hun leste om islam, desto mer vokste troen hennes. "Jeg tror følelsen av usikkerhet fikk meg til å lengte etter noe å tro på", sier Amy. En slik beskrivelse kan knyttes til Pargament (1997) som sier vi alle søker noe betydningsfullt i livet og trekker frem at mestring er prosessen som kan få mennesker til å engasjere seg i å oppnå en betydning i stressende situasjoner.

Amy: Jeg tror at min mors død helt klart var den største faktoren for at jeg tok steget over til islam. Jeg hadde også en veldig tøff barndom, som jeg tror også kan ha hatt en påvirkning.

Intervjuer: Hvorfor akkurat de?

Amy: Fordi jeg søkte etter svar som ingen kunne gi meg. Jeg ville vite mer om liv og død. Jeg følte et behov for å ha noe annet å tro på enn at man bare ble borte eller kom til himmelen.

Amy knytter konverteringsvalget opp mot morens død og en tøff barndom. Hun begrunner det med at hun søkte svar hun følte ingen kunne gi. På en side kan det preges av at religion kan være en del av tidene når mennesket er satt på prøve, selv om det ikke er begrenset til det. Religion kan være fullt involvert i mestring. Dersom Amy følte et behov for å tro på noe annet enn at man ble borte eller kom til himmelen kan man i lys av Pargaments (1997) teori om mestring knytte religion opp mot en måte brukt til å mestre. Med det menes at religion vil tre mer synlig frem i kritiske situasjoner og kan tilby en overbevisende vei mot noe av

betydning. På den andre siden er mennesket ifølge Yalom (2007) meningsskapende mennesker. Alle reflekterte mennesker vil være plaget med problemer rundt livets mening. Religion vil på bakgrunn av det alltid være velkommen (Yalom, 2007, s. 42).

Det som skiller islam ut fra andre religioner er Koranen. Det er ting som står i Koranen som mennesker på den tiden ikke kunne ha visst om Ved at disse tingene står der ble det klart for meg at Koranen ikke var oppdiktet.

En beskrivelse som dette kan knyttes opp mot tidligere forskning som viser til at islam representerte “en levemåte som baserte seg på logikk”, et “genuint religiøst liv med Gud” og “en livsstilsmessig og sosial attraksjon (Larsen, 2003, s. 169). På en side kan beskrivelsen Amy gir kobles opp mot søken etter logikk. På en annen side kan beskrivelsen knyttes opp mot et problem tilknyttet eksistensen. Med det menes at sorgen får Amy til å reflektere over dødeligheten. Ifølge Yalom (2007) vil hennes menneskelige vekst, frihet og kreativitet gå tapt i det hun vier sitt liv til religiøse handlinger (Yalom, 2007). Yalom (2007) anser man kan se religion som et slags beskyttelsesskjold knyttet opp mot det Amy beskriver. Hun påpeker at islam har hjulpet henne med å finne svar på ubesvarte spørsmål tilknyttet eksistensen med bakgrunn i morens død og en tøff barndom. Sett i det Amy forteller blir ikke islam brukt som en måte for å forhindre angst. Hun forteller islam gir henne svar på alt hun lurte på. Man kan antyde i stedet for å forhindre angst så vil religion i stedet hjelpe henne med å mestre.

Da jeg ble liggende syk, så ble hele livet snudd på hodet. Jeg ble veldig redd og begynte å tenke på hva som skjer om jeg dør. Jeg begynte å forestille meg min egen begravelse. Livet mitt ble spilt i revy.

Ifølge Yalom (2007) kan det å bli konfrontert med døden skape en “perspektivforandring”, som fører til at man starter å tenke på hvordan ting er i verden. Man starter å se seg selv i ontologisk væremåte, noe som tilsier at man fokuserer på selvet i væren (Yalom, 2007). Med det menes at man i utsatte situasjoner ser oss selv opp mot alt annet rundt oss og reflekterer over hvem vi er sett ut fra det vi ser rundt oss.

Hvem er jeg, hvem har jeg vært for andre, hvordan har andre opplevd meg, og hvordan vil jeg bli husket Jeg så for meg et møte med Gud og hvordan det ville bli. I stedet for å gjøre meg stor og raus, har jeg i flere situasjoner gjort meg liten.

Ifølge Yalom (2007) kan en slik tankegang ses på som et møte med “dødsangst”. Døden er noe som hjemsøker oss. Man begynner å tenke over om man har levd riktig for å få det fint etter at vi dør (Yalom, 2007). Sett på en annen side blir vi i våre mest ekstreme øyeblikk strippet for hvem vi er. Annie forteller at hennes tid med sykdom åpnet opp for tanker og refleksjon. På en side ved å oppleve dødsangst vil det som væremåte åpne opp for at man blir mottakelig for personlig forandring (Yalom, 2007). På den andre siden vil stressfulle og bekymringsfulle perioder representere et veiskille på bakgrunn av at man blir strippet for hvem vi er og religion vil kunne tre sterkere frem (Pargament, 1997).

Annie forteller at hun blir konfrontert med sin egen død. Hun knytter hennes tidligere religion opp mot noe som ikke gir henne mestringsfølelsen hun behøver. Islam trer frem og gir henne styrke i en tid hun behøver det. Ifølge Yalom (2007) anser man at hun ble mottakelig for forandring. Dermed kan møte med døden ha vært en påvirkningskraft for å vekke hennes interesse rundt islam på bakgrunn av det Annie forteller om at islam fikk henne til å få et nytt perspektiv på livet.

Kan død være en faktor for konverteringsvalget?

Det har blitt vist til om død kan skape eventuelle føringer i konverteringsprosessen. Som nevnt tidligere blir bare to av de fire kvinnene presentert under død. Ved det kan man ikke knytte død opp mot en faktor for hvorfor to av fire kvinner har valgt å konvertere til islam.

Amys tro vokste mer og mer, desto mer hun leste om islam. Islam kunne svare henne på de ubesvarte spørsmålene om livet hun søkte svar på. En følelse av usikkerhet fikk henne til å lengte etter noe å tro på. Ifølge Pargament (1997) søker vi alle noe betydningsfullt i livet og trekker frem at mestring er prosessen som kan få mennesker til å engasjere seg i å oppnå en betydning i stressende situasjoner. Amy fremhever at bakgrunnen for hvorfor hun har konvertert til islam kan knyttes opp mot morens død og en tøff barndom. Begrunnelsen hun gir er at hun søkte svar hun følte ingen kunne gi. Hvis vi ser på Pargaments (1997) teori om mestring kan man knytte religion opp mot en måte brukt til å mestre. Med det menes at religion vil tre mer synlig frem i kritiske situasjoner og kan tilby en overbevisende vei mot noe av betydning (Pargament, 1997). På den andre siden er mennesket ifølge Yalom (2007) meningsskapende mennesker. Alle reflekterte mennesker vil være plaget med problemer rundt livets mening. Religion vil på bakgrunn av det alltid være en løsning (Yalom, 2007, s. 42).

Amy forteller at det som skilte islam ut fra andre religioner var Koranen. Amy presiserer selv at død og en tøff barndom var grunnleggende faktor for hvorfor hun konverterte til islam. Bakgrunnen for det var at islam kunne gi henne svar på det hun var på leting etter.

Annie beskriver derimot at alt ble snudd på hodet da hun ble syk. Ifølge Yalom (2007) kan det å bli konfrontert med døden skape en endring av perspektiv, og fører til at man starter å tenke på hvordan ting skjer i verden. Sett opp mot Annies historie åpnet hennes periode med sykdom opp for tanker og refleksjon. Annie forteller at hun ble konfrontert med sin egen død. Hun fikk ikke mestringsfølelsen hun behøvet fra sin tidligere religion. Islam trer frem og gir henne styrke i en tid hun behøver det. Ifølge Yalom (2007) kan det kobles til at hun ble mottakelig for forandring. Dermed kan møte med døden ha vært en påvirkningskraft til å vekke hennes interesse rundt islam. I lys av hva Annie forteller kan man ikke se død som en grunnleggende faktor for hvorfor hun har konvertert til islam. Selv om hun ble konfrontert med døden da hun lå syk kan man ikke knytte det opp mot en utslagsfaktor for konverteringsvalget.

Frihet

Ovenfor har jeg gjort rede for død. To av fire kvinner nevnte død under intervjuet og pekte på at døden var noe som trigget store spørsmål. De store spørsmålene fikk dem begge til å søke etter svar. Svarene de fant tilfredsstillende fant de begge innen islam.

I dette delkapittelet er det frihet som er i fokus. Velger man trosretning ut i fra eget ståsted og overbevisning, eller påvirkes man i den retningen? På bakgrunn av Baumans (2001) teorier om at det gis mer rom for individuell frihet og mangfold i et samfunn med mer markert og mindre stat er formålet å se om frihet belyser kvinnes valg om hvorfor de har valgt å konvertere til islam. I teorien kom det frem at frihet kan knyttes opp mot eksistensen. Mennesket er alle i samme båt. Ingen er immune for eksistensens iboende tragedier. Eksistens er noe som finnes overalt. På bakgrunn av det finnes religiøs tro overalt (Yalom, 2007, s. 39).

“Mitt forhold til andre muslimer etter at jeg konverterte er godt”, sier Amy. Hun peker på flere muslimske venner rundt seg, også før hun konverterte. “Det er hyggelig å dra i moskeen for å møte andre muslimer. Jeg blir alltid tatt godt imot og folk er hyggelige og åpne mot hverandre”, sier Amy. Samtidig har hun et godt forhold til mannens familie og venninner som

er muslimer. Tidligere forskning viser til at konvertering tradisjonelt skjer i forbindelse med ekteskap, men at det også de siste årene har blitt vanlig med “kameratkonverteringer” (Slettholm & Stokke, 2015). På en side har hun kontakt med et muslimsk miljø før hun konverterte til islam, men det Amy forteller tilsier ikke at hun ble påvirket til å konvertere til islam på bakgrunn av tidligere venner. På en annen side kan man ikke knytte miljøet hun nå befinner seg i opp mot et tidligere ståsted. Det Amy forteller kan ikke knyttes opp mot tidligere funn.

“Jeg møtte mye motstand og ubehageligheter fra familiemedlemmer og venner da jeg valgte å konvertere til islam”, sier Amy. Hun peker på venner hun kuttet ut, vennene som vendte ryggen til henne da hun valgte å konvertere til islam. Ifølge Anne Sofie Roald (2004) kan enkelte konverteringsprosesser ses på som opprør mot foreldrene eller mot samfunnet. Sett på bakgrunn av oppfattede islamofobiske holdningen i samfunnet holder skandinaviske muslimer som oftest til gruppen av rasjonelle muslimer (Roald, 2004). “Min far tok konverteringsvalget mitt veldig fint. Han hadde tidligere sagt at jeg skulle få velge troen min selv når jeg var gammel nok til det, og det står han for”, sier Amy. Hun forteller at enkelte familiemedlemmer og venner ikke tok det like så pent. Sett i lys av det Amy forteller kan man ikke knytte konverteringsvalget til et opprør mot foreldrene eller mot samfunnet. Ifølge Bauman (2001) kan dette ses på som friheten til å velge. Et eksempel på den flytende moderniteten der lystprinsippet erstatter det gamle samfunnets nøysomhet og kontroll (Bauman, 2001).

Ifølge Roald (2004) pleier nye muslimer å uttrykke seg noe sterkere når det kommer til bruken av den religiøse kledningen, mat og religiøse helligdager innen islam.

Jeg bruker ikke religiøse plagg til vanlig. Jeg har et sterkt ønske om å begynne med hijab, men fordømmer fra folk holder meg litt igjen. Selv om jeg ikke bruker religiøse plagg til daglig, så praktiserer jeg likevel religionen min i stor grad og bruker religiøst plagg når jeg drar til moskeen.

Ved å ta på seg religiøse plagg peker Amy på en oppfattelse av blick fra ikke- muslimer som negative, men fremhever at hun får ros fra andre muslimer. Religiøse ritualer som det å ikke spise svinekjøtt eller drikke alkohol påpeker hun også at hun har fått spydige kommentarer for, fra ikke- muslimer. Ifølge Larsen (2003) medfører det å konvertere til islam en rekke forandringer. Forandringene innebærer blant annet en overgang fra et livssynsperspektiv eller

religion til et annet (Larsen, 2003, s. 170). Sett i lys av hva Amy forteller kan dette knyttes opp mot hennes historie på bakgrunn av spydige kommentarer rundt hennes valg om å ikke spise svinekjøtt eller drikke alkohol.

Man kan ta alt som er skrevet som veiledere på hva man skal gjøre som menneske, gjennom Koranen og prøvelser beskrevet via profetene. Ved å konvertere får man en ny sjanse i livet, i det du konverterer slettes alt. Alle syndene forsvinner. Man får en ny start med bonuspoeng og pluss for gode gjerninger.

Annie peker på at hun er oppvokst innen kristne rammer. Hun fremhever praktisering av kristendom frem til konverteringen over til islam. “Alt er veldig logisk innen islam, noe som for meg er veldig tiltrekkende”, sier Annie. Hun viser til en sammenligning med et videospill hvor alt man behøver å gjøre er å “følge retningslinjene” for så å komme seg gjennom livet på en best mulig måte. Ifølge Yalom (2007) kan religiøse rammer være en måte å nedkjempe eksistensiell angst. Med det menes at man knytter seg til religiøse handlinger og at de religiøse handlingene blir brukt som et slags beskyttelsesskjold. Ifølge Pargament (1997) vil religion derimot hjelpe deg med hvor du skal gå og hvordan du kommer deg dit. Sett i lys av hva Annie forteller kan man knytte det Annie finner tiltrekkende med islam opp mot veiledende valg i livet.

Ifølge Bauman (2001) er det å frigjøre noe som bokstavelig talt er å sette fri fra en eller annen form for lenker som hindrer eller hemmer bevegelsen; å begynne å føle seg fri til å bevege seg eller handle. Å “føle seg fri” betyr å ikke oppleve noen hindring, motstand eller stengsel mot de bevegelsene man har til hensikt eller kunne ønske seg å utføre. Å føle seg fri fra tvang, fri til å handle ut fra egne ønsker betyr å nå en ny balanse mellom ønsker, fantasi og evne til å handle (Bauman, 2001, s. 30). Ved å konvertere til islam forteller Annie om å ønske å følge de religiøse retningslinjene. Hun peker til at hun giftet seg med en imam etter at hun hadde konvertert til islam. Hun beskriver at ting straks begynte å forandre seg.

Jeg fikk regler jeg måtte forholde meg til. En dag hadde jeg gått ut uten å spør om lov. Jeg ble ristet da jeg kom hjem og fikk beskjed om at jeg måtte spør om lov neste gang jeg skulle ut.

Hun beskriver regler hun måtte forholde seg til, regler som det å ikke få lov til å håndhilse på

det motsatte kjønn og dekke seg helt til.

På sommeren måtte jeg gå med hansker og sokker i sandalene En dag begynte mannen min å se etter ei ny kone. Etter en stund fikk jeg nok Den dagen han startet med vold, var dagen jeg innså at dette ikke var noe for meg.

Annie peker på at hun deretter tok steg for å komme seg ut av ekteskapet. Hun påpeker at hun stilte spørsmål ved mannens håndheving av regler. Videre i hennes beretning kan man tolke det som at det ikke er hennes rolle som muslimsk kvinne å ta i mot ”hva som helst”. Selv om hun er sterk i sin tro, så skiller hun ut rett og galt, også mot seg selv. Ifølge Bauman (2001) var mennesket i det tidligere industrisamfunnet et produkt av sosial posisjon og ikke av frie valg. Man kunne identifisere seg med å tilhøre kjønn, klasse og nasjon. Mennesket tilvendte seg stadig rollen de var tildelt og man ønsket “å være til nytte” for de grunnleggende verdiene i samfunnet (Bauman, 2001). Man kan knytte dette opp mot det Annie uttrykker rundt sitt første ekteskap. Rollen hun ble tildelt i ekteskapet kan ses på som tilhørende det tidligere industrisamfunnet. Men det vises til at hun ønsker å bryte ut av det.

En bivirkning ved den flytende moderniteten er at man får flere sjanser i livet og frihet til å kunne bli hvem man vil. Ifølge Bauman (2001) er en bivirkning at man ikke er friere når målet er nådd. I dette tilfellet er Annies identitet fleksibel og åpen, og hun benytter seg av muligheten til å bryte seg ut av de faste rammene og gå videre. Den flytende moderniteten åpner opp for dette. Ifølge Roald (2004) uttrykker nye muslimer seg noe sterkere når det kommer til bruken av den religiøse kledningen, mat og religiøse helligdager innen islam. Kvinner som er konvertitter ses å adoptere mannens islamske idé, selv om det er noen som endrer syn etterhvert (Roald, 2004). Sett i lys av det Annie forteller kan man ikke direkte knytte dette opp mot Annies uttalelser. Hun går med religiøs bekledning og følger stramme religiøse rammer, men hun peker på at den slitne og nedtrykte personen i det ekteskapet ikke er en person hun ønsker å være.

“Jeg trengte å finne meg selv”, sier Annie. Hun presiserer at hun for en periode besluttet seg for å ta av seg hijaben for å bygge opp seg selv.

Jeg oppfordrer kvinner som ikke føler seg vel, eller er usikker på eget utseende om å ta av seg hodeplagget for en periode. For å kunne finne seg selv. Man mister ikke troen

på religionen, selv om man behøver å finne seg selv.

Ifølge Vogt (1995) får man en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom fellesskapet mellom “søstre” og “brødre”. På slutten av et islamsk engasjement, hvis ekteskapet eller gruppen går i oppløsning, kan det nære fellesskapet føre til splid og spenninger (Vogt, 1995, s. 201). Ifølge Roald (2004) vil flere av de konverterte kvinnene ved å være fri fra mannens kontroll, endre syn på hvordan de skal forstå de islamske tekstene. Gjenoppdagelsen av en selv vil føre til at den konverterte kvinnen returnerer til de skandinaviske verdiene, men i en islamsk kledning (Roald, 2004). Sett i lys av tidligere forskning kan man knytte Annies uttalelser opp mot det Roald (2004) har kommet frem til. På bakgrunn av at Annie forlater sin mann, forlater hun allikevel ikke sin tro. Den tar hun med seg videre i livet. “Flere av vennene mine forsvant delvis da jeg sa jeg skulle skille meg”, sier Annie. Vogt (1995) ville hevde at Annies beslutning om å gå fra sin mann ville medføre splid og spenninger innad i fellesskapet. “De som støttet meg den gangen var mine “norske” venner”, sier Annie.

“Jeg hadde av hijaben i fem år før jeg bestemte meg for å ta den på igjen”, sier Annie. Hun presiserer at hun under tiden uten hijab fortsatt var muslim og ba fullt ut. Hun peker på at den eneste forskjellen var klærne hun gikk med.

I dag prater vi om kvinnefrigjøring og likestilling og om det å se mennesket. Men, nei! Er man muslim, så er man muslim. Da er du muslim før du er mamma, muslim før du er kjæreste, muslim før du er student og muslim før du er passasjer på trikken. Kan man ikke bare få lov til å være menneske.

Sett på den ene siden ifølge Bauman (2001) er den sosiale integrasjonsformen i den flytende moderniteten tilpasset individualiserte samfunnsmedlemmers forventninger og krav om å leve “sitt eget” liv og ta sine egne valg. Som følge av å ta egne valg blir de sosiale båndene svekket, selv om livet nå mer enn før dreier seg om å ta egne valg. Valgene man velger å ta er allikevel ikke så tilfeldige. På den andre siden kan det at man står mer alene og må ta egne valg medføre et større behov for å mestre; å finne en betydning for livet, hvilket religion kan tilby.

“Jeg har alltid vært et søkende menneske”, sier Lotta. Hun peker på at hun har vært på leting etter “den perfekte verden” hele livet. “Det jeg har søkt etter alle disse årene, er Gud”, sier

Lotta. Dermed velger hun å putte all sin tro til Koranen. Hun peker på at hun har gjennomgått ulike faser i livet, hvor hun til slutt ender opp der hun ønsker å være. Hun har ikke helt hatt grep om det som har vært rundt henne, og har dermed stadig skiftet retning. Ved å følge islams struktur, kan hun nå endelig lene seg tilbake og nyte livet. Ifølge Yalom (2007) får man ikke frihet før man klarer å kvitte oss med reglene satt i livet (Yalom, 2007). Sett i lys av hva Lotta forteller er islam for henne noe håndfast og trygt. Dermed kan man ikke knytte bakgrunnen for frihet sett ifølge Yalom (2007) opp mot hva Lotta sier. Snarere tvert i mot. Med det menes at Lotta bruker de religiøse reglene som middel for frihet.

“Jeg var ute etter gode familieverdier. Det er noe utrolig med å være kone til en mann, ta seg av barna, lage mat og vise forståelse for sin mann”, sier Lotta. Hun peker på at det er flere positive ting man gjøre for sin mann og at det gir så mye belønning. Hun statuerer at det viktigste er at man alltid skal være snille med hverandre. “Det gjør meg veldig glad, som jeg har skjönt at familieverdier er viktig innen islam”, sier Lotta. Hun peker på at hun alltid fokuserer på hvordan hun kan være bra mot mannen sin. En slik beskrivelse kan knyttes til det som tidligere har kommet frem i møte med norske konvertitter. Islam kan være en representant for tradisjonelle verdier.

Verdier knyttet til familien eller “det moralske aspektet ved kulturen” kan fremstå som tiltrekkende (Larsen, 2003, s. 166-167). Det Lotta forteller kan også knyttes opp mot det som har kommet frem tidligere på bakgrunn av kvinnens plass i islam. Med det menes at kvinnen har fått mer plass i den islamske litteraturen. Litteraturen behandler temaer som rollefordeling i ekteskapet, kvinnen som mor og kvinnens natur i forhold til mannen. Det blir lagt stor vekt på kvinnens verdighet og hennes stilling som mor og hustru, hvor ekteskapet innen den apologetiske litteraturen blir ansett for å være et middel for realisering av kvinnens natur. Kvinnen blir beskrevet som uerstattelig og unik med utgangspunkt i disse to rollene (Larsen, 2003, s. 167). Sett opp mot Baumans (2001) flytende modernitet kan det Lotta beskriver ses på som om hun søker seg noe tilbake til moderniteten uten å helt finne sin plass innen den flytende moderniteten hvor individet i seg selv havner mer i fokus. Samtidig så er det den flytende moderniteten som åpner opp for muligheten til å kunne forflytte seg over til den posisjonen hun i dag har havnet i.

“Jeg er enda meg, liksom” sier Victoria. Hun peker på at hun holdt konverteringen til islam skjult i ett år før hun besluttet seg for å si det til venner og familie. Hun viser til at det var

enkelt å praktisere religionen, fordi hun bodde for seg selv på hybel. I lys av hva Victoria forteller kan man dermed ikke se hennes valg for å konvertere som et opprør mot foreldre eller samfunnet, slik det omtales at enkelte konverteringsprosesser kan bli sett på som (Roald, 2004). Dersom det skulle vært et opprør mot familien og samfunnet, hadde hun ikke vist til at hun praktiserte i ett år i skjul, før hun besluttet seg for å fortelle dem det. Sett i lys av det Victoria beskriver var hun helt alene da hun konverterte.

Religion er for meg en privatsak. Ut fra det synes jeg reaksjonene på at jeg hadde konvertert til islam var helt normale. Det var ikke noe særlig reaksjon. Familie og venner er i livet mitt på samme måte som før jeg konverterte til islam. Jeg er enda meg, liksom.

Victoria peker på at hennes forhold til familie og venner er det samme som før hun konverterte. Tidligere forskning viser til at de ulike forbudene innen islam merkes når konvertittene kommer hjem på besøk. Når et familiemedlem blir muslim, vil et av de vanskeligste punktene for familien, ifølge konvertitten være høytider med vektlegging av at “familien skal være samlet” (Larsen, 2003, s. 170). Historien Victoria forteller underbygger ikke det som tidligere har kommet fram. Verken forholdet til venner eller familie er forandret etter at hun har konvertert til islam.

Kan frihet være en faktor for konverteringsvalget?

Ovenfor har jeg gjort rede for frihet og forsøkt å finne svar på om man velger trosretning ut fra eget ståsted og overbevisning, eller om man påvirkes i den retningen.

Amy hadde muslimske venner før hun konverterte. Tidligere forskning viser til at konvertering tradisjonelt er sett i forbindelse med ekteskap, men at det også de siste årene har blitt vanlig med “kameratkonverteringer” (Slettholm & Stokke, 2015). Det Amy forteller kan ikke knyttes mot at hun ble påvirket til å konvertere til islam på bakgrunn av tidligere venner. Amys far tok konverteringen til islam veldig fint. Hun peker på at han tidligere hadde sagt hun selv skulle få velge tro når hun var gammel nok til det. Dermed kan man ikke se konverteringsprosessen som et opprør mot foreldre eller mot samfunnet. Ifølge Bauman (2004) kan dette ses på som friheten til å velge. Et eksempel på den flytende moderniteten der lystprinsippet erstatter det gamle samfunnets nøysomhet og kontroll. Amy forteller hun ikke bruker religiøse plagg til daglig på bakgrunn av fordommer som holder henne igjen. For av

hva Amy forteller kan vi utelukke hva tidligere forskning viser til, som ifølge Roald (2004) er at nye muslimer pleier å uttrykke seg noe sterkere når det kommer til bruken av den religiøse kledningen, mat og religiøse helligdager innen islam (Roald, 2004). I lys av dette kan man ikke knytte frihet til hvorfor Amy har valgt å konvertere til islam.

Ifølge Annie er alt innen islam logisk, noe som for henne er veldig tiltrekkende. Hun sammenligner islam med et videospill hvor man må følge retningslinjene for å komme seg gjennom spillet på en best mulig måte. Ifølge Yalom (2007) kan religiøse rammer være en måte å nedkjempe eksistensiell angst. Med det menes at man knytter seg til religiøse handlinger og at det blir brukt som et slags beskyttelsesskjold (Yalom, 2007). Ifølge Pargament (1997) derimot vil religion hjelpe deg med hvor du skal gå og hvordan du kommer deg dit. Sett i lys av hva Annie forteller kan man knytte det Annie finner tiltrekkende med islam opp mot veiledning av valg i livet. Ifølge Bauman (2001) er det å frigjøre noe som bokstavelig talt er å sette fri fra en eller annen form for lenker som hindrer eller hemmer bevegelsen; å begynne å føle seg fri til å bevege seg eller handle. Mennesket tilvendte seg stadig rollen de var tildelt og man ønsket "å være til nytte" for de grunnleggende verdiene i samfunnet (Bauman, 2001). Sett i lys av Bauman (2001) kan det knyttes til det Annie uttrykker rundt sitt første ekteskap. Rollen hun ble tildelt i ekteskapet kan ses på som tilhørende det tidligere industrisamfunnet. Derimot vises det til at hun ønsker å bryte ut av det. For en periode tok hun av seg hijaben. Hun påpeker at man ikke mister troen på religionen selv om man behøver å finne seg selv.

Ifølge Vogt (1995) får man en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom fellesskapet mellom "søstre" og "brødre". På slutten av et islamsk engasjement, hvis ekteskapet eller gruppen går i oppløsning kan det nære fellesskapet føre til splid og spenninger (Vogt, 1995, s. 201). Ifølge Roald (2004) vil flere av de konverterte kvinnene ved å være fri fra mannens kontroll endre syn på hvordan de skal forstå de islamske tekstene. Gjenoppdagelsen av en selv vil føre til at den konverterte kvinnen returnerer til de skandinaviske verdiene, men i en islamsk kledning (Roald, 2004). Sett i lys av tidligere forskning kan man knytte Annies uttalelser opp mot det Roald (2004) har kommet frem til. På bakgrunn av at Annie forlater sin mann, forlater hun allikevel ikke sin tro. Den tar hun med seg videre i livet. Ifølge Bauman (2001) er den sosiale integrasjonsformen i den flytende moderniteten tilpasset individualiserte samfunnsmedlemmers forventninger og krav om å leve "sitt eget" liv og ta sine egne valg (Bauman, 2001). På bakgrunn av hva Annie forteller kan frihet være en grunnleggende faktor

for hvorfor hun har valgt å konvertere til islam. Med bakgrunn i egen overbevisning og ståsted.

Sett opp mot den flytende modernitet kan det Lotta beskriver ses på som om hun søker seg noe tilbake til moderniteten uten å helt finne sin plass innen den flytende moderniteten hvor individet i seg selv havner mer i fokus. Samtidig så er det den flytende moderniteten som åpner opp for muligheten til å kunne forflytte seg over til den posisjonen hun i dag har havnet i. Hvis vi ser på Lotta, så velger også hun, som Annie, trosretning ut i fra eget ståsted og overbevisning. I lys av hva Lotta forteller kan man knytte frihet opp mot hvorfor hun har valgt å konvertere til islam.

Victoria holdt konverteringen til islam skjult for familie og venner i ett år før hun besluttet seg for å fortelle dem det. Dermed kan man ikke se hennes valg for å konvertere som et opprør mot foreldrene eller samfunnet. Tidligere forskning viser til at de ulike forbudene innen islam merkes når konvertittene kommer hjem på besøk. Når et familiemedlem blir muslim vil et av de vanskeligste punktene for familien, ifølge konvertitten være høytider med vektlegging av at “familien skal være samlet” (Larsen, 2003, s. 170). Sett i lys av hva Victoria forteller kan man ikke knytte hennes historie opp mot det som tidligere har kommet frem. Verken forholdet til venner eller familie er forandret etter at hun har konvertert til islam. Man kan derfor ikke koble frihet som en faktor til hvorfor Victoria har konvertert til islam.

3.3 Hvorfor konverterer norske kvinner til islam?

Tidligere forskning viser at det tradisjonelt har vært vanlig med konverteringer i forbindelse med ekteskap, men at det også i de senere år har blitt vanlig med såkalte “kameratkonverteringer”- hvor unge muslimer eksponerer ikke- muslimske jevnaldrende for islam (Slettholm & Stokke, 2015). Ifølge Anne Sofie Roald (2004) konverterer de fleste fordi de har truffet en partner. Kvinnene i hennes studie hadde alle konvertert på grunn av en partner. Moderne kommunikasjonssystemer og transportsystemer har åpnet opp for at valgmulighetene innen religiøse trosretninger har blitt større. I den vestlige verden blir det å ha flere valg knyttet opp mot individuell frihet. Etterhvert som islam vokser er det flere som frykter islam vil endre Norge. Norsk lov må være gjeldene for alle og religion burde være en privatsak. Stemmene som ofte når ut til det norske folk er de ekstreme stemmene (Lund,

2014).

Etter at et terrorangrep har funnet sted er media raske med å omtale hva som har hendt. 11. september ble et vendepunkt. Enkelte muslimer valgte å isolere seg fra storsamfunnet på bakgrunn av at de søkte seg i retning av ultrakonservativ bokstavitro og antivistlig tolkning av islam. De isolerte seg for å ikke ha for mye med de vantro å gjøre og for at man som muslim ikke skulle bli for vestlig. De siste 10- 20 årene har frykten for islam vokst og den er nå på sitt høyeste punkt i historien. Folk omtales i dag som “muslim” ikke som en person fra India eller Pakistan slik de ble omtalt tidligere. Frykten for islam gjør også at mange tror det er langt flere muslimer i et samfunn enn det egentlig er. De siste årene har også flere blitt nysgjerrige på islam og har konvertert. Av de som har konvertert blir flere sett på som avvikere av familien og av storfamilien. Det er heller ikke alle som blir akseptert som fullgode muslimer. Til tross for dette går konvertittene frem som brobyggere i det norske samfunn og blir viktige stemmer i utformingen av en islamsk diskurs (Alzaghari, 2012).

I dag prater vi om kvinnefrigjøring og likestilling og om det å se mennesket. Men, nei! Er man muslim, så er man muslim. Da er du muslim før du er mamma, muslim før du er kjæreste, muslim før du er student og muslim før du er passasjer på trikken. Kan man ikke bare få lov til å være menneske.

Annie sier at hun blir sett på som “muslim” og ikke som menneske. Det hun sier kan knyttes opp mot forandringen av ordbruk ved henvendelse til muslimer etter 11. september, hvor man ikke lenger blir omtalt som en person fra India eller Pakistan men som “muslim”. Victoria studerer i utlandet og har blitt mer innesluttet etter at hun begynte å gå med hijab. Hun føler at blikkene blir flere og hun blir nervøs og engstelig når hun har hijaben på. Enkelte ganger tenker hun over at hun har blitt mer isolert og innesluttet. På bakgrunn av det har hun vurdert om hun skal ta hijaben av. Hun er overbevist om at man skal bruke hijab, så hun forsøker å leve med det. Uttalelsen til Victoria kan knyttes opp mot at konvertitter føler på et utenforskap og mangel på tilhørighet. Ved at Victoria har tatt valget med å bruke det religiøse hodeplagget blir hun sett på som fremmed der hun studerer. I Norge har folk nok med seg selv. De bryr seg ikke om jeg er muslim eller ikke. Min religion i Norge er en “privatsak”, sier Victoria. Hvilket antyder at hun ikke oppfatter det norske samfunn som ekskluderende sett opp mot hvor hun bor mens hun studerer. Lotta forteller hun har mistet troen på menneskeheten etter at hun konverterte til islam. Hun har aldri følt seg så alene, som det hun

gjorde etter at hun hadde konvertert til islam.

Den eneste av de fire som ikke bruker religiøs bekledning til daglig er Amy. Hun forteller hun ikke bruker religiøse plagg utenom når hun er i moskeen, selv om dette er noe hun har et sterkt ønske om å gjøre. Fordommene holder henne igjen fra å bruke religiøse plagg. Hun sier at hun oppfatter blikk fra ikke- muslimer som negativt. Nordmenn frykter, men folk velger likevel å konvertere til islam, og over til det som er fremmed. Samtlige av kvinnene jeg intervjuet nevnte at de i ulike situasjoner har blitt oppgitt over posisjonen de er i. De befinner seg på en måte midt i intet. De blir fremmed for det norske samfunn fordi de velger å konvertere til islam, og enkelte fremmed for muslimer fordi de antar de har konvertert til islam på “feil” grunnlag.

Det ble vanskelig å komme overens med mine norske venner og mine muslimske venner. Det ble plutselig en helt ny verden med kulturelle forskjeller. Folk antok bare at jeg hadde konvertert på grunn av en mann. Hvordan skulle jeg klare å møte søstre, dersom ingen trodde jeg var troende. Jeg har aldri følt meg så ensom før, som etter at jeg konverterte.

De har alle støtt på utfordringer og opplevd isolasjon etter at de konverterte til islam. Samtlige uttrykker likevel at de har funnet en mening med livet etter at de konverterte til islam og holder til tross daglige utfordringer sett opp mot samfunnet enda fast ved sin tro. Victoria og Lotta uttrykker at de er den samme personen de alltid har vært.

Empiri

Bærere av en ikke- sekularisert kultur kan sies å være representanter for tradisjonelle muslimer i møte med nordmenn. For den eksisterende norske kulturen kan dette oppfattes som en kontrast opp mot de tradisjonelle verdiene og fremstå som attraktive.

“Kameratkonverteringer” har kommet mer frem de siste årene, selv om det vanligste er konverteringer i forbindelse med ekteskap, hvor ifølge Anne Sofie Roald (2004) 90% har konvertert på grunn av kjærlighet. For å bevise overfor mannen at kvinnene er riktige muslimer, bruker de vide, lange plagg og hodeplagg (Roald, 2004). Partners forståelse innen ekteskapet vil bli delt. Ifølge Larsen (2003) får de som har konvertert til islam en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom fellesskapet mellom “søstre” og “brødre”. Den islamske litteraturen vil presentere “det logiske” og “vissheten om” “én Gud” (Larsen, 2003, s. 167).

Ifølge Larsen (2003) har de ulike livssynsmessige og religiøse valgmulighetene som finnes i verden blitt mer tilgjengelig de siste årene. Dette kan rettes inn mot disse kvinnene som alle har hatt en åpenhet til å kunne utforske verden, da de gjerne ikke har følt at de helt har klart og funnet sin plass i den flytende moderniteten. Den flytende moderniteten har allikevel gitt dem rom til å kunne reflektere, noe som har åpnet muligheten til å finne meningen med livet på et individuelt nivå.

Amy satte verdensreligionene opp mot hverandre. På bakgrunn av det ble hun på eget initiativ interessert i islam. Ifølge Roald (2004) har det kommet frem at det ble fritt frem for alternative sannheter som følge av at modernitetens "ene sannhet" tapte for postmodernitetens dekonstruksjon. Samtlige av de som konverterte til islam hadde kontakt med muslimer før de konverterte (Roald, 2004). Det Amy forteller samsvarer ikke med tidligere forskning. Amys historie kan knyttes opp mot søken etter logikk og et genuint religiøst liv sammen med Gud. Man kan ikke knytte noe direkte til det hun sier som knytter bakgrunnen for konverteringsvalget opp mot en islamsk livsstil og sosial attraksjon. Hun beskriver hun søkte svar ingen kunne gi. Den dag i dag tror hun det var Allah som åpnet øynene hennes for sannheten. Amy fremhever at bakgrunnen for hvorfor hun har konvertert til islam kan knyttes opp mot morens død og en tøff barndom. Bakgrunnen for det var at islam kunne gi henne svar på det hun var på leting etter.

Amy hadde muslimske venner før hun konverterte. På en side har hun kontakt med et muslimsk miljø før hun konverterte til islam. Det Amy forteller kan ikke kobles til at hun ble påvirket til å konvertere til islam på bakgrunn av tidligere venner. Amys far tok konverteringen til islam veldig fint. Hun forteller at han tidligere hadde sagt hun selv skulle få velge tro når hun var gammel nok til det. Dermed kan man ikke se konverteringsprosessen som opprør mot foreldre eller mot samfunnet. Amy forteller hun ikke bruker religiøse plagg til daglig på bakgrunn av fordommer som holder henne igjen. Sett i lys av hva Amy forteller kan vi utelukke hva tidligere forskning viser til, som ifølge Roald (2004) er at nye muslimer pleier å uttrykke seg noe sterkere når det kommer til bruken av den religiøse kledningen, mat og religiøse helligdager innen islam. I lys av dette kan man ikke knytte frihet til hvorfor Amy har valgt å konvertere til islam.

I hovedsak knytter Annie konverteringsvalget til noe som får henne til å føle seg bra, ikke opp

mot at det er venner som har eksponert henne for islam. Isolasjon kan oppfattes som noe som får Annie til å starte å reflektere over hennes ståsted i livet. Ifølge Kari Vogt (1995) gir islam konvertittene en opplevelse av mening og mysterium og de finner noe de ikke har funnet andre steder. På bakgrunn av det Annie forteller knytter hun ikke valget for å konvertere til islam opp mot mysterier. Tvert imot så ønsker hun mindre mysterier og fastere rammer å forholde seg til. Annie beskriver at alt ble snudd på hodet da hun ble syk. I lys av Annies historie åpnet hennes periode med sykdom opp for tanker og refleksjon. Annie forteller at hun ble konfrontert med sin egen død. Hun fikk ikke mestringsfølelsen hun behøvde fra sin tidligere religion. Islam trer frem og gir henne styrke i en tid hun behøver det.

Ifølge Vogt (1995) får man en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom fellesskapet mellom "søstre" og "brødre". På slutten av et islamsk engasjement, hvis ekteskapet eller gruppen går i oppløsning, kan det nære fellesskapet føre til splid og spenninger (Vogt, 1995, s. 201). Ifølge Roald (2004) vil flere av de konverterte kvinnene ved å være fri fra mannens kontroll endre syn på hvordan de skal forstå de islamske tekstene. Gjenoppdagelsen av en selv vil føre til at den konverterte kvinnen returnerer til de skandinaviske verdiene, men i en islamsk kledning. Sett i lys av tidligere forskning kan man knytte Annies uttalelser opp mot det Roald (2004) har kommet frem til. På bakgrunn av at Annie forlater sin mann, forlater hun allikevel ikke sin tro. Den tar hun med seg videre i livet

Ifølge Lotta tar hun steget bort fra andre muslimer for å kunne praktisere sin tro fullt ut. Religion viser seg å være noe Lotta har lett etter. Kari Vogt (1995) presiserer at man får en opplevelse av solidaritet og tilhørighet mellom "søstre" og "brødre". Lotta holder fast ved sin tro, men forteller hun til tider har mistet troen på menneskeheten. Hun har ikke følt seg så alene som det hun gjorde etter at hun konverterte til islam. Beskrivelsen samsvarer dermed ikke med tidligere forskning. Hun finner det utfordrende at folk antar hun har konvertert på bakgrunn av en mann og ikke for islam. Manglende tilknytning til samfunnet kan ikke ses på som et motiv for konvertering. På en side kan man knytte det Lotta forteller opp mot Lena Larsens (2003) tidligere forskning på bakgrunn av den islamske teologien og konvertittens forhold til seg selv. På den andre siden utelukkes konversjon som et resultat av en muslimsk ektemann, fordi Lottas beskrivelser er mer knyttet til litterære og individuelle begrunnelser.

Lotta søkte på egenhånd etter svar og ville lære seg Koranen før hun hadde kjennskap til det muslimske miljøet. I motsetning til konvertittene som ble mer bevisstgjort og fikk mer

kunnskap om de teologiske implikasjonene ved å være muslim etter at de hadde konvertert. Beskrivelsene som kommer frem er at veien mot islam har gjort henne trygg på seg selv. Ifølge Lena Larsen (2003) er den muslimske livsstilen tiltrekkende lenge før en eventuell konversjon blir tema. Lotta har funnet en plass i livet med tradisjoner som appellerer. Plassen Lotta refererer til har hun derimot funnet etter at hun har konvertert og ikke før.

Victoria ble rådet til å lese om religion i en tid hvor hun følte seg nedfor. På bakgrunn av at hun ble rådet til å lese om religion kan det ses på som misjonering. Hun ble derimot ikke rådet til å lese spesifikt om islam. Det trekker seg på denne måten bort fra Da'wah. I likhet med Amy leste hun seg opp om de ulike verdensreligionene. Dermed kan man ikke si det som er fortalt er grunnleggende for hvorfor hun har konvertert til islam. Det Victoria forteller kan knyttes til at islam gir konvertittene en opplevelse av mening og mysterier, og de finner noe de ikke har vært i stand til andre steder (Vogt, 1995). På den andre siden møter ikke Victoria praktiserende muslimer som forteller henne noe som er utslagsgivende for konverteringsvalget. Victoria forteller at det tok henne ett år før hun valgte å konvertere til islam. Hun brukte god tid til å lese seg opp om religionen før hun tok det endelige steget med å konvertere til islam.

Victoria uttrykker at hennes tidligere venner fremdeles er der for henne og at de har samme forhold som tidligere. Dermed kan man ikke knytte utfordringer i forhold til familie og venner ved at Victoria har valgt å konvertere til islam. I likhet med Amy leste Victoria seg også opp om de ulike verdensreligionene før hun konverterte til islam. Hun fant "følelsen av at det var noe mer" og uansett hva hun lurte på, så kunne hun finne svarene hun søkte etter i islam. Victoria påpeker Koranen vekket hennes interesse for islam. Victoria holdt konverteringen til islam skjult for familie og venner i ett år før hun besluttet seg for å fortelle dem det. Man kan derfor ikke se hennes valg for å konvertere som et opprør mot foreldrene eller samfunnet. Tidligere forskning viser til at de ulike forbudene innen islam merkes når konvertittene kommer hjem på besøk. Når et familiemedlem blir muslim, vil et av de vanskeligste punktene for familien, ifølge konvertitten være høytider med vektlegging av at "familien skal være samlet" (Larsen, 2003, s. 170). På bakgrunn av hva Victoria forteller kan man ikke knytte hennes historie opp mot det som tidligere har kommet frem. Verken forholdet til venner eller familie er forandret etter at hun har konvertert til islam.

Irvin D. Yalom

Innen individet er det ulike krefter i konflikt som genererer individets adferd, følelser og tanker på forskjellige bevissthetsnivåer, enkelte av disse motstridende kreftene er også fullstendig ubevisste (Yalom, 2007, s. 34). For psykoterapien er fire ultimate spørsmål spesielt relevante: frihet, meningen med livet, isolasjon og død (Yalom, 2007, s. 34-35).

Ingen er immune for eksistensens iboende tragedier; vi er alle i samme båt. Terapi bør være relasjonsdrevet og ikke teoridrevet (Yalom, 2007, s. 36). Yalom dreier i retning av det området som er innholdet i enhver religiøs tradisjon når han prater om de ultimate spørsmålene: isolasjon, mening, død og frihet. Den totale mangelen på struktur i eksistensen-frihet, meningsløshet og døden drives av tankene når ethvert menneske opplever angst. Religion og den grunnleggende isolasjonen oppstår som menneskets fundamentale forsøk på å nedkjempe eksistensiell angst (Yalom, 2007, s. 39). Eksistens finnes overalt, og er derfor grunnen til at religiøs tro finnes overalt. Yalom (2007) viser til at religion oppstår når mennesket fundamentalt forsøker å nedkjempe eksistensiell angst.

Alle har de til felles et ønske om å vite hvem de er. Det å finne seg selv og finne sin plass – både i livet og samfunnet generelt. Tidligere nevnt er isolasjon knyttet til eksistensen og det blir en kløft mellom andre og en selv. Religion vil kunne tilby noe individet er på leting etter. Samtlige av kvinnene opplever isolasjon, men på ulike måter.

Ifølge Yalom (2007) konkluderer mennesket med at de “oppdaget” en mening med livet. En religiøs åpenbaring vil være noe man ønsker velkommen i lys av at det meddeler oss Guds endelige personlige mening med vårt liv. Dermed kan man knytte det Amy forteller opp mot en mening med livet innen islam ved at hun beskriver at hun fikk øynene opp for sannheten. Amys historie er nok ikke mestring og meningen med livet en faktor for hvorfor hun valgte å konvertere til islam. Derimot kan man knytte mye av det hun sier opp mot at hun etter konverteringen til islam har oppnådd mestring og funnet en mening med livet.

Annie sier at hun trengte et fellesskap. Ifølge Yalom (2007) kan det beskrives som om hun finnes i en ensom tilstand, hvor hun har blitt adskilt fra seg selv. Hun begynner å legge merke til hvem som er der for henne i en tid med sykdom. Med bakgrunn i hvilke venner som kommer på besøk kan man likevel ikke knytte selve konverteringsvalget på bakgrunn av at hennes muslimske venner har eksponert henne for islam. Annie forteller at hun ikke knytter valget for å konvertere til islam opp mot mysterier. Snarere tvert i mot så ønsker hun mindre

mysterier og fastere rammer å forholde seg til. Ifølge Yalom (2007) er ikke søken etter meningen med livet oppbyggelig. Han sier at kjærlighet til en sak kan gi sterkere mening til noe utenom en selv (Yalom, 2007). I lys av det Annie beskriver finner hun det hun omtaler som “logisk med hva som er meningen med livet” ved å skifte over fra en religion til en annen. Annie beskriver derimot at alt ble snudd på hodet da hun ble syk. Yalom (2007) sier at det å bli konfrontert med døden kan skape en perspektivforandring, og fører til at man starter å tenke på hvordan ting er i verden. I lys av Annies historie åpnet hennes periode med sykdom opp for tanker og refleksjon. Annie forteller at hun ble konfrontert med sin egen død. Hun fikk ikke mestringsfølelsen hun behøvet fra sin tidligere religion. Islam trer frem og gir henne styrke i en tid hun behøver det. Ifølge Yalom (2007) kan det ses i lys av at hun ble mottakelig for forandring. Dermed kan møte med døden ha vært en påvirkningskraft til å vekke hennes interesse rundt islam.

Ifølge Annie er alt innen islam logisk, noe som for henne er veldig tiltrekkende. Hun sammenligner islam med et videospill hvor man må følge retningslinjene for å komme seg gjennom spillet på en best mulig måte. Ifølge Yalom (2007) kan religiøse rammer være en måte å nedkjempe eksistensiell angst (Yalom, 2007, s. 39). Man knytter seg til religiøse handlinger og det blir brukt som et slags beskyttelsesskjold.

Gjennom hele livet har Lotta søkt etter en mening med sin eksistens. Ifølge Yalom (2007) oppstår religion når man har mangel på struktur i eksistensen. Yalom (2007) omtaler religion som noe som tilbyr forening og sterke former for sammenbinding. I beskrivelsene til Victoria kan man ikke se at dette ligger til grunn, fordi det her er religionen som skaper isolasjon fra å bli en del av et nytt fellesskapet hvor hun studerer. Det Victoria forteller kan knyttes opp mot en opplevelse av isolasjon, men det kan ikke knyttes opp mot hvorfor hun har konvertert til islam. Kvinnene opplever alle ulike former for isolasjon, men isolasjon kan ikke ses på som en grunnleggende faktor for hvorfor kvinnene har konvertert til islam. I likhet med Amy leste Victoria seg også opp om de ulike verdensreligionene før hun konverterte til islam. Ifølge Yalom (2007) er mennesket meningssøkende mennesker. En av de viktigste oppgavene er å finne en mening sterk nok til å utgjøre grunnvollen i vårt liv (Yalom, 2007).

Zygmund Bauman

I Baumans flytende modernitet så skifter forholdet mellom individ og samfunn karakter. Det som i det gamle samfunnet var nøysomhet og kontroll vil nå bli erstattet av det nye og

fremtredende “lystprinsippet”. Nå, i større grad enn før, preger individualiseringen det nye samfunnet. Uten støtte i det som tidligere har vært stabile sosiale rammer, må individet i større grad foreta seg egne valg (Bauman, 2001). Samtidig som den “faste” modernitetens institusjonelle kolonner brytes opp vil identitetsgivende tyngde innen nasjon, klasse og kjønn gradvis oppløses og til slutt forsvinne i den flytende moderniteten. Betingelsene for identitetsdannelse sammenlignet med industrisamfunnet endres i den flytende moderniteten. Ansvar for identitetskonstruksjon privatiseres og man må nå på egenhånd gi uttrykk for ”hvem man er” og konstruere sin identitet. Noe som tilsier at samfunnet ikke lenger tilskriver en ferdig identitet fra samfunnet (Bauman, 2001).

Konsumbaserte identiteter er nå flytende og ikke faste og stabile (Bauman, 2001). I den flytende moderniteten tar individet nå egne valg. Tiden vi lever i nå rommer i større grad egne valg og deg selv som individ, selvet har en større betydning. Dette kan gjerne antyde at mennesker nå tar valg på bakgrunn av seg selv og sine behov, og ikke på bakgrunn av andre.

Samtlige av de som konverterte til islam hadde kontakt med muslimer før de konverterte. Det Amy forteller samsvarer ikke med tidligere forskning. Dermed kan man ikke knytte det opp som en faktor for hvorfor hun har konvertert til islam. Ifølge Bauman (2001) kan det derimot ses på som om man hele tiden ønsker å “gå videre” å fornye seg i en verden full av muligheter. I forhold til “meningen med livet” innen islam så sier Amy at hun fikk øynene opp for sannheten. Ifølge Bauman (2001) kan det ses på som “lystprinsippet” som trer inn, hvilken preger individualiseringen i vårt nye samfunn. Individet må nå i større grad enn tidligere foreta seg egne valg. Muligheten for å “søke etter seg selv” vil tre frem i større grad og åpne opp for muligheten til å tre inn i islam, hvor hun finner sitt syn på sannhet. Sett i lys av Amys historie er nok ikke mestring og meningen med livet en faktor for hvorfor hun valgte å konvertere til islam. Derimot kan man knytte mye av det hun sier opp mot at hun etter konverteringen til islam har oppnådd mestring og funnet en mening med livet.

Amy hadde muslimske venner før hun konverterte. Tidligere forskning viser til at konvertering tradisjonelt er sett i forbindelse med ekteskap, men at det også de siste årene har blitt vanlig med “kameratkonverteringer”. På en side har hun kontakt med et muslimsk miljø før hun konverterte til islam. Det Amy forteller kan ikke knyttes opp mot at hun ble påvirket til å konvertere til islam på bakgrunn av tidligere venner. Amys far tok konverteringen til islam veldig fint. Hun peker på at han tidligere hadde sagt hun selv skulle få velge tro når hun

var gammel nok til det. Dermed kan man ikke se konverteringsprosessen som opprør mot foreldre eller mot samfunnet. Ifølge Bauman (2004) kan dette ses på som friheten til å velge. Et eksempel på den flytende moderniteten der lystprinsippet erstatter det gamle samfunnets nøysomhet og kontroll.

Sett i lys av hva Annie forteller kan man knytte det Annie finner tiltrekkende med islam opp mot veiledning av valg i livet. Ifølge Bauman (2001) er det å frigjøre noe som bokstavelig talt er å sette fri fra en eller annen form for lenker som hindrer eller hemmer bevegelsen; å begynne å føle seg fri til å bevege seg eller handle. Mennesket tilvendte seg stadig rollen de var tildelt og man ønsket “å være til nytte” for de grunnleggende verdiene i samfunnet. Ifølge Bauman (2001) kan det kobles til det Annie uttrykker rundt sitt første ekteskap. Rollen hun ble tildelt i ekteskapet kan ses på som tilhørende det tidligere industrisamfunnet. Derimot vises det til at hun ønsker å bryte ut av det. For en periode tok hun av seg hijaben. Hun sier at man ikke mister troen på religionen selv om man behøver å finne seg selv.

På bakgrunn av at Annie forlater sin mann, forlater hun allikevel ikke sin tro. Den tar hun med seg videre i livet. Ifølge Bauman (2001) er den sosiale integrasjonsformen i den flytende moderniteten tilpasset individualiserte samfunnsmedlemmers forventninger og krav om å leve “sitt eget” liv og ta sine egne valg. Sett i lys av hva Annie forteller kan frihet være en grunnleggende faktor for hvorfor hun har valgt å konvertere til islam. Med bakgrunn i egen overbevisning og ståsted.

Beskrivelsene som kommer frem er at veien mot islam har gjort henne trygg på seg selv. Gjennom hele livet har hun søkt etter en mening med sin eksistens. Ifølge Bauman (2001) må mennesket i den flytende moderniteten selv ta for seg valg i livet. Enkelte mennesker kan med det ende opp på en slags “pilgrimsreise” for å “finne seg selv”. Ifølge Bauman (2001) kan man si den flytende moderniteten har åpnet opp for det Lotta forteller opp mot å finne en mening med livet, uten å helt finne fotfeste før hun finner islam. Sett opp mot den flytende modernitet kan det Lotta beskriver ses på som om hun søker seg noe tilbake til moderniteten uten å helt finne sin plass innen den flytende moderniteten hvor individet i seg selv havner mer i fokus. Samtidig så er det den flytende moderniteten som åpner opp for muligheten til å kunne forflytte seg over til den posisjonen hun i dag har havnet i. Sett i lys av Lotta velger også hun, som Annie trosretning, ut i fra eget ståsted og overbevisning.

Kenneth I. Pargament

Pargament (1997) definerer religion som en prosess, en søken etter en betydning knyttet til det hellige. En kultur som fronter personlige valg og individuelle konstruksjoner av virkeligheten åpner opp for ordet ”mestring”. Som en prosess, vil mestring utvikle seg og endres over tid. Mestring er som religion, en søken etter betydning. I en tid med stress, vil mestring være et søk etter betydning. Religion er mer enn en måte å mestre stress på. Religion er relevant for hele den menneskelige erfaringen, ikke bare den negative delen. Religion tilbyr en overbevisende vei mot noe betydelig som gjør at mennesker bruker religion for å mestre. Forbindelsen mellom religion og mestring kan ikke bli forstått gjennom personen, situasjonen eller konteksten alene. Når mennesket møter bekymringsfulle tider tar de ofte med seg en rekke religiøse midler og religion vil tre frem i et sterkere fokus. Kriser og bekymringer vil fremtre i skiftende perioder. I perioder som det må man se etter metoder for å håndtere problemer og finne nye løsninger. Smertefullt som det er, så vil stressfulle og bekymringsfulle perioder representere et veiskille. Et punkt hvor individet må velge mellom ulike retninger som alle leder ulike veier. I valg av retning vil ikke religion stå passivt ved siden av. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og hvordan du kommer deg dit. Religion hjelper mennesker med å sette pris på hva de selv ikke kan kontrollere (Pargament, 1997).

Amys tro vokste mer og mer, desto mer hun leste om islam. Islam kunne svare henne på de ubesvarte spørsmålene til livet hun søkte svar på. En følelse av usikkerhet fikk henne til å lengte etter noe å tro på. Ifølge Pargament (1997) søker vi alle noe betydningsfullt i livet og trekker frem at mestring er prosessen som kan få mennesker til å engasjere seg i å oppnå en betydning i stressende situasjoner. Amy fremhever at bakgrunnen for hvorfor hun har konvertert til islam kan knyttes opp mot morens død og en tøff barndom. Begrunnelsen hun gir er at hun søkte svar hun følte ingen kunne gi. På bakgrunn av Pargaments (1997) teori om mestring kan man knytte religion opp mot en måte brukt til å mestre. Med det menes at religion vil tre mer synlig frem i kritiske situasjoner og kan tilby en overbevisende vei mot noe av betydning (Pargament, 1997).

Annie tenkte over hendelser i livet i en tid av usikkerhet. Ifølge Pargament (1997) kan man beskrive det som om at religion presenterer og uttrykker seg ved de mest bemerkelsesverdige tidene i våre liv. Hun viser til en oppfatning av at hun trengte et fellesskap. Hun begynner å legge merke til hvem som er der for henne i en tid med sykdom. Med bakgrunn i hvilke venner som kommer på besøk, kan man likevel ikke knytte selve konverteringsvalget på

bakgrunn av at hennes muslimske venner har eksponert henne for islam. Det kan derimot gi assosiasjoner til Pargaments (1997) forståelse av at enkelte stressfulle og bekymringsfulle perioder i livet vil presentere et veiskille, et punkt hvor individet må velge mellom ulike retninger. Religion vil ved et slikt valg ikke stå passivt ved siden av. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og hvordan du kommer deg dit. I hovedsak knytter Annie konverteringsvalget til noe som får henne til å føle seg bra, ikke opp mot at det er venner som har eksponert henne for islam. Sett i lys av det Annie forteller knytter hun ikke valget for å konvertere til islam opp mot mysterier. Snarere tvert i mot så ønsker hun mindre mysterier og fastere rammer å forholde seg til.

Ifølge Pargament (1997) trer religion frem i kritiske situasjoner og kan tilby en overbevisende vei mot noe betydelig. Et veiskille vil bli presentert i stressfulle og bekymringsfulle perioder og individet må ta for seg et valg mellom ulike retninger. Ved å rette sin kjærlighet til islam beskriver Annie det som noe som ga henne styrke. Ifølge Pargament (1997) vil derimot religion hjelpe deg med hvor du skal gå og hvordan du kommer deg dit. Sett i lys av hva Annie forteller kan man knytte det Annie finner tiltrekkende med islam opp mot veiledning av valg i livet.

Manglende tilknytning til samfunnet kan derfor ikke ses på som et motiv for konvertering. På en side kan man knytte det Lotta forteller opp mot Lena Larsens (2003) tidligere forskning på bakgrunn av den islamske teologien og konvertittens forhold til seg selv. På den andre siden utelukkes konversjon som et resultat av en muslimsk ektemann, fordi Lottas beskrivelser er mer knyttet til litterære og individuelle begrunnelser. Det kan derimot knyttes mot det Pargament (1997) beskriver ved å si at religion kan hjelpe mennesker med å sette pris på hva de selv ikke kan kontrollere vil den religiøse verden hjelpe folk med å gå ut fra seg selv for å finne løsninger (Pargament, 1997). Noe som er gjenkjennelig med det Lotta forteller om Koranen.

Ifølge Pargament (1997) tilbyr de ulike religionene ulike måter å komme til enighet med lidelse, tragedier og de viktigste spørsmålene i livet. Victoria omtaler islam som “følelsen av at det er noe mer”. Ifølge Pargament (1997) vil ikke religionen stå passivt ved siden i valg av retning for å mestre. Religion vil gi veiledning om hvor du skal dra og vise deg hvordan du kommer dit. Det Victoria sier kan kobles til mestring og meningen med livet, hvilket hun finner i islam. Mestring og meningen med livet kan i Victorias tilfelle ses på som en faktor for

hvorfor hun har konvertert til islam. For hun fant “følelsen av at det var noe mer” i islam. Uansett hva hun lurte på, så kunne hun finne svarene hun søkte etter i islam. Hvilket hun påpeker vekket hennes interesse for islam.

Interpretativ fenomenologisk analyse (IPA)

IPA- studie er opptatt av den detaljerte undersøkelsen ved den menneskelige levde erfaringen, og den tar sikte på å gjennomføre denne undersøkelsen på en måte, slik at opplevelsen i størst mulig grad kan uttrykkes på ens egen måte, i stedet for å bli satt inn i forhåndssette kategoriske systemer (Smith et al., 2009, s. 32). IPA er opptatt av å undersøke subjektets opplevelse, men det er alltid den subjektive opplevelsen av ”noe” (Smith et al., 2009, s. 33). IPA- studier er vanligvis opptatt av erfaringen, noe som er en del av et bestemt øyeblikk eller av betydning for personen. I IPA- studier er man opptatt av hvordan hverdagslige erfaringer blir ”en opplevelse” som er viktig, og hva som får personen til å reflektere over betydningen av hva som har skjedd, for deretter å gjøre opp en mening om det. Man prøver å gjøre forskning ut av tett erfaring (Smith et al., 2009).

Ved bruk av IPA som teori og metode i oppgaven kan dette være noe som har resultert i at oppgaven har fått en annen essens enn det som har blitt vist tidligere og et annet utfall. Hele den menneskelige levde erfaringen har blitt studert og bakgrunnen for hverdagslige erfaringer som blir “en opplevelse”. Hvert intervju har blitt sett på som noe tilhørende hver enkelt kvinne. Det vil si at de alle har ulike historier og har på bakgrunn av det blitt sett på hver for seg. Ved å gi kvinnenes historier rom for utfoldelse, har det gjort at jeg har fått tilgang til fire dype og personlige historier. Disse historiene hadde kanskje ikke kommet frem dersom jeg hadde brukt en annen teori og metode.

Konklusjon

Roald (2004) sier at flere av de nye muslimene har en tendens til å dele partners forståelse av islam, og at hele 90% av nordiske kvinner konverterer på grunn av kjærlighet. Dette konverteringsmotivet kommer ikke frem i datamaterialet hentet inn under intervju med kvinnene. Amy fremhever hun konverterte til islam fordi hennes mor døde og på bakgrunn av en tøff barndom. Annie fikk en forelsket følelse overfor islam etter at hun lå syk. Islam fikk henne til å føle en kontakt med fellesskapet, noe hun uttrykker hun hadde behov for. Hele den islamske pakken fikk henne til å føle seg bra. Islam har hjulpet Lotta med å finne meningen med livet. Veien mot islam har vært en vei mot å finne seg selv. Alt innen den islamske

litteraturen var fascinerende for Victoria. Var det noe hun lurte på, så kunne hun alltid finne svar i Koranen og i overleveringene fra profeten, noe som resulterte i at hun konverterte til islam. Ingen av kvinnene konverterte på grunn av kjærlighet eller fordi islam ble presentert til dem via venner. Både Annie og Lotta har brutt med menn på bakgrunn av ulik tolkning, fordi de begge ville være tro mot seg selv. Kvinnene som er intervjuet oppleves som sterke individuelle personligheter, med sterk tro på at de selv vet hva som er best for dem selv.

Litteraturliste

Akerhaug, L. (2015, 03.11.). Nei, Norge blir ikke en islamsk stat. *Dagbladet*. Hentet fra <http://www.dagbladet.no/kultur/nei-norge-blir-ikke-en-islamsk-stat/60166884> (lest 31.04.2017).

Alzaghari, L. (2012, 01.07.). Hva skjer`a Allah!. *Dagbladet*. Hentet fra <http://www.dagbladet.no/kultur/hva-skjera-allah/63235495> (lest 01.04.2017).

Bauman, Z. (2001). *Flytende modernitet*. Oslo: Vidarforlaget.

Braanen S. A. (2015, 24.11.). Islam fører til terrorisme, men det betyr ikke at vi bør legge skylden på islam. *Dagbladet*. Hentet fra <http://www.dagbladet.no/kultur/islam-foslashrer-til-terrorisme/60165282> (lest 30.03.2017).

Dagbladet. (2015, 08.06.). Flere nordmenn konverterer til Islam. Hentet fra <http://www.dagbladet.no/nyheter/flere-nordmenn-konverterer-til-islam/60698388> (lest 27.03.2017).

Dagen. (2015, 08.06.). Flere nordmenn konverterer til Islam. <http://www.dagen.no/Nyheter/tro/Flere-nordmenn-konverterer-til-islam-208943> (lest 27.03.2017).

Dalen, M. (2004). *Intervju som forskningsmetode – En kvalitativ tilnærming*. Universitetsforlag Oslo: Universitetsforlaget.

Holden, M. (2013). Konverterer fordi de er forelsket. *NRK, Østlandssendingen*. Hentet fra <https://www.nrk.no/ostlandssendingen/konverterer-for-kjaerligheten-1.10901428> (lest 20.09.2015).

Jakslund B. L., & Blomhoff, L. (2015, 26.03.). Islam har gjort med til et bedre menneske. *Aftenposten*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no/meninger/sid/--Islam-har-gjort-meg-til-et-bedre-menneske-160702b.html> (lest 27.03.2017).

Justesen, L., & Mik-Meyer, N. (2012). *Qualitative research methods in organisation studies*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kinserdal, F. (2010). *Den maskuline konversjonsfortellingen. En studie av unge norske men som har konvertert til islam*. (Masteravhandling, Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo), hentet fra <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/161048/1/Den%20maskuline%20konversjonsfortellingen.pdf> (lest 22.10.2015).

Kristiansen, N. (2013. 04.02.). Hvor mange muslimer er det i Norge? Hentet fra <http://forskning.no/meninger/leder/2013/02/hvor-mange-muslimer-er-det-i-norge> (lest 01.04.2017).

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Larsen, L. (2003). Norsk eller Muslim- eller begge deler? *Norsk tidsskrift for misjon*, 163-176. Hentet fra http://www.egede.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/NTM_2003_3_Larsen.pdf (lest 10.10.2015).

Lund, J. (2014, 06.06.). Norge, et mekka for muslimer. *Aftenposten*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/Norge--et-mekka-for-muslimer-87350b.html> (lest 01.04.2017).

Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet*, 483-488. Hentet fra <https://pdfs.semanticscholar.org/55b6/449b2e8e183f3f4522a8fed1b86c2b56c9e8.pdf> (Lest 03.02.2017).

NSD. (2017). Personvernombudet for forskning. Hentet fra http://www.nsd.uib.no/personvernombud/meld_prosjekt/index.html (lest 09.09.2016).

Pargament, K. (1997). *The psychology of Religion and Coping*. New York: The Guilford

press.

Roald, A. S. (2004). *New Muslims in the European context: the experience of Scandinavian converts*. Leiden: Brill.

Roald, A. S. (2004). *Islam*. Oslo: Pax Forlag A/S.

Senneset, I. (2017, 13.03.). John L. Esposito: Frykten for islam vokser. Ikke bare i USA, men også i Europa. *Aftenposten*. Hentet fra http://www.aftenposten.no/kultur/John-L-Esposito-Frykten-for-islam-vokser-Ikke-bare-i-USA_-men-ogsaa-i-Europa-616969b.html (lest 01.04.2017).

Slettholm, A., & Stokke, O. (2015, 06.06.). Stadig flere unge søker seg til bokstavtro islam. *Aftenposten*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Stadig-flere-unge-soker-seg-til-bokstavtro-islam-8047170.html> (lest 27.03.2017).

Smith, A. J., Flowers, P., & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis*. London: SAGE Publications.

Storhaug, H. (2016, 12.09.). Islam vokser uhyre raskt i Norge, men Erna er ikke bekymret. Hentet fra <https://www.rights.no/2016/09/islam-vokser-uhyre-raskt-i-norge-men-erna-er-ikke-bekymret/> (lest 30.03.2017).

TV2. (2016, 25.11.). Muslimske trossamfunn vokser kraftig i Norge. Hentet fra <http://www.tv2.no/a/8754884/> (lest 31.03.2017).

VG. (2016, 19.03.). Mange frykter at islam endrer Norge. Hentet fra <http://www.vg.no/nyheter/meninger/islam/mange-frykter-at-islam-endrer-norge/a/23642060/> (lest 01.04.2017).

VG. (2017, 31.03.). VGs terrorsuppe. Hentet fra <http://www.vg.no/nyheter/meninger/terrorisme/vgs-terrorsuppe/a/23963816/> (lest 01.04.2017).

Vogt, K. (1995). *Kommet for å bli: Islam i Vest- Europa*. Oslo: Cappelen.

Yalom, D. I. (2007). *Religion og psykiatri*. Oslo: Arneberg Forlag.

Vedlegg

Appendix: Intervjuguide

Intervjuguide: Norske kvinner som konverterer til islam

Oppvarmingsspørsmål:

- Alder
- Yrke
- Bosted
- Sivilstatus
- Familie
- Religiøs bekledning

Refleksjonsspørsmål: "Kan du beskrive"

- Når tok konverteringen sted?
- Kjente du til den islamske tro fra før?
- Hadde du muslimske venner/bekjente rundt deg før selve konverteringen?
- Hva er ditt forhold til andre muslimer i dag?
- Har du fremdeles en relasjon til de venner og familie som var der før konversjonen?
- Hvordan tok familie og venner det?
- Hva fikk deg til å konvertere?
- Var det noen tilstede under konversjonen?
- Hvem eller hva fikk deg til å se viktigheten ved islam?
- Hva var bekjentes reaksjon på konversjonen?
- Hvordan opplevde du at andre reagerte på konversjonen?
- Behandler folk deg annerledes?
- Hvilke faktorer fikk deg til å ta steget over til islam?
- Hvorfor akkurat de faktorene?
- I hvilken grad praktiserer du?

Avrundingspørsmål